

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

60 metai

2017 m. gruodžio 21 d.

Turinys

II *Ne teisėkūros procedūra priimami aktai*

REGLAMENTAI

- ★ **2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2404, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsnį suteikiama apsauga pavadinimui „Maasvallei Limburg“ (SKVN)** 1
- ★ **2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2405, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsnį suteikiama apsauga pavadinimui „Picpoul de Pinet“ (SKVN)** 3
- 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2406, kuriuo nustatomas kiekis, pridėtiną prie kiekio, nustatyto 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiui pagal Reglamentu (EB) Nr. 442/2009 leistas naudoti tarifines kvotas kiaulienos sektoriuje 4
- 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2407, kuriuo nustatomas paskirstymo koeficientas, taikytinas kiekiui, dėl kurio 2017 m. gruodžio 1–7 d. pateiktos importo licencijų paraiškos, ir nustatomas kiekis, pridėtiną prie kiekio, nustatyto 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiui pagal Reglamentu (EB) Nr. 539/2007 leistas naudoti tarifines kvotas kiaušinių ir kiaušinių albumino sektoriuje 6

SPRENDIMAI

- ★ **2017 m. gruodžio 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2408, kuriuo Latvijos Respublikai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 287 straipsnio** 8
- ★ **2017 m. gruodžio 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2409, kuriuo Švedijai leidžiama taikyti sumažintą akcizo normą tam tikrose šiaurinėse Švedijos vietovėse esančių namų ūkių ir paslaugų sektoriaus įmonių suvartojamai elektros energijai, kaip numatyta Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje** 10

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

★ 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2410, kuriuo dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku paukščių gripu, iš dalies keičiami sprendimai 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendimas 2013/657/ES (pranešta dokumentu Nr. C(2017) 8969) ⁽¹⁾	13
★ 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2411, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES dėl gyvūnų sveikatos kontrolės priemonių, susijusių su afrikiniu kiaulių maru tam tikrose valstybėse narėse, priedas (pranešta dokumentu Nr. C(2017) 8988) ⁽¹⁾	17
★ 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2412, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse, priedas (pranešta dokumentu Nr. C(2017) 9014) ⁽¹⁾	29

III Kiti aktai

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

★ 2017 m. sausio 18 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 3/17/COL, kuriuo šimtas antrą kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės nustatant naujas Europos ekonominės erdvės susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos gaires [2017/2413]	35
--	----

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2017/2404

2017 m. gruodžio 20 d.

kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsnį suteikiama apsauga pavadinimui „Maasvallei Limburg“ (SKVN)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, ypač į jo 99 straipsnį,

kadangi:

- (1) pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 97 straipsnio 2 ir 3 dalis Komisija išnagrinėjo Belgijos ir Nyderlandų paraišką įregistruoti pavadinimą „Maasvallei Limburg“ ir ją paskelbė *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽²⁾;
- (2) prieštaravimo pareiškimų pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 98 straipsnį Komisija negavo;
- (3) pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsnį pavadinimas „Maasvallei Limburg“ turėtų būti saugomas ir įtrauktas į to reglamento 104 straipsnyje nurodytą registrą;
- (4) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Pavadinimui „Maasvallei Limburg“ (SKVN) suteikiama apsauga.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

⁽¹⁾ O L L 347, 2013 12 20, p. 671.

⁽²⁾ O L C 278, 2017 8 22, p. 4.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2017/2405**2017 m. gruodžio 20 d.****kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsnį suteikiama apsauga pavadinimui „Picpoul de Pinet“ (SKVN)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, ypač į jo 99 straipsnį,

kadangi:

- (1) pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 97 straipsnio 2 ir 3 dalis Komisija išnagrinėjo Prancūzijos paraišką įregistruoti pavadinimą „Picpoul de Pinet“. Komisija mano, kad sąlygos, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 93–96 straipsniuose, 97 straipsnio 1 dalyje ir 100, 101 ir 102 straipsniuose, yra tenkinamos. Taip pat ji mano, kad apsauga gali būti suteikta visam jungtiniam pavadinimui „Picpoul de Pinet“ remiantis tradiciniu jo naudojimu, nebent bus pateiktas prieštaravimas. Komisija taip pat mano, kad toks įregistravimas netrukdytų naudoti, jei laikomasi taikomų Sąjungos teisinės sistemos principų ir taisyklių, „Piquepoul“ vynuogių veislės pavadinimo arba jo sinonimų, kai tas pavadinimas nesutampa su pavadinimu „Picpoul de Pinet“ arba jame nėra nuorodos į geografinį aptariamo pavadinimo elementą, nes netenkinamos Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 100 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nustatytos sąlygos. Registracijos paraiška buvo paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽²⁾;
- (2) prieštaravimo pareiškimų pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 98 straipsnį Komisija negavo;
- (3) remiantis Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 99 straipsniu, pavadinimas „Picpoul de Pinet“ turėtų būti saugomas ir įtrauktas į to reglamento 104 straipsnyje nurodytą registrą;
- (4) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Pavadinimui „Picpoul de Pinet“ (SKVN) suteikiama apsauga.

*2 straipsnis*Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ O L L 347, 2013 12 20, p. 671.⁽²⁾ O L C 253, 2017 8 4, p. 4.

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2017/2406**2017 m. gruodžio 20 d.****kuriuo nustatomas kiekis, pridėtinąs prie kiekio, nustatyto 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiui pagal Reglamentu (EB) Nr. 442/2009 leistas naudoti tarifines kvotas kiaulienos sektoriuje**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, ypač į jo 188 straipsnio 2 ir 3 dalis,

kadangi:

- (1) Komisijos reglamentu (EB) Nr. 442/2009 ⁽²⁾ leista naudoti tarifines metines kiaulienos sektoriaus produktų importo kvotas. Kvotos, nurodytos minėto reglamento I priedo B dalyje administruojamos taikant vienalaikio nagrinėjimo metodą;
- (2) 2017 m. gruodžio 1–7 d. pateiktose 2018 m. sausio 1 d.–kovo 31 d. kvotos dalies importo licencijų paraiškose nurodytas kiekis mažesnis už skirtą kiekį. Todėl reikėtų nustatyti kiekį, dėl kurio paraiškų nebuvo pateikta, ir jį pridėti prie kitai kvotos daliai numatyto kiekio;
- (3) siekiant užtikrinti šios priemonės veiksmingumą, šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Kiekis, dėl kurio importo paraiškų pagal Reglamentą (EB) Nr. 442/2009 nebuvo pateikta, ir kuris turi būti pridėtas prie 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. kvotos daliai numatyto kiekio, yra nurodytas šio reglamento priede.

*2 straipsnis*Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

*Komisijos vardu**Pirmininko pavedimu*

Jerzy PLEWA

*Generalinis direktorius**Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas*⁽¹⁾ OL L 347, 2013 12 20, p. 671.⁽²⁾ 2009 m. gegužės 27 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 442/2009, kuriuo leidžiama naudoti Bendrijos tarifines kvotas kiaulienos sektoriuje ir nustatoma jų administravimo tvarka (OL L 129, 2009 5 28, p. 13).

PRIEDAS

Eilės Nr.	Kiekis, dėl kurio paraiškų nepateikta, pridėtinas prie 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiui skirto kiekio (kg)
09.4038	25 693 750
09.4170	3 691 500

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2017/2407**2017 m. gruodžio 20 d.**

kuriu nustatomas paskirstymo koeficientas, taikytinas kiekiui, dėl kurio 2017 m. gruodžio 1–7 d. pateiktos importo licencijų paraiškos, ir nustatomas kiekis, pridėtinas prie kiekio, nustatyto 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiui pagal Reglamentu (EB) Nr. 539/2007 leistas naudoti tarifines kvotas kiaušinių ir kiaušinių albumino sektoriuje

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriu nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, ypač į jo 188 straipsnį,

kadangi:

- (1) Komisijos reglamentu (EB) Nr. 539/2007 ⁽²⁾ leista naudoti tarifines metines kiaušinių ir kiaušinių albumino sektoriaus produktų importo kvotas;
- (2) 2017 m. gruodžio 1–7 d. pateiktose 2018 m. sausio 1 d.–kovo 31 d. kvotos dalies importo licencijų paraiškose nurodytas kiekis [tam tikrų kvotų atveju] didesnis už skirtą kiekį. Todėl kiekį, kuriam importuoti galima išduoti licencijas, reikėtų nustatyti prašomam kiekiui taikant paskirstymo koeficientą, apskaičiuotą remiantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 1301/2006 ⁽³⁾ 7 straipsnio 2 dalimi;
- (3) 2017 m. gruodžio 1–7 d. pateiktose 2018 m. sausio 1 d.–kovo 31 d. kvotos dalies importo licencijų paraiškose nurodytas kiekis tam tikrų kvotų atveju mažesnis už skirtą kiekį. Todėl reikėtų nustatyti kiekį, dėl kurio paraiškų nebuvo pateikta, ir jį pridėti prie kitai kvotos daliai numatyto kiekio;
- (4) siekiant užtikrinti šios priemonės veiksmingumą, šis reglamentas turėtų įsigalioji jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Kiekiui, nurodytam pagal Reglamentą (EB) Nr. 539/2007 2018 m. sausio 1 d.–kovo 31 d. kvotos dalies importo licencijų paraiškose, taikomas šio reglamento priede nurodytas paskirstymo koeficientas.
2. Kiekis, dėl kurio importo paraiškų pagal Reglamentą (EB) Nr. 539/2007 nebuvo pateikta, ir kuris turi būti pridėtas prie 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. kvotos daliai numatyto kiekio, yra nurodytas šio reglamento priede.

*2 straipsnis*Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.⁽¹⁾ OL L 347, 2013 12 20, p. 671.⁽²⁾ 2007 m. gegužės 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 539/2007, leidžiantis naudoti tarifines kvotas kiaušinių ir kiaušinių albumino sektoriuje bei nustatantis jų administravimo tvarką (OL L 128, 2007 5 16, p. 19).⁽³⁾ 2006 m. rugpjūčio 31 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1301/2006, nustatantis žemės ūkio produktų importo tarifinių kvotų, kurioms taikoma importo licencijų sistema, administravimo bendrąsias taisykles (OL L 238, 2006 9 1, p. 13).

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu

Pirmininko vardu

Jerzy PLEWA

Generalinis direktorius

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas

PRIEDAS

Eilės. Nr.	Paskirstymo koeficientas, taikomas 2018 m. sausio 1 d.–kovo 31 d. kvotos dalies paraiškoms (en %)	Kiekis, dėl kurio paraiškų nebuvo pateikta, pridėtinas prie 2018 m. balandžio 1 d.–birželio 30 d. kvotos daliai skirto kiekio (kiaušinių su lukštu ekvivalentas, kg)
09.4015	—	105 912 000
09.4401	99,823823	0
09.4402	—	10 545 000

SPRENDIMAI

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2017/2408

2017 m. gruodžio 18 d.

kuriuo Latvijos Respublikai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 287 straipsnio

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos ⁽¹⁾, ypač į jos 395 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) pagal Direktyvos 2006/112/EB 287 straipsnio 10 punktą, Latvija nuo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) gali atleisti apmokestinamuosius asmenis, kurių metinė apyvarta neviršija 17 200 EUR sumos, apskaičiuotos nacionaline valiuta pagal jos įstojimo dieną galiojusį valiutos keitimo kursą;
- (2) remiantis Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2010/584/ES ⁽²⁾, Latvijai iki 2013 m. gruodžio 31 d. buvo leista taikyti nukrypti leidžiančią priemonę ir nuo PVM atleisti apmokestinamuosius asmenis, kurių metinė apyvarta neviršija 50 000 EUR. Šios priemonės taikymas buvo pratęstas Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2014/796/ES ⁽³⁾, kuris baigia galioti 2017 m. gruodžio 31 d.;
- (3) raštu (jį Komisija užregistravo 2017 m. liepos 3 d.) Latvija paprašė leisti taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB 287 straipsnio, ir sumažinti atleidimo nuo PVM ribą iki 40 000 EUR (toliau – specialioji priemonė);
- (4) vadovaudamasi Direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnio 2 dalimi, Komisija 2017 m. rugsėjo 13 d. laišku pranešė kitoms valstybėms narėms apie Latvijos prašymą. 2017 m. rugsėjo 14 d. laišku Komisija pranešė Latvijai turinti visą informaciją, kuri yra būtina prašymui įvertinti;
- (5) kadangi dėl specialiosios priemonės sumažės mažųjų įmonių PVM prievolės, Latvijai turėtų būti leista ją toliau taikyti ribotą laiką iki 2020 m. gruodžio 31 d. Apmokestinamieji asmenys toliau turėtų turėti galimybę rinktis įprastines PVM procedūras;
- (6) remiantis Latvijos pateikta informacija, specialioji priemonė turės nedidelį poveikį bendrai galutinio vartojimo etape surenkamų mokesčių pajamų sumai;
- (7) kadangi Direktyvos 2006/112/EB 281–294 straipsniai dėl specialios smulkaus verslo įmonėms skirtos schemos šiuo metu yra peržiūrimi, gali būti, kad direktyva, kuria iš dalies keičiamos tos nuostatos, įsigalios iki 2020 m. gruodžio 31 d.;
- (8) specialioji priemonė nedaro poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams, gaunamiems iš pridėtinės vertės mokesčio, nes Latvija apskaičiuos kompensaciją pagal Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 ⁽⁴⁾ 6 straipsnį,

⁽¹⁾ O L 347, 2006 12 11, p. 1.

⁽²⁾ 2010 m. rugsėjo 27 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2010/584/ES, kuriuo Latvijos Respublikai leidžiama taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 287 straipsnio (O L 256, 2010 9 30, p. 29).

⁽³⁾ 2014 m. lapkričio 7 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2014/796/ES, kuriuo Latvijos Respublikai leidžiama taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 287 straipsnio (O L 330, 2014 11 15, p. 46).

⁽⁴⁾ 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų lėšų, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (O L 155, 1989 6 7, p. 9).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Nukrypstant nuo Direktyvos 2006/112/EB 287 straipsnio 10 punkto, Latvijos Respublikai leidžiama nuo PVM atleisti apmokestinamuosius asmenis, kurių metinė apyvarta neviršija 40 000 EUR.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį dieną.

Šis sprendimas taikomas nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. arba iki direktyvos, kuria iš dalies keičiami Direktyvos 2006/112/EB 281–294 straipsniai, įsigaliojimo dienos, priklausomai nuo to, kuri data yra ankstesnė.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Latvijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 18 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
K. SIMSON

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2017/2409**2017 m. gruodžio 18 d.****kuriuo Švedijai leidžiama taikyti sumažintą akcizo normą tam tikrose šiaurinėse Švedijos vietovėse esančių namų ūkių ir paslaugų sektoriaus įmonių suvartojamai elektros energijai, kaip numatyta Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/96/EB, pakeičiančią Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą ⁽¹⁾, ypač į jos 19 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2012/47/ES ⁽²⁾ Švedijai leidžiama iki 2017 m. gruodžio 31 d. taikyti sumažintą akcizo normą tam tikrose šiaurinėse Švedijos vietovėse esančių namų ūkių ir paslaugų sektoriaus įmonių (toliau – lengvatą gaunantys subjektai) suvartojamai elektros energijai, kaip numatyta Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje;
- (2) 2017 m. gegužės 10 d. laišku Švedija paprašė leidimo dar šešerius metus, t. y. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau taikyti sumažintą akcizo normą lengvatą gaunančių subjektų suvartojamai elektros energijai. Akcizo norma negali būti sumažinta daugiau kaip 96 SEK už MWh. 2017 m. rugsėjo 1 d. laišku Švedija pateikė papildomos informacijos ir paaiškinimus;
- (3) atitinkamose geografinėse vietovėse šildymo išlaidos yra vidutiniškai 30 % didesnės nei likusioje šalies dalyje, nes šildymo laikotarpis šiose vietovėse yra ilgesnis. Todėl sumažinus lengvatą gaunančių subjektų patiriamas su elektros energija susijusias išlaidas sumažėtų šiaurinėje ir likusioje Švedijos dalyje vartotojų patiriamų bendrų šildymo išlaidų skirtumai. Taigi ši priemonė padeda siekti regioninės ir sanglaudos politikos tikslų. Mokestis neturėtų būti sumažintas daugiau, nei reikia siekiant kompensuoti papildomas šildymo išlaidas vienietui, patiriamas tam tikrų geografinių vietovių vartotojų;
- (4) sumažintos akcizo normos turėtų viršyti Direktyvos 2003/96/EB 10 straipsnyje nustatytas minimalias normas;
- (5) nemanoma, kad dėl šios priemonės bus labai iškraipoma konkurencija arba pasikeis valstybių narių tarpusavio prekybos pobūdis atsižvelgiant į tai, kad: vietovės, kuriose taikoma ši priemonė, yra atokios; į tai, kad akcizo normos sumažinimo suma neturėtų viršyti papildomų šildymo išlaidų šiaurinėje Švedijos dalyje; taip pat į tai, kad ši priemonė taikoma tik namų ūkiams ir paslaugų sektoriaus įmonėms;
- (6) taigi ši priemonė yra priimtina tinkamo vidaus rinkos veikimo ir būtinybės užtikrinti sąžiningą konkurenciją požiūriu. Ji taip pat atitinka Sąjungos sveikatos, aplinkos, energetikos ir transporto politikos nuostatas;
- (7) atsižvelgiant į Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 2 dalį, kiekvieno pagal šį straipsnį suteikto leidimo galiojimo laikotarpis turi būti griežtai apribotas. Siekiant susijusiems vartotojams užtikrinti pakankamą tikrumą, leidimas turėtų būti suteikiamas šešerių metų laikotarpiui; Šiuo sprendimu nedaromas poveikis Sąjungos taisyklėms dėl valstybės pagalbos;
- (8) pagal Sprendimą 2012/47/ES suteikti leidimai turėtų būtų toliau taikomi, siekiant išvengti pertrūkio nuo to sprendimo galiojimo pabaigos iki šio sprendimo įsigaliojimo,

⁽¹⁾ OL L 283, 2003 10 31, p. 51.

⁽²⁾ 2012 m. sausio 24 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2012/47/ES, kuriuo Švedijai leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo tarifą namų ūkių ir paslaugų sektoriaus įmonių tam tikrose šiaurinėse Švedijos vietovėse naudojamai elektros energijai, kaip numatyta Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje (OL L 26, 2012 1 28, p. 33).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Švedijai leidžiama taikyti sumažintą akcizo normą priede nurodytose savivaldybėse esančių namų ūkių ir paslaugų sektoriaus įmonių suvartojamai elektros energijai

Standartinė nacionalinė akcizo norma sumažinama ne daugiau, nei reikia siekiant kompensuoti papildomas šildymo išlaidas, kurių patiriama dėl vietovės šiaurinės padėties, palyginti su likusia Švedijos dalimi, – ne daugiau kaip 96 SEK už MWh.

2. Sumažintos normos atitinka Direktyvos 2003/96/EB reikalavimus, ypač jos 10 straipsnyje nustatytas minimalias normas.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį dieną.

Jis taikomas nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Švedijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 18 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
K. SIMSON

PRIEDAS

Regionai	Savivaldybės
Norboteno lenas	Visos savivaldybės
Vesterboteno lenas	Visos savivaldybės
Jemtlando lenas	Visos savivaldybės
Vesternorlando lenas	Solefteo, Ongė, Ernšioldsvikas
Jevleborgo lenas	Jusdalis
Dalarnos lenas	Malungas-Selanas, Mūra, Oša, Elvdalenas
Vermlando lenas	Tošbis

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2017/2410**2017 m. gruodžio 20 d.****kuriuo dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku paukščių gripu, iš dalies keičiami sprendimai 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendimas 2013/657/ES***(pranešta dokumentu Nr. C(2017) 8969)***(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyvą 89/662/EEB dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką ⁽¹⁾, ypač į jos 9 straipsnio 4 dalį,atsižvelgdama į 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvą 90/425/EEB dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą ⁽²⁾, ypač į jos 10 straipsnio 4 dalį,atsižvelgdama į 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvą 91/496/EEB, nustatančią gyvūnų, įvežamų į Bendriją iš trečiųjų šalių, veterinarinio patikrinimo organizavimo principus ir iš dalies pakeičiančią direktyvas 89/662/EEB, 90/425/EEB ir 90/675/EEB ⁽³⁾, ypač į jos 18 straipsnio 1 ir 7 dalis,atsižvelgdama į 1997 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 97/78/EB, nustatančią principus, reglamentuojančius iš trečiųjų šalių į Bendriją įvežamų produktų veterinarinių patikrinimų organizavimą ⁽⁴⁾, ypač į jos 22 straipsnio 1 ir 6 dalis,atsižvelgdama į 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvą 2005/94/EB dėl paukščių gripo kontrolės Bendrijoje priemonių ir panaikinancią Direktyvą 92/40/EEB ⁽⁵⁾, ypač į jos 63 straipsnio 3 dalį,atsižvelgdama į 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 576/2013 dėl gyvūnų augintinių vežimo nekomerciniais tikslais, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 998/2003 ⁽⁶⁾, ypač į jo 36 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Komisijos sprendimai 2006/415/EB ⁽⁷⁾ ir 2007/25/EB ⁽⁸⁾ ir Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/657/ES ⁽⁹⁾ buvo priimti kilus labai patogeniško H5N1 potipio paukščių gripo protrūkiams siekiant apsaugoti gyvūnų ir žmonių sveikatą Sąjungoje;
- (2) Sprendimu 2006/415/EB nustatytos tam tikros apsaugos priemonės, taikytinos labai patogeniško H5N1 potipio paukščių gripo valstybės narės naminių paukščių populiacijoje protrūkio atveju, įskaitant A ir B teritorijų nustatymą įtarus arba patvirtinus šios ligos protrūkį;
- (3) Sprendimu 2007/25/EB nustatytos tam tikros apsaugos priemonės, susijusios su labai patogenišku paukščių gripu ir su kambarinių paukščių, vykstančių kartu su šeiminingais, vežimu į Sąjungą;

⁽¹⁾ OLL 395, 1989 12 30, p. 13.⁽²⁾ OLL 224, 1990 8 18, p. 29.⁽³⁾ OLL 268, 1991 9 24, p. 56.⁽⁴⁾ OLL 24, 1998 1 30, p. 9.⁽⁵⁾ OLL 10, 2006 1 14, p. 16.⁽⁶⁾ OLL 178, 2013 6 28, p. 1.⁽⁷⁾ 2006 m. birželio 14 d. Komisijos sprendimas 2006/415/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku paukščių gripu, kurį Bendrijos naminiam paukščiams sukelia gripo viruso H5N1 potipis, ir panaikinantis Sprendimą 2006/135/EB (OL L 164, 2006 6 16, p. 51).⁽⁸⁾ 2006 m. gruodžio 22 d. Komisijos sprendimas 2007/25/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku paukščių gripu ir su kambarinių paukščių, vykstančių kartu su šeiminingais, vežimu į Bendriją (OL L 8, 2007 1 13, p. 29).⁽⁹⁾ 2013 m. lapkričio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/657/ES dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo H5N1 potipio virusu, taikytinų Šveicarijoje šios ligos protrūkio atveju, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2009/494/EB (OL L 305, 2013 11 15, p. 19).

- (4) Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2013/657/ES nustatyta, kad Sąjungos apsaugos priemonės, taikytinos Šveicarijos teritorijoje nustačius H5N1 potipio paukščių gripo atvejų laukinių paukščių populiacijoje arba kilus šios ligos protrūkiui naminių paukščių populiacijoje, turi būti taikomos tik toms tos trečiosios šalies teritorijos dalims, kurioms jos kompetentingos institucijos taiko priemones, lygiavertes Sprendimu 2006/415/EB ir Komisijos sprendimu 2006/563/EB ⁽¹⁾ nustatytoms priemonėms;
- (5) sprendimuose 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendime 2013/657/ES nustatytos priemonės taikomos iki 2017 m. gruodžio 31 d.;
- (6) pastaraisiais metais daugumą naminių bei kitų nelaisvėje esančių paukščių ir laukinių paukščių labai patogeniško gripo protrūkių Sąjungoje sukėlė ne Azijos kilmės gripo viruso H5N1 potipis, o kiti gripo viruso H5 potipiai. Tačiau ta viruso padermė toliau plinta tarp naminių bei kitų nelaisvėje laikomų paukščių ir laukinių paukščių keliose Azijos ir Afrikos šalyse, todėl pavojus gyvūnų ir žmonių sveikatai Sąjungoje ir toliau išlieka;
- (7) todėl viruso keliamą pavojų reikėtų toliau mažinti tam tikromis apsaugos priemonėmis, susijusiomis su naminių bei kitų nelaisvėje laikomų paukščių labai patogeniško gripo protrūkiams Sąjungoje ir toliau taikyti priemones, skirtas užkirsti kelią labai patogeniškam paukščių gripo virusui patekti į Sąjungą importuojant naminių paukščių prekes, įskaitant įvežamus kambarinius paukščius;
- (8) įvežant kambarinius paukščius, kuriuos vežasi savininkas, keliamas mažas pavojus, kad į Sąjungą bus įvežtas paukščių gripo virusas, jei laikomasi Sprendimo 2007/25/EB reikalavimų ir jei paukščiai yra skirti jų savininko ar kito atsakingo asmens namams ar kitai gyvenamajai vietai. Tačiau Sprendime 2007/25/EB nustatyta nepakankamai reikalavimų, susijusių su kambarinių paukščių paskirtimi juos įvežus į Sąjungą, todėl tokie paukščiai gali būti vežami į spektaklius, muges, parodas ar kitas paukščių susibūrimo vietas, kur kyla didesnis galimo infekcijos plitimo pavojus. Todėl Sprendimas 2007/25/EB turėtų būti iš dalies pakeistas, kad būtų aiškiai nustatytas reikalavimas, jog tokie paukščiai negali būti vežami į tokius renginius 30 dienų nuo jų įvežimo į Sąjungą;
- (9) be to, Europos maisto saugos tarnyba 2017 m. rugsėjo 14 d. priėmė mokslinę nuomonę dėl paukščių gripo ⁽²⁾ (toliau – EFSA nuomonė). Sprendimuose 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendime 2013/657/ES nustatytos priemonės turėtų būti peržiūrėtos atsižvelgiant į EFSA nuomonės rezultatus;
- (10) siekiant išlaikyti esamas apsaugos priemones ir sudaryti sąlygas išsamiai įvertinti politikos galimybes dėl numatytos Sąjungos taisyklių peržiūros, remiantis EFSA nuomonės rezultatais, sprendimų 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendimo 2013/657/ES galiojimas turėtų būti pratęstas iki 2018 m. gruodžio 31 d.;
- (11) Sprendime 2007/25/EB taip pat reikėtų atnaujinti kambarinių paukščių įvežimo į Sąjungą sąlygas, įtraukiant paukščių gripo H7 antígeno naudojimą diagnostiniams tyrimams ir vakcinoms;
- (12) be to, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas taikyti Sąjungos taisykles, įskaitant sertifikavimą įvežant kambarinius paukščius į Sąjungą, atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktų pakeitimus reikėtų atnaujinti tam tikras kryžmines nuorodas į Sprendimą 2007/25/EB;
- (13) todėl sprendimai 2006/415/EB ir 2007/25/EB ir Įgyvendinimo sprendimas 2013/657/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (14) siekiant išvengti bet kokių trikdžių, įvežant kambarinius paukščius į Sąjungą, pereinamuoju laikotarpiu laikantis tam tikrų sąlygų turėtų būti leista naudoti pagal Sprendimą 2007/25/EB iki įsigaliojant šiuo sprendimu padarytiems pakeitimams išduotus veterinarijos sertifikatus;
- (15) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimo 2006/415/EB 12 straipsnyje data „2017 m. gruodžio 31 d.“ keičiama į „2018 m. gruodžio 31 d.“

⁽¹⁾ 2006 m. rugpjūčio 11 d. Komisijos sprendimas 2006/563/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku paukščių gripu, kurį Bendrijos naminiams paukščiams sukelia gripo viruso H5N1 potipis, ir panaikinantį Sprendimą 2006/115/EB (OL L 222, 2006 8 15, p. 11).

⁽²⁾ EFSA Journal 2017;15(10):4991.

2 straipsnis

Sprendimas 2007/25/EB iš dalies keičiamas taip:

1. 1 straipsnio 1 dalies b punkte:

a) ii, iii ir iv punktai pakeičiami taip:

- „ii) importavus 30 dienų yra laikomi karantine paskirties valstybėje narėje, patalpose, patvirtintose pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 139/2013 (*) 6 straipsnio pirmą pastraipą, arba
- iii) per paskutinius šešis mėnesius ne vėliau nei 60 dienų prieš išsiunčiant iš trečiosios šalies buvo paskiepyti ir bent kartą pakartotinai paskiepyti nuo H5 ir H7 potipių paukščių gripo; naudota (-os) atitinkamoms rūšims patvirtinta (-os) vakcina (-os) pagal gamintojo pateiktas instrukcijas, arba
- iv) prieš eksportuojant buvo izoliuoti mažiausiai 10 dienų ir, ne anksčiau kaip trečią izoliavimo dieną paėmus mėginį, buvo atlikti tyrimai dėl H5 ir H7 antigeno arba genomo, kaip nustatyta Sausumos gyvūnų diagnostinių tyrimų ir vakcinų vadovo (*Manual of Diagnostic Tests and Vaccines for Terrestrial Animals*), kurį reguliariai atnaujinama OIE, paukščių gripui skirtame skyriuje, ir

(*) 2013 m. sausio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 139/2013, nustatantis gyvūnų sveikatos reikalavimus tam tikriems į Sąjungą įvežamiems paukščiams ir jų karantino sąlygas (OL L 47, 2013 2 20, p. 1).“;

b) įtraukiamas v punktas:

- „v) vežami į namus ar kitą gyvenamąją vietą Sąjungoje ir negali būti įvežami į spektaklius, muges, parodas ar kitas paukščių susibūrimo vietas 30 dienų nuo jų įvežimo į Sąjungą, išskyrus jų vežimą į patvirtintas karantino patalpas juos importavus į Sąjungą, kaip nurodyta ii papunktyje.“

2. 2 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Jei per šiuos patikrinimus paaiškėja, kad gyvūnai neatitinka šiame sprendime nustatytų reikalavimų, taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 576/2013 (*) 35 straipsnio nuostatos.

(*) 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 576/2013 dėl gyvūnų augintinių vežimo nekomerciniais tikslais, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 998/2003 (OL L 178, 2013 6 28, p. 1).“

3. 6 straipsnyje data „2017 m. gruodžio 31 d.“ pakeičiama data „2018 m. gruodžio 31 d.“

4. II priedo II dalyje veterinarijos sertifikato pavyzdys iš dalies keičiamas taip:

a) 3 punktas pakeičiamas taip:

„[3. Paukštis (-čiai) atitinka bent vieną iš toliau nurodytų sąlygų:

(¹) arba [jis (jie) kilęs (-ę) iš Reglamento (ES) Nr. 206/2010 I priedo 1 dalyje arba II priedo 1 dalyje išvardytos trečiosios šalies ir prieš išsiunčiant ne trumpiau kaip 30 dienų oficialiai prižiūrint buvo izoliuotas (-i) I.11 punkte nurodytose patalpose ir veiksmingai apsaugoti nuo kontakto su bet kokiais kitais paukščiais;]

(¹) arba [jis (jie) buvo paskiepytas (-i) (data) ir bent kartą pakartotinai paskiepytas (-i) (data) nuo H5 ir H7 potipių paukščių gripo per paskutinius 6 mėnesius ne vėliau kaip 60 dienų prieš išsiuntimą pagal gamintojo instrukcijas. Naudota (-os) vakcina (-os) yra negyva (-os) vakcina (-os) ir patvirtinta (-os) atitinkamoms rūšims trečiojoje išsiuntimo šalyje arba bent vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje;]

(¹) arba [prieš išsiunčiant buvo izoliuotas (-i) ne trumpiau kaip 10 dienų ir, (data), bet ne anksčiau kaip trečią izoliavimo dieną paėmus mėginį, buvo atlikti tyrimai dėl H5 ir H7 antigeno arba genomo, kaip nurodyta reguliariai atnaujinamo OIE Sausumos gyvūnų diagnostinių tyrimų ir vakcinų vadovo paukščių gripui skirtame 2.3.4 skyriuje;]

ir yra vežamas (-i) į namus ar kitą gyvenamąją vietą Europos Sąjungoje ir negali būti įvežamas (-i) į spektaklius, mugės, parodas ar kitas paukščių susibūrimo vietas 30 dienų nuo įvežimo į Sąjungą.]

(¹) arba [3. Savininkas arba už paukštį (-čius) atsakingas asmuo patvirtino, kad jis (ji) ėmėsi priemonių, kad paukštis (-čiai) po įvežimo į Europos Sąjungą 30 dienų liks patvirtintose karantino patalpose arba centre pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 139/2013 6 straipsnio pirmą pastraipą].“;

b) 4.1 punktas pakeičiamas taip:

„4.1. Paukštis (-čiai) yra gyvūnas (-ai) augintinis (-iai), kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 576/2013 3 straipsnio b punkte, skirtas (-i) vežti nekomerciniais tikslais.“

5. Į III priedą įtraukiamas 5 punktas:

„5. Paukštis (-čiai) vežamas (-i) į namus ar kitą gyvenamąją vietą Sąjungoje ir negali būti įvežami į spektaklius, mugės, parodas ar kitas paukščių susibūrimo vietas 30 dienų nuo jų įvežimo į Sąjungą, išskyrus jų vežimą į patvirtintas karantino patalpas juos importavus į Sąjungą.“

3 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimo 2013/657/ES 4 straipsnyje data „2017 m. gruodžio 31 d.“ keičiama į „2018 m. gruodžio 31 d.“

4 straipsnis

Pereinamuoju laikotarpiu iki 2018 m. kovo 1 d. kambariniai paukščiai, prie kurių pridedami iki tos dienos išduoti tebegaliojantys veterinarijos sertifikatai, kurie atitinka Sprendimo 2007/25/EB redakcijos iki jo pakeitimų, padarytų šio sprendimo 2 straipsniu, II priedo pavyzdį, ir deklaracijos pagal Sprendimo 2007/25/EB redakcijos iki jo pakeitimų, padarytų šio sprendimo 2 straipsniu, III priedo pavyzdį gali būti toliau įvežami į Sąjungą.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu
Vytenis ANDRIUKAITIS
Komisijos narys

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2017/2411**2017 m. gruodžio 20 d.****kuriuo iš dalies keičiamas įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES dėl gyvūnų sveikatos kontrolės priemonių, susijusių su afrikiniu kiaulių maru tam tikrose valstybėse narėse, priedas***(pranešta dokumentu Nr. C(2017) 8988)***(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyvą 89/662/EEB dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką ⁽¹⁾, ypač į jos 9 straipsnio 4 dalį,atsižvelgdama į 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvą 90/425/EEB dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą ⁽²⁾, ypač į jos 10 straipsnio 4 dalį,atsižvelgdama į 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvą 2002/99/EB, nustatančią gyvūnų sveikatos taisykles, reglamentuojančias žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybą, perdirbimą, paskirstymą ir importą ⁽³⁾, ypač į jos 4 straipsnio 3 dalį,

kadangi:

- (1) Komisijos įgyvendinimo sprendime 2014/709/ES ⁽⁴⁾ nustatytos gyvūnų sveikatos kontrolės priemonės, susijusios su afrikiniu kiaulių maru tam tikrose valstybėse narėse. To įgyvendinimo sprendimo priedo I–IV dalyse nustatytos ir išvardytos tam tikros tų valstybių narių sritys, išskirstytos pagal dėl šios ligos susiklosčiusia epidemiologine padėtimi grindžiamos rizikos lygį;
- (2) 2017 m. gruodžio mėn. keletas afrikinio kiaulių maro šernų populiacijoje atvejų nustatyta Lenkijoje, Parčevo ir Varšuvos apskrityse, kurios šiuo metu išvardytos Įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES priedo I dalyje. Dėl šių atvejų padidėja rizikos lygis, į kurį reikėtų atsižvelgti to įgyvendinimo sprendimo priede. Atitinkamai, Varšuvos miestas-apskritis ir Semenio savivaldybė, neseniai Lenkijoje nustatytų afrikinio kiaulių maro atvejų šernų populiacijoje paveiktos sritys, turėtų būti įtrauktos į Įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES priedo II dalį, o ne į I dalį, o Lenkijos Vionzovnos savivaldybė turėtų būti įtraukta į to priedo I dalį;
- (3) į dabartinės epidemiologinės afrikinio kiaulių maro Sąjungos laukinių kiaulių populiacijoje padėties raidą turėtų būti atsižvelgta vertinant riziką, kurią gyvūnų sveikatai kelia nauja padėtis, susidariusi dėl šios ligos tam tikrose valstybėse narėse ir kaimyninėse trečiojoiose šalyse. Siekiant tiksliau taikyti gyvūnų sveikatos kontrolės priemones, nustatytas Įgyvendinimo sprendime 2014/709/ES, neleisti toliau plisti afrikiniam kiaulių marui ir išvengti bet kokių nereikalingų Sąjungos vidaus prekybos trikdymų ir nepagrįstų trečiųjų šalių nustatomų kliūčių prekybai, turėtų būti atnaujintas Sąjungos sričių, kurioms taikomos to Įgyvendinimo sprendimo priede nustatytos gyvūnų sveikatos kontrolės priemonės, sąrašas, kad būtų atsižvelgta į Lenkijoje dėl šios ligos susiklosčiusios epidemiologinės padėties pokyčius;
- (4) todėl Įgyvendinimo sprendimo 2014/709/ES priedas turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (5) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto nuomonę,

⁽¹⁾ O L 395, 1989 12 30, p. 13.⁽²⁾ O L 224, 1990 8 18, p. 29.⁽³⁾ O L 18, 2003 1 23, p. 11.⁽⁴⁾ 2014 m. spalio 9 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/709/ES dėl gyvūnų sveikatos kontrolės priemonių, susijusių su afrikinio kiaulių maru tam tikrose valstybėse narėse, ir kuriuo panaikinamas įgyvendinimo sprendimas 2014/178/ES (O L 295, 2014 10 11, p. 63).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Igyvendinimo sprendimo 2014/709/ES priedas pakeičiamas šio sprendimo priedo tekstu.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu
Vytenis ANDRIUKAITIS
Komisijos narys

PRIEDAS

Igyvendinimo sprendimo 2014/709/ES priedas pakeičiamas taip:

„PRIEDAS

I DALIS

1. Čekija

Šios Čekijos sritys:

- okres Uherské Hradiště,
- okres Kroměříž,
- okres Vsetín.

2. Estija

Šios Estijos sritys:

- Hiiu maakond.

3. Latvija

Šios Latvijos sritys:

- Aizputes novads,
- Alsungas novads,
- Auces novada Vecauces un Ukru pagasts, Auces pilsēta,
- Jelgavas novada Platones, Vircavas, Jaunsvirlaukas, Vilces, Lielplatones, Elejas un Sesavas pagasts,
- Kuldīgas novada Ēdoles, Īvandes, Gudenieku, Turlavas, Kurmāles, Snēpeles, Laidu pagasts, Kuldīgas pilsēta,
- Pāvilostas novada Sakas pagasts un Pāvilostas pilsēta,
- republikas pilsēta Jelgava,
- Saldus novada Ezeres, Kursišu, Novadnieku, Pampāļu, Saldus, Zaņas un Zirņu pagasts, Saldus pilsēta,
- Skrundas novads,
- Stopiņu novada daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes,
- Tērvetes novads,
- Ventspils novada Jūrkalnes pagasts.

4. Lietuva

Šios Lietuvos sritys:

- Akmenės rajono savivaldybė: Akmenės, Kruopių, Naujosios Akmenės kaimiškoji, Naujosios Akmenės miesto ir Ventos seniūnijos,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Girdžių, Jurbarko miesto, Jurbarkų ir Viešvilės seniūnijos, Skirsnemunės ir Šimkaičių seniūnijos dalis į vakarus nuo kelio Nr. 146,
- Kalvarijos savivaldybė,
- Kazlų Rūdos savivaldybė,
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Marijampolės savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė: Aukštelkų, Radviliškio, Radviliškio miesto, Šaukoto, Šiaulėnų ir Tyrulių seniūnijos,

- Raseinių rajono savivaldybė: Ariogalos seniūnija į šiaurę nuo kelio Nr. A1, Ariogalos miesto, Betygalos seniūnijos, Girkalnio ir Kalnujų seniūnijos į šiaurę nuo kelio Nr. A1, Nemakščių, Pagojukų, Paliepių, Raseinių, Raseinių miesto, Šiluvos ir Viduklės seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė.

5. Lenkija

Šios Lenkijos sritys:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Stare Juchy i gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- gminy Biała Piska, Orzysz i Pisz w powiecie piskim,
- gminy Miłki i Wydminy w powiecie giżyckim,
- gminy Olecko, Świętajno i Wieliczki w powiecie oleckim,
- gminy Górowo Iławeckie z miastem Górowo Iławeckie i Bartoszyce z miastem Bartoszyce w powiecie bartoszyckim.

w województwie podlaskim:

- gmina Brańsk z miastem Brańsk, gminy Boćki, Rudka, Wyszki, część gminy Bielsk Podlaski położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 19 (w kierunku północnym od miasta Bielsk Podlaski) i przedłużonej przez wschodnią granicę miasta Bielsk Podlaski i drogę nr 66 (w kierunku południowym od miasta Bielsk Podlaski), miasto Bielsk Podlaski, część gminy Orla położona na zachód od drogi nr 66 w powiecie bielskim,
- gminy Augustów z miastem Augustów i Nowinka w powiecie augustowskim,
- gminy Dziadkowice, Grodzisk i Perlejewo w powiecie siemiatyckim,
- gminy Kolno z miastem Kolno, Mały Płock i Turośl w powiecie kolneńskim,
- gminy Juchnowiec Kościelny, Suraz, Turośl Kościelna, Łapy i Poświętne w powiecie białostockim,
- powiat zambrowski,
- gminy Bakalarzewo, Raczki, Rutka-Tartak, Suwałki i Szypliszki w powiecie suwalskim,
- gminy Sokoly, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty, Szepietowo, Klukowo, Ciechanowiec, Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Łomża, Miastkowo, Nowogród, Piątnica, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Białystok,
- powiat miejski Łomża,
- powiat miejski Suwałki.

w województwie mazowieckim:

- gminy Bielany, Ceranów, Jabłonna Lacka, Sabnie, Sterdyń i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
- gminy Domanice, Kotuń, Mokobody, Skórzec, Suchożebry, Mordy, Siedlce, Wiśniew i Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Rzekuń, Troszyn, Czerwin i Goworowo w powiecie ostrołęckim,
- gminy Olszanka i Łosice w powiecie łosickim,
- powiat ostrowski,
- gmina Wyszogród w powiecie płockim,
- gminy Czerwińsk nad Wisłą i Załuski w powiecie płońskim,
- gminy Pomiechówek, Zakroczym i część miasta Nowy Dwór Mazowiecki położona na północ od rzeki Wisły w powiecie nowodworskim,
- gmina Pokrzywnica i Zatory w powiecie pułtuskim,

- gmina Serock w powiecie legionowskim,
 - gmina Somianka w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Dąbrówka, Klembów, Marki, Poświętne, Radzymin, Wołomin, Zielonka i Ząbki w powiecie wołomińskim,
 - gminy Halinów i Sulejówek w powiecie mińskim,
 - gmina Józefów, Karczew, Otwock i Wiązowna w powiecie otwockim,
 - gminy Lesznówola, Tarczyn i część gminy Góra Kalwaria położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 79 i północną granicę miasta Góra Kalwaria w powiecie piaseczyńskim,
 - gminy Chynów i Grójec w powiecie grójeckim,
 - gminy Brwinów, Michałowice, Nadarzyn, Piastów, Pruszków i Raszyn w powiecie pruszkowskim,
 - gminy Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Milanówek i Podkowa Leśna w powiecie grodziskim,
 - gminy Iłów, Młodzieszyn, Sochaczew z miastem Sochaczew i Teresin w powiecie sochaczewskim.
- w województwie lubelskim:
- gminy Cyców, Ludwin, Puchaczów i Spiczyn w powiecie łączyńskim,
 - gminy Borki, Czemierniki, miasto Radzyń Podlaski i Ulan-Majorat w powiecie radzyńskim,
 - gmina Adamów, Krzywda, Serokomla, Stanin, Trzebieszów, Wojcieszków i gmina wiejska Łuków w powiecie łukowskim,
 - gminy Dębowa Kłoda i Sosnowica w powiecie parczewskim,
 - gminy Dorohusk, Kamień, Chełm, Ruda – Huta, część gminy Sawin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowość Chutcze z miejscowością Sawin, wzdłuż ulic Brzeska, Wygon i Podgrabowa w miejscowości Sawin, a dalej wzdłuż drogi stanowiącej przedłużenie ulicy Podgrabowa w kierunku wschodnim do granicy gminy, Siedliszcze, Rejowiec, Rejowiec Fabryczny z miastem Rejowiec Fabryczny i Wierzbica w powiecie chełmskim,
 - powiat miejski Chełm,
 - gminy Firlej, Kock, Lubartów z miastem Lubartów, Serniki, Niedźwiada, Ostrówek, Ostrów Lubelski i Uścimów w powiecie lubartowskim.

II DALIS

1. Čekija

Šios Čekijos sritys:

- okres Zlín.

2. Estija

Šios Estijos sritys:

- Haapsalu linn,
- Hanila vald,
- Harju maakond,
- Ida-Viru maakond,
- Jõgeva maakond,
- Järva maakond,
- Kihelkonna vald,
- Kullamaa vald,
- Kuressaare linn,
- Lääne-Viru maakond,
- Lääne-Saare vald,
- osa Leisi vallast, mis asub lääne pool Kuressaare-Leisi maantee (maanatee nr 79),
- Lihula vald,
- Martna vald,

- Muhu vald,
- Mustjala vald,
- Osa Noarootsi vallast, mis asub põhja pool maanteest nr 230,
- Nõva vald,
- Pihlta vald,
- Pärnu maakond (välja arvatud Audru ja Tõstamaa vald),
- Põlva maakond,
- Rapla maakond,
- Osa Ridala vallast, mis asub edela pool maanteest nr 31,
- Ruhnu vald,
- Salme vald,
- Tartu maakond,
- Torgu vald,
- Valga maakond,
- Viljandi maakond,
- Vormsi vald,
- Võru maakond.

3. Latvija

Šios Latvijos sritys:

- Ādažu novads,
- Aglonas novada Kastuļinas, Grāveru un Šķeltovas pagasts,
- Aizkraukles novads,
- Aknīstes novads,
- Alojās novads,
- Alūksnes novads,
- Amatas novads,
- Apes novads,
- Auces novada Bēnes, Lielaucē un Īles pagasts,
- Babītes novads,
- Baldones novads,
- Baltinavas novads,
- Balvu novads,
- Bauskas novads,
- Beverīnas novads,
- Brocēnu novads,
- Burtnieku novads,
- Carnikavas novads,
- Cēsu novads,
- Cesvaines novads,
- Ciblas novads,
- Dagdas novads,
- Daugavpils novada Vaboles, Līksnas, Svētes, Medumu, Dēmenas, Kalkūnes, Laucesas, Tabores, Maļinovas, Ambeļu, Biķernieku, Naujenes, Vecsalienas, Salienas un Skrudalienas pagasts,

- Dobeles novads,
- Dundagas novads,
- Engures novads,
- Ērgļu novads,
- Garkalnes novada daļa, kas atrodas uz ziemeļrietumiem no autoceļa A2,
- Gulbenes novads,
- Iecavas novads,
- Ikšķiles novada Tinūžu pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidaustrumiem no autoceļa P10, Ikšķiles pilsēta,
- Ilūkstes novads,
- Jaunjelgavas novads,
- Jaunpiebalgas novads,
- Jaunpils novads,
- Jēkabpils novads,
- Jelgavas novada Glūdas, Zaļenieku, Svētes, Kalnciema, Līv bērzes un Valgundes pagasts,
- Kandavas novads,
- Kārsavas novads,
- Ķeguma novads,
- Ķekavas novads,
- Kocēnu novads,
- Kokneses novads,
- Krāslavas novads,
- Krimuldas novada Krimuldas pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļaustrumiem no autoceļa V89 un V81, un Lēdurgas pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļaustrumiem no autoceļa V81 un V128,
- Krustpils novads,
- Kuldīgas novada Padures, Pelču, Rumbas, Rendas, Kalibes un Vārmes pagasti,
- Lielvārdes novads,
- Līgatnes novads,
- Limbažu novada Skultes, Limbažu, Umurgas, Katvaru, Pāles un Viļķenes pagasts, Limbažu pilsēta,
- Līvānu novads,
- Lubānas novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mālpils novads,
- Mārupes novads,
- Mazsalacas novads,
- Mērsraga novads,
- Naukšēnu novads,
- Neretas novada Mazzalves pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļaustrumiem no autoceļa P73 un uz rietumiem no autoceļa 932,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Ozolnieku novads,
- Pārgaujas novads,
- Pļaviņu novads,

- Preiļu novada Saunas pagasts,
- Priekuļu novada Veselavas pagasts un Priekuļu pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidiem no autoceļa P28 un rietumiem no autoceļa P20,
- Raunas novada Drustu pagasts un Raunas pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidiem no autoceļa A2,
- republikas pilsēta Daugavpils,
- republikas pilsēta Jēkabpils,
- republikas pilsēta Jūrmala,
- republikas pilsēta Rēzekne,
- republikas pilsēta Valmiera,
- Rēzeknes novada Audriņu, Bērzgales, Čornajas, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Lūznavas, Maltas, Mākoņkalna, Nagļu, Ozolaines, Ozolmuižas, Rikavas, Nautrēnu, Sakstagāla, Silmalas, Stoļerovas, Stružānu un Vērēmu pagasts un Feimaņu pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļiem no autoceļa V577 un Pušas pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļaustrumiem no autoceļa V577 un V597,
- Riebiņu novada Sīlukalna, Stabulnieku, Galēnu un Silajāņu pagasts,
- Rojas novads,
- Ropažu novada daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa P10,
- Rugāju novads,
- Rundāles novads,
- Rūjienas novads,
- Salacgrīvas novads,
- Salas novads,
- Saldus novada Jaunlutriņu, Lutriņu un Šķēdes pagasts,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novada Mores pagasts un Allažu pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidiem no autoceļa P3,
- Skrīveru novads,
- Smiltenes novads,
- Strenču novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,
- Valkas novads,
- Varakļānu novads,
- Vecpiebalgas novads,
- Vecumnieku novads,
- Ventspils novada Ances, Tārgales, Popes, Vārves, Užavas, Piltenes, Puzes, Ziru, Ugāles, Usmas un Zlēku pagasts, Piltenes pilsēta,
- Viesītes novada Elkšņu un Viesītes pagasts, Viesītes pilsēta,
- Viļakas novads,
- Viļānu novads,
- Zilupes novads.

4. Lietuva

Šios Lietuvos sritys:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė: Andrioniškio, Anykščių, Debeikių, Kavarsko seniūnijos dalis į šiaurės rytus nuo kelio Nr. 1205 ir į šiaurę rytus nuo kelio Nr. 1218, Kurklių, Skiemonių, Svėdasų, Troškūnų ir Viešintų seniūnijos,

- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė: Nemunėlio Radviliškio, Pabiržės, Pačeriaukštės ir Parovėjos seniūnijos,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Juodaičių, Raudonės, Seredžiaus, Veliuonos seniūnijos ir Skirsnemunės ir Šimkaičių seniūnijos dalis į rytus nuo kelio Nr. 146,
- Kaišiadorių miesto savivaldybė,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybės: Akademijos, Alšėnų, Batniavos, Domeikavos, Ežerėlio, Garliavos apylinkių, Garliavos, Karmėlavos, Kačerginės, Kulautuvos, Lapių, Linksmakalnio, Neveronių, Raudondvario, Ringaudų, Rokų, Samylų, Taurakiemio, Užliedžių, Vilkijos apylinkių, Vilkijos, Zapyškio seniūnijos,
- Kėdainių rajono savivaldybė: Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių seniūnijos dalis į šiaurę nuo kelio Nr. 3514 ir Nr. 229, Krakių, Kėdainių miesto, Surviliškio, Truskavos, Vilainių ir Šėtos seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė: Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė: Klovainių, Rozalimo, Lygumų, Pakruojo, Žeimelio, Linkuvos ir Pašvitinio seniūnijos,
- Panevėžio rajono savivaldybė: Krekenavos seniūnijos dalis į vakarus nuo Nevėžio upės ir į pietus nuo kelio Nr. 3004,
- Pasvalio rajono savivaldybė: Joniškėlio apylinkių, Joniškėlio miesto, Saločių ir Pušaloto seniūnijos,
- Radviliškio rajono savivaldybė: Baisogalos, Grinkiškio, Skėmių, Šėduvos miesto, Pakalniškių ir Sidabravo seniūnijos,
- Raseinių rajono savivaldybė: Kalnujų, Girkalnio, Ariogalos seniūnijos į pietus nuo kelio Nr. A1,
- Prienų miesto savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

5. Lenkija

Šios Lenkijos sritys:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gmina Kalinowo i Prostki w powiecie elckim,

w województwie podlaskim:

- część gminy Wizna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jedwabne i Wizna oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 64 (od skrzyżowania w miejscowości Wizna w kierunku wschodnim do granicy gminy) w powiecie łomżyńskim,

- gmina Dubicze Cerkiewne, Czyże, Białowieża, Hajnówka z miastem Hajnówka, Narew, Narewka i części gmin Kleszczel i Czeremcha położone na wschód od drogi nr 66 w powiecie hajnowskim,
 - gmina Kobylin-Borzymy w powiecie wysokomazowieckim,
 - gminy Grabowo i Stawiski w powiecie kolneńskim,
 - gminy Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Gródek, Michałowo, Supraśl, Tykocin, Wasilków, Zabłudów, Zawady i Choroszcz w powiecie białostockim,
 - część gminy Bielsk Podlaski położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 19 (w kierunku północnym od miasta Bielsk Podlaski) i przedłużonej przez wschodnią granicę miasta Bielsk Podlaski i drogę nr 66 (w kierunku południowym od miasta Bielsk Podlaski), część gminy Orla położona na wschód od drogi nr 66 w powiecie bielskim,
 - powiat sejneński,
 - gminy Bargłów Kościelny, Płaska i Sztabin w powiecie augustowskim,
 - powiat sokólski,
- w województwie mazowieckim:
- gmina Przesmyki w powiecie siedleckim,
 - gmina Repki w powiecie sokołowskim,
 - gmina Brochów w powiecie sochaczewskim,
 - gminy Czosnów, Leoncin i część miasta Nowy Dwór Mazowiecki ograniczona od północy rzeką Narew i od południa rzeką Wisła w powiecie nowodworskim,
 - powiat warszawski zachodni,
 - gminy Jabłonna, Nieporęt, Wieliszew i Legionowo w powiecie legionowskim,
 - gminy Konstancin – Jeziorna, Piaseczno, Prażmów i część gminy Góra Kalwaria, położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 79 i północną granicę miasta Góra Kalwaria w powiecie piaseczyńskim,
 - powiat miejski Warszawa.
- w województwie lubelskim:
- gminy Komarówka Podlaska i Wołyn w powiecie radzyńskim,
 - gminy Stary Brus i Urszulin w powiecie włodawskim,
 - gminy Rossosz, Wisznice, Sławatycze, Sosnówka, Tuczna i Łomazy w powiecie bialskim,
 - gminy Jabłoń, Milanów, Parczew i Siemień w powiecie parczewskim,
 - część gminy Sawin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowość Chutcze z miejscowością Sawin, wzdłuż ulic Brzeska, Wygon i Podgrabowa w miejscowości Sawin, a dalej wzdłuż drogi stanowiącej przedłużenie ulicy Podgrabowa w kierunku wschodnim do granicy gminy w powiecie chełmskim.

III DALIS

1. Estija

Šios Estijos sritys:

- Audru vald,
- Lääne-Nigula vald,
- Laimjala vald,
- osa Leisi vallast, mis asub ida pool Kuressaare-Leisi maantee (maantee nr 79),
- Osa Noarootsi vallast, mis asub lõuna pool maantee nr 230,
- Orissaare vald,
- Põide vald,
- Osa Ridala vallast, mis asub kirde pool maantee nr 31,
- Tõstamaa vald,
- Valjala vald.

2. Latvija

Šios Latvijos sritys:

- Aglonas novada Aglonas pagasts,
- Auces novada Vītiņu pagasts,
- Daugavpils novada Nīcgales, Kalupes, Dubnas un Višķu pagasts,
- Garkalnes novada daļa, kas atrodas uz dienvidaustrumiem no autoceļa A2,
- Ikšķiles novada Tīnūžu pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļrietumiem no autoceļa P10,
- Inčukalna novads,
- Krimuldas novada Krimuldas pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidrietumiem no autoceļa V89 un V81, un Lēdurgas pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidrietumiem no autoceļa V81 un V128,
- Limbažu novada Vidrižu pagasts,
- Neretas novada Neretas, Pilskalnes, Zalves pagasts un Mazzalves pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidrietumiem no autoceļa P73 un uz austrumiem no autoceļa 932,
- Priekule novada Liepas un Mārsēnu pagasts un Priekule pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļiem no autoceļa P28 un austrumiem no autoceļa P20,
- Preiļu novada Preiļu, Aizkalnes un Pelēču pagasts un Preiļu pilsēta,
- Raunas novada Raunas pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļiem no autoceļa A2,
- Rēzeknes novada Feimaņu pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidiem no autoceļa V577 un Pušas pagasta daļa, kas atrodas uz dienvidrietumiem no autoceļa V577 un V597,
- Riebiņu novada Riebiņu un Rušonas pagasts,
- Ropažu novada daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa P10,
- Salaspils novads,
- Saldus novada Jaunauces, Rubas, Vadakstes un Zvārdes pagasts,
- Sējas novads,
- Siguldas novada Siguldas pagasts un Allažu pagasta daļa, kas atrodas uz ziemeļiem no autoceļa P3, un Siguldas pilsēta,
- Stopiņu novada daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes,
- Vārkavas novads,
- Viesītes novada Rites un Saukas pagasts.

3. Lietuva

Šios Lietuvos sritys:

- Anykščių rajono savivaldybė: Kavarsko seniūnijos dalis į vakarus nuo kelio Nr. 1205 ir į pietus nuo kelio Nr. 1218 ir Traupio seniūnija,
- Biržų rajono savivaldybė: Vabalninko, Papilio ir Širvėnos seniūnijos,
- Druskininkų savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė: Babtų, Čekiškės ir Vandžiogalos seniūnijos,
- Kėdainių rajono savivaldybė: Pelėdnagių, Pernaravos seniūnijos ir Josvainių seniūnijos dalis į pietus nuo kelio Nr. 3514 ir Nr. 229,
- Kupiškio rajono savivaldybė: Alizavos ir Kupiškio seniūnijos,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė: Guostaglio seniūnija,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Panevėžio rajono savivaldybė: Karsakiškio, Miežiškių, Naujamiesčio, Paįstrio, Raguvos, Ramygalos, Smilgių, Upytės, Vadoklių, Velžio seniūnijos ir Krekenavos seniūnijos dalis į rytus nuo Nevėžio upės ir į šiaurę nuo kelio Nr. 3004,

- Pasvalio rajono savivaldybė: Daujėnų, Krinčino, Namišių, Pasvalio apylinkių, Pasvalio miesto, Pumpėnų ir Vaškų seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė.

4. Lenkija

Šios Lenkijos sritys:

w województwie podlaskim:

- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- gminy Jedwabne i Przytuły oraz część gminy Wizna, położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jedwabne i Wizna oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę 64 (od skrzyżowania w miejscowości Wizna w kierunku wschodnim do granicy gminy) w powiecie łomżyńskim,
- gmina Lipsk w powiecie augustowskim,
- części gminy Czeremcha i Kleszczele położone na zachód od drogi nr 66 w powiecie hajnowskim,
- gminy Drohiczyn, Mielnik, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Siemiatycze z miastem Siemiatycze w powiecie siemiatyckim.

w województwie mazowieckim:

- gminy Platerów, Sarnaki, Stara Kornica i Huszlew w powiecie łosickim,
- gminy Korczew i Paprotnia w powiecie siedleckim.

w województwie lubelskim:

- gminy Kodeń, Konstantynów, Janów Podlaski, Leśna Podlaska, Piszczac, Rokitno, Biała Podlaska, Zalesie i Terespol z miastem Terespol, Drelów, Międzyrzec Podlaski z miastem Międzyrzec Podlaski w powiecie bialskim,
- powiat miejski Biała Podlaska,
- gminy Radzyń Podlaski i Kąkolewnica w powiecie radzyńskim,
- gminy Hanna, Hańsk, Wola Uhruska, Wiryki i gmina wiejska Włodawa w powiecie włodawskim,
- gmina Podedwórze w powiecie parczewskim.

IV DALIS

Italija

Šios Italijos sritys:

- tutto il territorio della Sardegna.“
-

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2017/2412**2017 m. gruodžio 20 d.****kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse, priedas***(pranešta dokumentu Nr. C(2017) 9014)***(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyvą 89/662/EEB dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką ⁽¹⁾, ypač į jos 9 straipsnio 3 ir 4 dalis,atsižvelgdama į 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvą 90/425/EEB dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą ⁽²⁾, ypač į jos 10 straipsnio 3 ir 4 dalis,

kadangi:

- (1) Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 ⁽³⁾ priimtas po labai patogeniško H5 potipio paukščių gripo protrūkių keliose valstybėse narėse (toliau – susijusios valstybės narės), tų valstybių narių kompetentingoms institucijoms pagal Tarybos direktyvos 2005/94/EB ⁽⁴⁾ 16 straipsnio 1 dalį nustačius apsaugos ir priežiūros zonas;
- (2) Įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/247 nustatyta, kad apsaugos ir priežiūros zonos, kurias susijusių valstybių narių kompetentingos institucijos nustatė pagal Direktyvą 2005/94/EB, turi apimti bent tas teritorijas, kurios to įgyvendinimo sprendimo priede yra nurodytos kaip apsaugos ir priežiūros zonos. Įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/247 taip pat nustatyta, kad priemonės, kurios turi būti taikomos apsaugos ir priežiūros zonose pagal Direktyvos 2005/94/EB 29 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnį, turi būti tęsiamos bent iki datų, kurios tų zonų atžvilgiu nustatytos to įgyvendinimo sprendimo priede;
- (3) Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 nuo priėmimo dienos buvo kelis kartus iš dalies keistas, siekiant atsižvelgti į paukščių gripo epidemiologinės padėties Sąjungoje raidą. Visų pirma, Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 iš dalies pakeistas Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/696 ⁽⁵⁾, siekiant nustatyti vienadienių paukščių jauniklių siuntų išsiuntimo iš teritorijų, išvardytų Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priede, taisykles. Tame pakeitime atsižvelgta į faktą, kad vienadieniai paukščių jaunikliai, palyginti su kitomis naminių paukščių prekėmis, kelia labai nedidelę labai patogeniško paukščių gripo paplitimo riziką;
- (4) Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 taip pat vėliau iš dalies pakeistas Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/1841 ⁽⁶⁾, siekiant sustiprinti taikomas ligų kontrolės priemones esant padidėjusiai labai patogeniško paukščių gripo paplitimo rizikai. Todėl dabar Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/247 numatyta Sąjungos lygmeniu susijusiose valstybėse narėse po labai patogeniško paukščių gripo protrūkio ar protrūkių nustatyti papildomas ribojamąsias zonas, kaip nurodyta Direktyvos 2005/94/EB 16 straipsnio 4 dalyje, ir jose taikomų priemonių trukmę. Įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/247 dabar taip pat išdėstytos taisyklės dėl gyvų naminių paukščių, vienadienių paukščių jauniklių ir perinių kiaušinių išsiuntimo iš papildomų ribojamųjų zonų į kitas valstybes nares vadovaujantis tam tikromis sąlygomis;

⁽¹⁾ OLL 395, 1989 12 30, p. 13.

⁽²⁾ OLL 224, 1990 8 18, p. 29.

⁽³⁾ 2017 m. vasario 9 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse (OL L 36, 2017 2 11, p. 62).

⁽⁴⁾ 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2005/94/EB dėl paukščių gripo kontrolės Bendrijoje priemonių ir panaikinti Direktyvą 92/40/EEB (OL L 10, 2006 1 14, p. 16).

⁽⁵⁾ 2017 m. balandžio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/696, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse (OL L 101, 2017 4 13, p. 80).

⁽⁶⁾ 2017 m. spalio 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1841, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse (OL L 261, 2017 10 11, p. 26).

- (5) be to, Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedas buvo iš dalies pakeistas daugelį kartų, visų pirma siekiant atsižvelgti į susijusių valstybių narių pagal Direktyvą 2005/94/EB nustatytų apsaugos ir priežiūros zonų ribų pakeitimus;
- (6) Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedas paskutinį kartą iš dalies buvo pakeistas Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/2289 ⁽¹⁾ po Bulgarijos ir Italijos pranešimo apie naujus labai patogeniško paukščių gripo protrūkius tose valstybėse narėse. Bulgarija pranešė Komisijai apie vieną labai patogeniško H5N8 potipio paukščių gripo protrūkį naminių paukščių ūkyje tos valstybės narės Staros Zagoros regione. Italija pranešė Komisijai apie labai patogeniško H5N8 potipio paukščių gripo protrūkius naminių paukščių ūkiuose tos valstybės narės Lombardijos ir Veneto regionuose. Tos valstybės narės taip pat pranešė Komisijai, kad po šių protrūkių tinkamai ėmėsi pagal Direktyvą 2005/94/EB būtinų priemonių ir, be kita ko, aplink užkrėstus naminių paukščių ūkius nustatė apsaugos ir priežiūros zonas;
- (7) nuo Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 paskutinio pakeitimo, padaryto Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/2289, datos Nyderlandai pranešė Komisijai apie naujausią labai patogeniško H5N6 potipio paukščių gripo protrūkį naminių paukščių ūkyje tos valstybės narės Flevolando regione. Nyderlandai taip pat pranešė Komisijai, kad po šio naujausio protrūkio ėmėsi pagal Direktyvą 2005/94/EB būtinų priemonių ir, be kita ko, aplink užkrėstą naminių paukščių ūkį nustatė apsaugos ir priežiūros zonas;
- (8) bendradarbiaudama su Nyderlandais Komisija išnagrinėjo tas priemones ir įsitikino, kad tos valstybės narės kompetentingos institucijos nustatytų apsaugos ir priežiūros zonų ribos yra pakankamai toli nuo naminių paukščių ūkio, kuriame patvirtintas ligos protrūkis;
- (9) kad būtų išvengta bet kokių nereikalingų Sąjungos vidaus prekybos trikdžių ir trečiųjų šalių sudaromų nepagrįstų kliūčių prekybai, po naujausią labai patogeniško paukščių gripo protrūkių Nyderlanduose buvo būtina bendradarbiaujant su šia valstybe nare skubiai Sąjungos lygmeniu apibrėžti pagal Direktyvą 2005/94/EB joje nustatytas apsaugos ir priežiūros zonas;
- (10) kol bus gauta Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto nuomonė, Komisija, atsižvelgdama į epidemiologinę padėtį Nyderlanduose, visų pirma atsižvelgdama į riziką, susijusią su paukščių gripo atveju, kuris, praėjus keliems mėnesiams, per kuriuos ligos nenustatyta, vėl buvo patvirtintas toje valstybėje narėje, ir atsižvelgdama į apskritai didelį naminių paukščių ūkių tankumą Nyderlanduose, dėl kurio kyla didesnė viruso paplitimo rizika, priėmė laikinąsias apsaugos priemones. Šiomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis siekiama nedelsiant užkirsti kelią viruso paplitimui;
- (11) tos laikinosios apsaugos priemonės, susijusios su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiu Nyderlanduose, buvo priimtos Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/2304 ⁽²⁾, kurio priede išvardytos teritorijos, kurias Nyderlandų kompetentinga institucija nustatė kaip apsaugos ir priežiūros zonas. Tas įgyvendinimo sprendimas taikomas iki 2018 m. sausio 10 d.;
- (12) būtina peržiūrėti laikinąsias apsaugos priemones, nustatytas Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/2304. Nyderlandai taip pat reguliariai teikė naujausią informaciją apie epidemiologinę padėtį; jos teritorijoje naujų labai patogeniško paukščių gripo protrūkių neįvyko;
- (13) atsižvelgiant į palankius epidemiologinių tyrimų rezultatus ir laboratorinių tyrimų, atliktų Nyderlandų kompetentingos institucijos pagal Direktyvą 2005/94/EB nustatytose apsaugos ir priežiūros zonose, rezultatus, tikslinga pagal tą direktyvą Sąjungos lygmeniu suderinti toje valstybėje narėje nustatytas priežiūros zonos ribas. Naujosios ribos turėtų būti įtrauktos į Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedą;
- (14) be to, Italija taip pat pranešė Komisijai apie naują labai patogeniško paukščių gripo viruso protrūkį jos teritorijoje Emilijos–Romanijos regione. Ji taip pat pranešė Komisijai, kad po šio protrūkio tinkamai ėmėsi pagal Direktyvą 2005/94/EB būtinų priemonių ir, be kita ko, aplink užkrėstą naminių paukščių ūkį nustatė apsaugos ir priežiūros zonas;

⁽¹⁾ 2017 m. gruodžio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2289, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 dėl apsaugos priemonių, susijusių su labai patogeniško paukščių gripo protrūkiais tam tikrose valstybėse narėse, priedas (OL L 328, 2017 12 12, p. 126).

⁽²⁾ 2017 m. gruodžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2304 dėl tam tikrų laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su labai patogenišku H5 potipio paukščių gripu Nyderlanduose (OL L 329, 2017 12 13, p. 61).

- (15) Komisija išnagrinėjo priemones, kurių Nyderlandai ir Italija ėmėsi pagal Direktyvą 2005/94/EB po naujausių labai patogeniško paukščių gripo protrūkių tose valstybėse narėse, ir įsitikino, kad tų dviejų valstybių narių kompetentingų institucijų nustatytų apsaugos ir priežiūros zonų ribos yra pakankamu atstumu nuo visų naminių paukščių ūkių, kuriuose patvirtintas labai patogeniško paukščių gripo protrūkis;
- (16) kad būtų išvengta bet kokių nereikalingų Sąjungos vidaus prekybos trikdžių ir trečiųjų šalių sudaromų nepagrįstų kliūčių prekybai, po naujausių labai patogeniško paukščių gripo protrūkių Italijoje ir Nyderlanduose būtina bendradarbiaujant su šiomis valstybėmis narėmis skubiai Sąjungos lygmeniu apibrėžti pagal Direktyvą 2005/94/EB jose nustatytas apsaugos ir priežiūros zonas;
- (17) todėl Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 turėtų būti atnaujintas atsižvelgiant į naujausią epidemiologinę padėtį Italijoje ir Nyderlanduose, susijusią su labai patogenišku paukščių gripu. Visų pirma į Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedą turėtų būti įtrauktos apsaugos ir priežiūros zonos Italijoje ir Nyderlanduose, kurioms dabar taikomi apribojimai pagal Direktyvą 2005/94/EB;
- (18) todėl Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedas turėtų būti iš dalies pakeistas, kad po naujausių labai patogeniško paukščių gripo protrūkių Italijoje ir Nyderlanduose būtų atnaujintas skirstymas į zonas Sąjungos lygmeniu ir įtrauktos pagal Direktyvą 2005/94/EB tose valstybėse narėse nustatytos apsaugos ir priežiūros zonos bei jose taikytinų apribojimų trukmė;
- (19) todėl Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/247 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (20) be to, kadangi Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 su pakeitimais, padarytais šiuo sprendimu, priede bus pateiktas Nyderlandų kompetentingos institucijos pagal Direktyvą 2005/94/EB nustatytų apsaugos ir priežiūros zonų sąrašas, Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2304 turėtų būti panaikintas;
- (21) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedas iš dalies keičiamas pagal šio sprendimo priedą.

2 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/2304 panaikinamas.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 20 d.

Komisijos vardu
Vytenis ANDRIUKAITIS
Komisijos narys

PRIEDAS

Igyvendinimo sprendimo (ES) 2017/247 priedas iš dalies keičiamas taip:

1) A dalis iš dalies keičiama taip:

a) Italijai skirtas įrašas pakeičiamas taip:

„Valstybė narė: Italija

Teritorija, kurią sudaro:	Taikoma iki (pagal Direktyvos 2005/94/EB 29 straipsnio 1 dalį)
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	2017 12 16
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	2017 12 29
— The area of the parts of Emilia Romagna Region (ADNS 17/0083) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N44.495737 E11.777354	2018 1 4“

b) tarp Vengrijai ir Lenkijai skirtų įrašų įterpiamas šis Nyderlandams skirtas įrašas:

„Valstybė narė: Nyderlandai

Teritorija, kurią sudaro:	Taikoma iki (pagal Direktyvos 2005/94/EB 29 straipsnio 1 dalį)
---------------------------	--

Province of Flevoland

<p>Biddinghuizen</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vanaf kruising Swifterweg (N710) met Hoge Vaart (water), Hoge Vaart volgen in noordoostelijke richting tot aan Oosterwoldertocht (water). — Oosterwoldertocht volgen in zuidoostelijke richting tot aan Elburgerweg (N309). — Elburgerweg (N309) volgen tot aan de brug in Flevoweg over het Veluwemeer. — Veluwemeer volgen in zuidwestelijke richting tot aan Bijsselseweg. — Bijsselseweg volgen in noordelijke richting tot aan de Spijkweg (N306). — Spijkweg (N306) volgen in noordelijke richting tot aan Strandgaperweg. — Strandgaperweg volgen in westelijke richting tot aan Bremerbergweg (N708). — Bremerbergweg volgen in noordelijke richting tot aan Oldebroekerweg Oldebroekerweg volgen in noordwestelijke richting tot aan Baan. — Baan volgen in westelijke richting overgaand in Swifterweg (N710). — Swifterweg (N710) volgen in noordelijke richting tot aan Hoge Vaart (Water). 	2017 12 29“
---	-------------

2) B dalis iš dalies keičiama taip:

a) Italijai skirtas įrašas pakeičiamas taip:

„Valstybė narė: Italija

Teritorija, kurią sudaro:	Taikoma iki (pagal Direktyvos 2005/94/EB 31 straipsnį)
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	Nuo 2017 12 8 iki 2017 12 16
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	2017 12 16
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	nuo 2017 12 17 iki 2017 12 25
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	2017 12 25
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	Nuo 2017 12 30 iki 2018 1 7
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	2018 1 7
— The area of the parts of Emilia Romagna Region (ADNS 17/0083) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N44.495737 E11.777354	Nuo 2018 1 5 iki 2018 1 13
— The area of the parts of Emilia Romagna Region (ADNS 17/0083) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N44.495737 E11.777354	2018 1 13“

b) tarp Vengrijai ir Austrijai skirtų įrašų įterpiamas šis Nyderlandams skirtas įrašas:

„Valstybė narė: Nyderlandai

Teritorija, kurią sudaro:	Taikoma iki (pagal Direktyvos 2005/94/EB 31 straipsnį)
Province of Flevoland	
Biddinghuizen	Nuo 2017 12 30 iki 2018 1 8
— Vanaf kruising Swifterweg (N710) met Hoge Vaart (water), Hoge Vaart volgen in noordoostelijke richting tot aan Oosterwoldertocht (water).	
— Oosterwoldertocht volgen in zuidoostelijke richting tot aan Elburgerweg (N309).	
— Elburgerweg (N309) volgen tot aan de brug in Flevoweg over het Veluwemeer.	
— Veluwemeer volgen in zuidwestelijke richting tot aan Bijsselseweg.	

Teritorija, kurią sudaro:	Taikoma iki (pagal Direktyvos 2005/94/EB 31 straipsnį)
<ul style="list-style-type: none"> — Bijsselseweg volgen in noordelijke richting tot aan de Spijkweg (N306). — Spijkweg (N306) volgen in noordelijke richting tot aan Strandgaperweg. — Strandgaperweg volgen in westelijke richting tot aan Bremerbergweg (N708). — Bremerbergweg volgen in noordelijke richting tot aan Oldebroekerweg Oldebroekerweg volgen in noordwestelijke richting tot aan Baan. — Baan volgen in westelijke richting overgaand in Swifterweg (N710). — Swifterweg (N710) volgen in noordelijke richting tot aan Hoge Vaart (Water). 	
<p>Biddinghuizen</p> <ul style="list-style-type: none"> — Vanaf brug Biddingweg(N710) Lage vaart, Biddingweg volgen in noordelijke richting tot aan Elandweg. — Elandweg volgen in oostelijke richting tot aan Dronerringweg (N307). — Dronerringweg (N307) volgen in zuidoostelijke richting tot aan Rendieerweg. — Rendierweg volgen in noordoostelijke richting tot aan Swifervaart(water). — Swifervaart volgen in oostelijke richting tot aan Lage vaart. — Lage vaart volgen in noordelijke richting tot aan Ketelmeer(water). — Ketelmeer volgen in zuidoostelijke overgaand in Vossemeer overgaand in Drontermeer volgen ter hoogte van Geldersesluis. — Geldersesluis volgen in oostelijke richting tot aan Buitendijks. — Buitendijks volgen in zuidoostelijke richting overgaand in Groote Woldweg tot aan Naalderweg. — Naalderweg volgen in oostelijke richting tot aan Kleine Woldweg. — Kleine Woldweg volgen in zuidelijke richting tot aan Zwarteweg. — Zwarteweg volgen in oostelijke richting overgaand in Wittensteinse Allee tot aan Oosterweg. — Oosterweg volgen in zuidelijke richting tot aan Zuiderzeestraatweg (N308). — Zuiderzeestraatweg volgen in westelijke richting tot aan Mheneweg Zuid. — Mheneweg Zuid in zuidelijke richting overgaand in Bongersweg overgaand in Ottenweg tot aan A28. — A28 volgen in zuidwestelijke richting tot aan Klarenweg. — Klarenweg volgen in Noordelijke richting tot aan Harderwijkerweg. — Harderwijkerweg volgen in zuidwestelijke richting overgaand in Zuiderzeestraatweg tot aan Newtonweg. — Newtonweg volgen in noordelijke en vervolgens westelijke richting tot aan Knardijk (N302). — Knardijk (N302) volgen in noordelijke richting overgaand in Ganzenweg tot aan Futenweg. — Futenweg volgen in oostelijke richting tot aan Larserweg (N302). — Larserweg (N302) volgen in noordelijke richting Zeebiesweg. — Zeebiesweg volgen in oostelijke richting tot aan Larserringweg. — Larserringweg volgen in noordelijke richting tot aan Lisdoddeweg. — Lisdoddeweg volgen in oostelijke richting tot aan Wiertocht. — Wiertocht volgen in noordelijke richting tot aan Dronterweg. — Dronterweg volgen in oostelijke richting tot aan Biddingweg(N710). 	2018 1 8“

III

(Kiti aktai)

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS

Nr. 3/17/COL

2017 m. sausio 18 d.

kuriuo šimtas antrą kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės nustatant naujas Europos ekonominės erdvės susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos gaires [2017/2413]

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA (toliau – Institucija),

ATSIŽVELGDAMA į:

Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – EEE susitarimas), ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo), ypač į jo 24 straipsnį ir 5 straipsnio 2 dalies b punktą,

Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolą (toliau – 3 protokolą),

kadangi:

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 24 straipsnį Institucija įgyvendina EEE susitarimo nuostatas dėl valstybės pagalbos;

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 5 straipsnio 2 dalies b punktą Institucija skelbia pranešimus arba gaires dėl EEE susitarime nagrinėjamų klausimų, jei tai aiškiai numatyta tame susitarime arba Susitarime dėl Priežiūros institucijos ir Teismo arba jei Institucija mano, kad to reikia;

2016 m. gegužės 19 d. Europos Komisija priėmė pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos ⁽¹⁾,

šis pranešimas taip pat svarbus Europos ekonominei erdvei;

laikantis EEE susitarimo 1 straipsnyje nustatyto vientisumo tikslo, reikia užtikrinti, kad EEE valstybės pagalbos taisyklės būtų vienodai taikomos visoje Europos ekonominėje erdvėje;

pagal EEE susitarimo XV priedo 11 puslapyje esančio skyriaus „BENDROSIOS NUOSTATOS“ II punktą Institucija, pasikonsultavusi su Komisija, turi priimti aktus, atitinkančius Europos Komisijos priimtus aktus;

PASIKONSULTAVUSI su Europos Komisija,

PASIKONSULTAVUSI su ELPA valstybėmis,

⁽¹⁾ OL C 262, 2016 7 19, p. 1.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Materialinės valstybės pagalbos taisyklės iš dalies keičiamos nustatant naujas EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos gaires. Naujosios gairės pridedamos prie šio sprendimo ir yra neatskiriama jo dalis.

2 straipsnis

Šio sprendimo tekstas autentiškas tik anglų kalba.

Sprendimas priimtas 2017 m. sausio 18 d. Briuselyje.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Sven Erik SVEDMAN

Pirmininkas

Frank J. BÜCHEL

Kolegijos narys

PRIEDAS

EEE SUSITARIMO 61 STRAIPSNIO 1 DALYJE VARTOJAMOS VALSTYBĖS PAGALBOS SĄVOKOS GAIRĖS (*)

Turinys

1. Įvadas
2. Įmonės ir ekonominės veiklos sąvoka
 - 2.1. Bendrieji principai
 - 2.2. Viešųjų įgaliojimų vykdymas
 - 2.3. Socialinė apsauga
 - 2.4. Sveikatos priežiūra
 - 2.5. Švietimas ir mokslinių tyrimų veikla
 - 2.6. Kultūra ir paveldo išsaugojimas, įskaitant gamtos apsaugą
3. Valstybinė kilmė
 - 3.1. Priskyrimas valstybei
 - 3.1.1. Priskyrimo valstybei rodikliai
 - 3.1.2. Priskyrimas valstybei ir įpareigojimai pagal EEE teisę
 - 3.2. Valstybiniai ištekliai
 - 3.2.1. Bendrieji principai
 - 3.2.2. Išteklių kontrolė
 - 3.2.3. Valstybės dalyvavimas atliekant persikirstymą tarp privačių subjektų
4. Pranašumas
 - 4.1. Bendra pranašumo sąvoka
 - 4.2. Rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijus
 - 4.2.1. Įvadas
 - 4.2.2. Bendrieji principai
 - 4.2.3. Atitikties rinkos sąlygoms nustatymas
 - 4.3. Netiesioginis pranašumas
5. Atrankumas
 - 5.1. Bendrieji principai
 - 5.2. Materialinis atrankumas
 - 5.2.1. *De jure* ir *de facto* atrankumas
 - 5.2.2. Atrankumas, atsirandantis dėl institucijų nuožiūra taikomos administracinės praktikos
 - 5.2.3. Priemonių, kuriomis mažinama įprasta įmonių mokesčių našta, materialinio atrankumo vertinimas
 - 5.3. Regioninis atrankumas
 - 5.3.1. Institucinis savarankiškumas
 - 5.3.2. Procedūrinis savarankiškumas
 - 5.3.3. Ekonominis ir finansinis savarankiškumas

(*) Šios gairės atitinka Europos Komisijos (toliau – Komisija) pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1). Išnašų numeracija tekste atitinka Komisijos pranešimą. Kai kurios išnašos buvo ištrintos, nes jos nėra svarbios EEE.

- 5.4. Konkretūs klausimai, susiję su mokesčių priemonėmis
 - 5.4.1. Kooperatinės bendrovės
 - 5.4.2. Kolektyvinio investavimo subjektai
 - 5.4.3. Mokestinės amnestijos
 - 5.4.4. Sprendimai dėl mokesčių ir susitarimai dėl mokesčių
 - 5.4.5. Nusidėvėjimo (amortizacijos) taisyklės
 - 5.4.6. Specialių rūšių veiklos apmokestinimo nustatyto dydžio tarifu tvarka
 - 5.4.7. Kovos su piktnaudžiavimu taisyklės
 - 5.4.8. Akcizai
- 6. Poveikis prekybai ir konkurencijai
 - 6.1. Bendrieji principai
 - 6.2. Konkurencijos iškraipymas
 - 6.3. Poveikis prekybai
- 7. Infrastruktūra. Kai kurie konkretūs paaiškinimai
 - 7.1. Įvadas
 - 7.2. Pagalba statytojui/savininkui
 - 7.2.1. Ekonominė veikla ir neekonominė veikla
 - 7.2.2. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis prekybai
 - 7.2.3. Pagalba infrastruktūros objekto statytojui/savininkui. Atskirų sektorių apžvalga
 - 7.3. Pagalba valdytojams
 - 7.4. Pagalba galutiniams naudotojams
- 8. Baigiamosios nuostatos

1. ĮVADAS

1. Vykstant valstybės pagalbos modernizavimo procesui, Institucija nori pateikti papildomų paaiškinimų dėl pagrindinių sąvokų, susijusių su Europos ekonominės erdvės susitarimo (toliau – EEE susitarimas) 61 straipsnio 1 dalyje vartojama valstybės pagalbos sąvoka, ir taip padėti užtikrinti paprastesnį, skaidresnį ir nuoseklesnį šios sąvokos taikymą visoje Europos ekonominėje erdvėje (toliau – EEE).
2. Šiose gairėse nagrinėjama tik EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje vartojama valstybės pagalbos sąvoka, kurią ir Institucija, ir nacionalinės institucijos (įskaitant nacionalinius teismus) turi taikyti kartu su pareiga pranešti ir pareiga nesiimti veiksmų, nustatytomis ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo) 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalyje. Jose nenagrinėjamas valstybės pagalbos suderinamumas su EEE susitarimo veikimu pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 59 straipsnio 2 dalį, kurį turi vertinti Institucija.
3. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės pagalbos sąvoka yra objektyviai ir teisiškai apibrėžta tiesiogiai EEE susitarime⁽²⁾, šiose gairėse paaiškinama, kaip Institucija supranta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį remdamasi Teisingumo Teismo, Bendrojo Teismo ir ELPA Teismo (toliau – EEE teismai) aiškinimu. Jeigu klausimas nebuvo svarstytas EEE teismuose, Institucija išdėstys savo nuomonę, kaip valstybės pagalbos sąvoka turėtų būti aiškinama. Šiose gairėse išdėstyta nuomonė nedaro poveikio EEE teismų pateiktam valstybės pagalbos sąvokos aiškinimui⁽³⁾; aiškinant EEE susitarimą visais atvejais pirmiausia remiamasi EEE teismų praktika.

⁽²⁾ Žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Aggregates* prieš Komisiją, C-487/06 P, ECLI:ES:C:2008:757, 111 punktą.

⁽³⁾ Žr. 2011 m. liepos 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alcoa Trasformazioni* prieš Komisiją, C-194/09 P, ECLI:ES:C:2011:497, 125 punktą.

4. Reikėtų pabrėžti, kad Institucija privalo laikytis šios objektyvios sąvokos sampratos ir ją taikydama turi tik ribotą diskreciją, t. y. tais atvejais, kai atlieka techninio pobūdžio ar sudėtingus – visų pirma sudėtingus ekonominius – vertinimus ⁽⁴⁾.
5. EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje valstybės pagalba apibrėžiama kaip: „EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti [...], kai ji daro įtaką Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybai.“ Šiose gairėse bus paaiškintos skirtingos valstybės pagalbos sąvokos sudedamosios dalys: įmonės buvimas, priemonės priskyrimas valstybei, jos finansavimas iš valstybinių išteklių, pranašumo suteikimas, priemonės atrankumas ir poveikis konkurencijai bei EEE valstybių tarpusavio prekybai. Be to, atsižvelgiant į EEE valstybių išreikštą konkrečių paaiškinimų poreikį, šiose gairėse pateikiama konkrečių su viešuoju infrastruktūros finansavimu susijusių paaiškinimų.

2. ĮMONĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS SĄVOKA

6. Valstybės pagalbos taisyklės taikomos tik tuo atveju, jeigu priemonės gavėjas yra įmonė.

2.1. Bendrieji principai

7. EEE teismų praktikoje nusistovėjusi įmonių, kaip bet kokio juridinio statuso ir bet koku būdu finansuojamų subjektų, vykdančių ekonominę veiklą, apibrėžtis ⁽⁵⁾. Taigi, ar konkretus subjektas priskiriamas prie įmonių, visiškai priklauso nuo jo veiklos pobūdžio. Yra trys svarbios šio bendrojo principo pasekmės.
8. Pirma, subjekto statusas pagal nacionalinę teisę neturi lemiamos reikšmės. Pavyzdžiui, nors pagal nacionalinę teisę subjektas priskiriamas prie asociacijų ar sporto klubų, jis vis tiek gali būti laikomas įmone pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį. Tas pats taikoma ir subjektui, kuris oficialiai yra viešojo administravimo sistemos dalis. Svarbu tik tai, ar jis vykdo ekonominę veiklą.
9. Antra, ar valstybės pagalbos taisyklės taikomos, nepriklauso nuo to, ar subjektas įsteigtas pelnui siekti. Pelną nesiekiantys subjektai taip pat gali siūlyti prekes ir paslaugas rinkoje ⁽⁶⁾. Jeigu jie to nedaro, pelno nesiekiantiems subjektams valstybės pagalbos kontrolė netaikoma.
10. Trečia, ar subjektas laikomas įmone, visada priklauso nuo konkrečios veiklos. Subjektas, vykdamas tiek ekonominę, tiek neekonominę veiklą, turi būti laikomas įmone tik dėl to, kad vykdo ekonominę veiklą ⁽⁷⁾.
11. Taikant valstybės pagalbos taisykles, keli atskiri juridiniai subjektai gali būti laikomi sudarančiais vieną ekonominį vienetą. Toks ekonominis vienetas laikomas atitinkama įmone. Teisingumo Teismas laiko, kad tokiu atveju svarbu nustatyti, ar vienas iš subjektų turi kito subjekto kontrolinį akcijų paketą ir ar juos sieja kiti funkciniai, ekonominiai ir struktūriniai ryšiai ⁽⁸⁾.
12. Siekdami paaiškinti ekonominės ir neekonominės veiklos skirtumą, EEE teismai savo sprendimuose nuolat patvirtina, kad ekonomine veikla laikoma bet kokia veikla, kurią sudaro prekių tiekimas ir paslaugų teikimas rinkoje ⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ Žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Aggregates* prieš *Komisiją*, C-487/06 P, ECLI:ES:C:2008:757, 114 punktą ir 2010 m. rugsėjo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *Scott*, C-290/07 P, ECLI:ES:C:2010:480, 66 punktą.

⁽⁵⁾ 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, ECLI:ES:C:2000:428, 74 punktas, 2006 m. sausio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kiti*, C-222/04, ECLI:ES:C:2006:8, 107 punktas.

⁽⁶⁾ 1980 m. spalio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Landewyck*, sujungtos bylos 209/78–215/78 ir 218/78, ECLI:ES:C:1980:248, 88 punktas, 1995 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FFSA ir kiti*, C-244/94, ECLI:ES:C:1995:392, 21 punktas, 2008 m. liepos 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MOTOE*, C-49/07, ECLI:ES:C:2008:376, 27 ir 28 punktai.

⁽⁷⁾ 2000 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Aéroports de Paris* prieš *Komisiją*, T-128/98, ECLI:ES:T:2000:290, 108 punktas.

⁽⁸⁾ 2010 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AceaElectrabel Produzione SpA* prieš *Komisiją*, C-480/09 P, ECLI:ES:C:2010:787, 47–55 punktai, 2006 m. sausio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kiti*, C-222/04, ECLI:ES:C:2006:8, 112 punktas.

⁽⁹⁾ Žr. 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *Italiją*, 118/85, ECLI:ES:C:1987:283, 7 punktą, 1998 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *Italiją*, C-35/96, ECLI:ES:C:1998:303, 36 punktą, 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, ECLI:ES:C:2000:428, 75 punktą, 2011 m. gegužės 10 d. ELPA teismo sprendimo *Lichtenšteino Kunigaikštystė* prieš *ELPA priežiūros instituciją*, sujungtos bylos E-4/10, E-6/10 ir E-7/10, ELPA teismo ataskaitos, p. 16, 54 punktą.

13. Klausimas, ar tam tikros paslaugos turi rinką, gali priklausyti nuo to, kaip atitinkamoje EEE valstybėje organizuojamas tų paslaugų teikimas ⁽¹⁰⁾, taigi atskirose EEE valstybėse tai gali skirtis. Be to, ilginiui tam tikros veiklos priskyrimas prie konkrečios kategorijos gali kisti dėl politinių sprendimų ar ekonominių pokyčių. Veikla, kuri šiandien nėra ekonominė veikla, gali ja tapti ateityje ir atvirkščiai.
14. Tai, kad valdžios institucija nusprendė neleisti trečiosioms šalims teikti tam tikros paslaugos (pavyzdžiui, dėl to, kad nori paslaugą teikti pati), nereiškia, kad ekonominė veikla nevykdoma. Nepaisant tokio rinkos uždarymo, ekonominė veikla galėtų būti vykdoma, jei kiti ūkio subjektai norėtų ir galėtų paslaugą teikti atitinkamoje rinkoje. Apskritai tai, kad institucija konkrečią paslaugą teikia pati, neturi įtakos ekonominiam veiklos pobūdžiui ⁽¹¹⁾.
15. Ekonominės ir neekonominės veiklos atskyrimas tam tikru mastu priklauso nuo konkrečios EEE valstybės politinių sprendimų ir ekonominių pokyčių, todėl neįmanoma sudaryti išsamaus veiklos, kuri *a priori* niekada nebūtų ekonominė, sąrašo. Toks sąrašas nesuteiktų realaus teisinio tikrumo ir todėl duotų mažai naudos. Todėl 17–37 punktuose siekiama paaiškinti šį skirtumą atsižvelgiant į keletą svarbių aspektų.
16. Vien tai, kad subjektas turi prekes tiekiančios ar paslaugas rinkoje teikiančios įmonės akcijų, net ir kontrolinių akcijų paketą, nereiškia, kad tas subjektas taikant EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį automatiškai turėtų būti laikomas įmone. Jeigu tas akcijų turėjimas suteikia tik teisę naudotis su akcininko statusu susijusiomis teisėmis ir, atitinkamai atvejais, gauti dividendus, t. y. naudotis paprastais turto nuosavybės rezultatais, tas subjektas nebus laikomas įmone, jeigu jis pats rinkoje prekių netiekia ar paslaugų neteikia ⁽¹²⁾.

2.2. Viešųjų įgaliojimų vykdymas

17. EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis netaikoma, kai valstybė veikia vykdydama viešuosius įgaliojimus ⁽¹³⁾ arba kai valstybės sektoriaus subjektai veikia kaip valdžios institucijos ⁽¹⁴⁾. Subjekto veikla gali būti laikoma viešųjų įgaliojimų vykdymu, kai ji priskirta pagrindinėms valstybės funkcijoms arba kai ji su tomis funkcijomis susijusi dėl savo pobūdžio, tikslo ir jai taikytinų taisyklių ⁽¹⁵⁾. Išskyrus atvejus, kai atitinkama EEE valstybė nusprendžia taikyti rinkos mechanizmus, veikla, kuri neatsiejama nuo oficialiosios valdžios prerogatyvų ir kurią vykdo valstybė, paprastai nelaikoma ekonomine. Tokios veiklos pavyzdžiai:
 - a) kariuomenė arba policija ⁽¹⁶⁾;
 - b) oro navigacijos sauga ir kontrolė ⁽¹⁷⁾;
 - c) jūrų eismo kontrolė ir sauga ⁽¹⁸⁾;
 - d) kovos su tarša priežiūra ⁽¹⁹⁾;

⁽¹⁰⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poucet ir Pistre*, sujungtos bylos C-159/91 ir C-160/91, ECLI:ES:C:1993:63, 16–20 punktai.

⁽¹¹⁾ Žr. 2006 m. rugsėjo 28 d. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvadą byloje *Asociación Nacional de Empresas Forestales (Asemfo)*, C-295/05, ES:C:2006:619, 110–116 punktus, 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir 1107/70 (OL L 315, 2007 12 3, p. 1), nurodyto EEE susitarimo XIII priedo 4a punkte, žr. 2008 m. liepos 4 d. EEE jungtinio komiteto sprendimą Nr. 85/2008, iš dalies keičiantį EEE susitarimo XIII priedą (Transportas) (OL L 280, 2008 10 23, p. 20 ir EEE priedas Nr. 64, 2008 10 23, p. 13), 5 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnio 1 dalį, 2011 m. vasario 23 d. Komisijos sprendimo 2011/501/ES dėl valstybės pagalbos C 58/06 (ex NN 98/05), kurią Vokietija suteikė bendrovėms „Bahnen der Stadt Monheim“ (BSM) ir „Rheinische Bahngesellschaft“ (RBG), priklausančioms transporto asociacijai „Verkehrsverbund Rhein-Ruhr“ (OL L 210, 2011 8 17, p. 1), 208 ir 209 konstatuojamąsias dalis.

⁽¹²⁾ 2006 m. sausio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kiti*, C-222/04, ECLI:ES:C:2006:8, 107–118 ir 125 punktai.

⁽¹³⁾ 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 118/85, ECLI:ES:C:1987:283, 7 ir 8 punktai.

⁽¹⁴⁾ 1988 m. gegužės 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bodson*, 30/87, ECLI:ES:C:1988:225, 18 punktas.

⁽¹⁵⁾ Žr. visų pirma 1994 m. sausio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SAT/Eurocontrol*, C-364/92, ECLI:ES:C:1994:7, 30 punktą ir 1997 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Calì & Figli*, C-343/95, ECLI:ES:C:1997:160, 22 ir 23 punktus.

⁽¹⁶⁾ 2011 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos SA.32820 (2011/NN) – Jungtinė Karalystė. Pagalba „Forensic Science Services“ (OL C 29, 2012 2 2, p. 4) 8 punktas.

⁽¹⁷⁾ 1994 m. sausio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SAT/Eurocontrol*, C-364/92, ECLI:ES:C:1994:7, 27 punktas, 2009 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Selex Sistemi Integrati prieš Komisiją*, C-113/07 P, ECLI:ES:C:2009:191, 71 punktas.

⁽¹⁸⁾ 2002 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos N 438/02, Belgija. Subsidijos uostų valdytojams (OL C 284, 2002 11 21, p. 2).

⁽¹⁹⁾ 1997 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Calì & Figli*, C-364/95, ECLI:ES:C:1997:160, 22 punktas.

- e) laisvės atėmimo nuosprendžių organizavimas, finansavimas ir vykdymas ⁽²⁰⁾;
 - f) valdžios institucijų vykdoma valstybei priklausančių teritorijų plėtra ir atgaivinimas ⁽²¹⁾ ir
 - g) viešiesiems tikslams naudoti skirtų duomenų rinkimu remiantis teisės aktuose atitinkamoms įmonėms nustatytu įpareigojimu atskleisti tokius duomenis ⁽²²⁾.
18. Jeigu viešasis subjektas vykdo ekonominę veiklą, kuri gali būti atskirta nuo viešųjų įgaliojimų vykdymo, tas subjektas vykdydamas tą veiklą veikia kaip įmonė. Kita vertus, jeigu tos ekonominės veiklos negalima atskirti nuo viešųjų įgaliojimų vykdymo, visa to subjekto vykdoma veikla yra su tų viešųjų įgaliojimų vykdymu susijusi veikla, todėl tokiai veiklai įmonės sąvoka netaikoma ⁽²³⁾.

2.3. Socialinė apsauga

19. Ar socialinės apsaugos sistemos laikytinos susijusiomis su ekonomine veikla, priklauso nuo to, kaip jos nustatytos ir kokia jų struktūra. Iš esmės teismų praktikoje sistemos, pagrįstos solidarumo principu, skiriamos nuo ekonominių sistemų.
20. Su ekonomine veikla nesusijusioms solidarumu grindžiamoms socialinės apsaugos sistemoms paprastai būdingos šios savybės:
- a) narystė sistemoje privaloma ⁽²⁴⁾,
 - b) sistema siekiama tik socialinio tikslo ⁽²⁵⁾,
 - c) sistema nesiekiami pelno ⁽²⁶⁾,
 - d) išmokos nepriklauso nuo sumokėtų įmokų ⁽²⁷⁾,
 - e) išmokos nebūtinai proporcingos apdrausitojo pajamoms ⁽²⁸⁾ ir
 - f) sistemą prižiūri valstybė ⁽²⁹⁾.
21. Tokios solidarumu grindžiamos sistemos turi būti skiriamos nuo sistemų, susijusių su ekonomine veikla ⁽³⁰⁾. Su ekonomine veikla susijusioms sistemoms paprastai būdingos šios savybės:
- a) pasirenkamoji narystė ⁽³¹⁾;

⁽²⁰⁾ 2006 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos N 140/06, Lietuva. Dotacijų teikimas valstybės įmonėms prie pataisos įstaigų (OL C 244, 2006 10 11, p. 12).

⁽²¹⁾ 2014 m. kovo 27 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.36346 – Vokietija. Regiono ekonomikos struktūros gerinimo schema (GWR), skirta teritorijų plėtrai pramoniniais ir komerciniais tikslais (OL C 141, 2014 5 9, p. 1). Vertindama priemonę, kuria vietos valdžios institucijos rėmė valstybei priklausančių teritorijų atgaivinimą (įskaitant jos valymą), Komisija nustatė, kad valstybei priklausančio žemės sklypo paruošimas statyboms ir prijungimas prie komunalinių tinklų (vandens, dujų, nuotekų ir elektros energijos) bei transporto tinklų (geležinkelių ir kelių) nėra ekonominė veikla, o viena iš valstybės viešųjų užduočių, būtent skirti žemę ir vykdyti jos priežiūrą pagal vietos miestų ir teritorinio vystymo planus.

⁽²²⁾ 2012 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compass-Datenbank GmbH*, C-138/11, ECLI:ES:C:2012:449, 40 punktas.

⁽²³⁾ 2012 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compass-Datenbank GmbH*, C-138/11, ECLI:ES:C:2012:449, 38 punktas ir 2009 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Selex Sistemi Integrati* prieš *Komisiją*, C-113/07 P, ECLI:ES:C:2009:191, 72 ir paskesni punktai.

⁽²⁴⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poucet ir Pistre*, sujungtos bylos C-159/91 ir C-160/91, ECLI:ES:C:1993:63, 13 punktas.

⁽²⁵⁾ 2002 m. sausio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cisal ir INAIL*, C-218/00, ECLI:ES:C:2002:36, 45 punktas.

⁽²⁶⁾ 2004 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AOK Bundesverband*, sujungtos bylos C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, ECLI:ES:C:2004:150, 47–55 punktai.

⁽²⁷⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poucet ir Pistre*, sujungtos bylos C-159/91 ir C-160/91, ECLI:ES:C:1993:63, 15–18 punktai.

⁽²⁸⁾ 2002 m. sausio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cisal ir INAIL*, C-218/00, ECLI:ES:C:2002:36, 40 punktas.

⁽²⁹⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poucet ir Pistre*, sujungtos bylos C-159/91 ir C-160/91, ECLI:ES:C:1993:63, 14 punktas. 2002 m. sausio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cisal ir INAIL*, C-218/00, ECLI:ES:C:2002:36, 43–48 punktai, 2004 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AOK Bundesverband*, sujungtos bylos C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, ECLI:ES:C:2004:150, 51–55 punktai.

⁽³⁰⁾ Žr. visų pirma 1995 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FFSA ir kiti*, C-244/94, ECLI:ES:C:1995:392, 19 punktą.

⁽³¹⁾ 1999 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Albany*, C-67/96, ECLI:ES:C:1999:430, 80–87 punktai,

- b) kapitalizacijos principas (išmokos priklauso nuo įmokų ir finansinių sistemos rezultatų) ⁽³²⁾;
 - c) pelno siekimas ⁽³³⁾ ir
 - d) teisių, kurios papildo teises pagal pagrindinę sistemą, suteikimas ⁽³⁴⁾.
22. Kai kurioms sistemoms būdingos abiejų kategorijų savybės. Tokiais atvejais sistemos priskyrimas prie vienos iš šių kategorijų priklauso nuo atskirų savybių ir jų atitinkamos svarbos vertinimo ⁽³⁵⁾.

2.4. Sveikatos priežiūra

23. EEE valstybių sveikatos priežiūros sistemos gerokai skiriasi. Ar ir koku mastu įvairūs sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai konkuruoja tarpusavyje, priklauso nuo šių nacionalinių ypatumų.
24. Kai kuriose EEE valstybėse valstybinės ligoninės yra neatsiejama nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos dalis ir beveik visa jų veikla grindžiama solidarumo principu ⁽³⁶⁾. Tokios ligoninės tiesiogiai finansuojamos iš socialinio draudimo įmokų bei kitų valstybinių išteklių ir nemokamai teikia savo paslaugas pagal visuotinės aprėpties principą ⁽³⁷⁾. EEE teismai patvirtino, kad kai egzistuoja tokia struktūra, atitinkamos organizacijos neveikia kaip įmonės ⁽³⁸⁾.
25. Esant tokiai struktūrai, net veikla, kuri pati savaime galėtų būti ekonominio pobūdžio, bet vykdoma tik siekiant suteikti kitą neekonominę paslaugą, yra neekonominio pobūdžio. Organizacija, perkanti prekes (net kai jų perka daug), kad galėtų teikti neekonominę paslaugą, neveikia kaip įmonė vien todėl, kad konkrečioje rinkoje yra pirkėja ⁽³⁹⁾.
26. Daugelyje kitų EEE valstybių ligoninės ir kiti sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai paslaugas teikia už užmokestį, nesvarbu, ar moka tiesiogiai pacientai, ar jų draudimas ⁽⁴⁰⁾. Tokiose sistemose ligoninės tam tikru mastu konkuruoja dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo. Tokiu atveju vien to, kad sveikatos priežiūros paslaugą teikia valstybinė ligoninė, neužtenka, kad veikla būtų vertinama kaip neekonominė.
27. EEE teismai taip pat išaiškino, kad sveikatos priežiūros paslaugas, kurias nepriklausomi gydytojai ir kiti privatūs specialistai savo rizika teikia už užmokestį, reikia laikyti ekonomine veikla ⁽⁴¹⁾. Tas pats principas taikomas ir vaistinėms.

⁽³²⁾ 1995 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FFSA ir kiti*, C-244/94, ECLI:ES:C:1995:392, 9 ir 17–20 punktai, 1999 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Albany*, C-67/96, ECLI:ES:C:1999:430, 81–85 punktai, taip pat žr. 1999 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Brentjens*, sujungtos bylos C-115/97–C-117/97, ECLI:ES:C:1999:434, 81–85 punktus, 1999 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Drijvende Bokken*, C-219/97, ECLI:ES:C:1999:437, 71–75 punktus ir 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, ECLI:ES:C:2000:428, 114 ir 115 punktus.

⁽³³⁾ 1999 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Brentjens*, sujungtos bylos C-115/97–C-117/97, ECLI:ES:C:1999:434, 74–85 punktai.

⁽³⁴⁾ 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, ECLI:ES:C:2000:428, 67–70 punktai.

⁽³⁵⁾ 2009 m. kovo 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kattner Stahlbau*, C-364/07, ECLI:ES:C:2009:127, 33 ir paskesni punktai.

⁽³⁶⁾ Žinomiausias pavyzdys – Ispanijos nacionalinė sveikatos priežiūros sistema (žr. 2003 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimą *FENIN*, T-319/99, ECLI:ES:T:2003:50, ir 2006 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FENIN*, C-205/03 P, ECLI:ES:C:2006:453, 25–28 punktus).

⁽³⁷⁾ Priklausomai nuo bendrų sistemos savybių, mokesčiai, kuriais padengiama tik nedidelė realiai patirtų paslaugos išlaidų dalis, gali neturėti poveikio jos priskyrimui prie neekonominės veiklos.

⁽³⁸⁾ 2003 m. kovo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FENIN*, T-319/99, ECLI:ES:T:2003:50, 39 punktas ir 2006 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FENIN*, C-205/03 P, ECLI:ES:C:2006:453, 25–28 punktai.

⁽³⁹⁾ 2003 m. kovo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *FENIN*, T-319/99, ECLI:ES:T:2003:50, 40 punktas.

⁽⁴⁰⁾ Žr., pvz., 2001 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Geraets-Smits ir kiti*, C-157/99, ECLI:ES:C:2001:404, 53–58 punktus.

⁽⁴¹⁾ Žr. 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, ECLI:ES:C:2000:428, 75 ir 77 punktus.

2.5. Švietimas ir mokslinių tyrimų veikla

28. Valstybinis švietimas, organizuojamas pagal nacionalinę švietimo sistemą, kurią finansuoja ir prižiūri valstybė, gali būti laikomas neekonomine veikla. Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybė: „nustatydamą ir išlaikydama tokią viešojo švietimo sistemą, kuri paprastai finansuojama iš viešojo biudžeto, o ne mokinių ar jų tėvų, <...> neketina verstis veikla už užmokestį, o atlieka socialinę, kultūrinę ir švietimo funkciją savo visuomenės atžvilgiu“⁽⁴²⁾.
29. Tai, kad mokiniams ar jų tėvams kartais tenka sumokėti mokesčių už mokslą ar registracijos mokesčių, kuriais dengiamos sistemos veikimo išlaidos, neekonominiam valstybinio švietimo pobūdžiui poveikio iš esmės nedaro. Tokie finansiniai įnašai neretai padengia tik dalį realių paslaugos išlaidų ir todėl negali būti laikomi užmokesčiu už teikiamą paslaugą. Taigi, jie nekeičia neekonominio bendrojo švietimo paslaugos, kuri daugiausia finansuojama iš valstybinių lėšų, pobūdžio⁽⁴³⁾. Šie principai gali būti taikomi tokioms valstybinio švietimo paslaugoms kaip profesinis mokymas⁽⁴⁴⁾, privačios ir valstybinės pradinės mokyklos⁽⁴⁵⁾ ir darželiai⁽⁴⁶⁾, papildomas mokymas universitetuose⁽⁴⁷⁾ ir švietimo paslaugos universitetuose⁽⁴⁸⁾.
30. Tokios valstybinio švietimo paslaugas reikia skirti nuo paslaugų, kurios daugiausia yra finansuojamos tėvų, mokinių arba iš komercinių pajamų. Pavyzdžiui, aukštasis mokslas, kurio visas išlaidas finansuoja studentai, aiškiai priklauso antrajai kategorijai. Tam tikrose EEE valstybėse viešieji sektoriaus subjektai taip pat gali teikti švietimo paslaugas, kurias dėl jų pobūdžio, finansavimo struktūros ir privačių įstaigų konkurencijos reikia laikyti ekonominėmis.
31. Atsižvelgdama į 28, 29 ir 30 punktuose nurodytus principus, Institucija mano, kad tam tikra universitetų ir mokslinių tyrimų organizacijų veikla nepatenka į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį. Į šią sritį nepatenka jų pagrindinė veikla, kaip antai:
- a) mokymo veikla, vykdoma siekiant parengti daugiau geresnės kvalifikacijos žmogiškųjų išteklių;
 - b) nepriklausomų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros vykdymas, siekiant daugiau žinių ir geresnio suvokimo, įskaitant bendrus mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą,
 - c) mokslinių tyrimų rezultatų skleidimas.
32. Institucija mano, kad žinių perdavimo veikla (licencijavimas, veiklos atskyrimas arba kitos mokslinių tyrimų organizacijos ar infrastruktūros sukurtų žinių valdymo formos) yra neekonominė veikla, jeigu ją vykdo mokslinių tyrimų organizacija ar mokslinių tyrimų infrastruktūra (įskaitant jų padalinius ar patronuojamąsias įmones) arba kartu su kitais tokiais subjektais, arba tokių subjektų vardu, ir visos pajamos iš tos veiklos reinvestuojamos į atitinkamų mokslinių tyrimų organizacijų ar infrastruktūrų pagrindinę veiklą⁽⁴⁹⁾.

2.6. Kultūra ir paveldo išsaugojimas, įskaitant gamtos apsaugą

33. Kultūra yra tapatybės, vertybių ir prasmės, kurios atspindi ir formuoja EEE visuomenę, kūrimo priemonė. Kultūros ir paveldo išsaugojimo paskirtis yra labai įvairi ir ši sritis aprėpia įvairią veiklą, be kita ko, muziejus, archyvus, bibliotekas, meno ir kultūros centrus ar erdves, teatrus, operos teatrus, koncertų sales, archeologines

⁽⁴²⁾ 2007 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, ECLI:ES:C:2007:495, 68 punktas. Taip pat žr. 2001 m. balandžio 25 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 118/00 – Subsidijos profesionalų sporto klubams (OL C 333, 2001 11 28, p. 6).

⁽⁴³⁾ 2008 m. vasario 21 d. ELPA teismo sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją*, E-5/07, ELPA teismo ataskaitos, p. 62, 83 punktas.

⁽⁴⁴⁾ 1988 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Humbel*, 263/86, ECLI:ES:C:1988:451, 18 punktas.

⁽⁴⁵⁾ 2007 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, ECLI:ES:C:2007:495, 65–71 punktai, 2007 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Schwarz*, C-76/05, ECLI:ES:C:2007:492, 37–47 punktai.

⁽⁴⁶⁾ 2008 m. vasario 21 d. ELPA Teismo sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją*, E-5/07, ELPA Teismo ataskaitos, p. 62.

⁽⁴⁷⁾ 2007 m. gruodžio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Jundt*, C-281/06, ECLI:ES:C:2007:816, 28–39 punktai.

⁽⁴⁸⁾ 1993 m. gruodžio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Wirth*, C-109/92, ECLI:ES:C:1993:916, 14–22 punktai.

⁽⁴⁹⁾ Žr. Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms gairių, priimtų 2014 m. liepos 9 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 271/14/COL, kuriuo devyniasdešimt septintąjį kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės priimančios naujas gaires dėl mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų [2015/1359], 19 punktą (OL L 209, 2015 8 6, p. 17 ir EEE priedas Nr. 44, 2015 8 6, p. 1).

vietoves, paminklus, istorines vietoves ir pastatus, tradicinius papročius ir amatus, festivalius ir parodas, taip pat kultūrinio ir meninio švietimo veiklą. EEE didelės visuomeninės naudos teikia ir Europos gamtos paveldo, įskaitant biologinę įvairovę, buveines ir rūšis, išsaugojimo veikla.

34. Tam tikra su kultūra, paveldo išsaugojimu ir gamtos apsauga susijusi veikla, atsižvelgiant į ypatingą jos pobūdį, gali būti vykdoma nekomerciniu pagrindu, taigi ji gali būti neekonominio pobūdžio. Todėl viešasis tokios veiklos finansavimas gali būti nelaikomas valstybės pagalba. Institucija mano, kad skiriant viešąjį finansavimą kultūrinei ar paveldo išsaugojimo veiklai, kuri yra nemokamai prieinama plačiajai visuomenei, siekiama išimtinai socialinio ir kultūrinio tikslo, kuris yra neekonominio pobūdžio. Analogiškai, dėl to, kad plačiajai visuomenei atviros kultūros įstaigos lankytojai ar kultūrinės ar paveldo išsaugojimo (įskaitant gamtos apsaugą) veiklos dalyviai turi sumokėti piniginių įnašų, kuriuo padengiama tik dalis faktinių išlaidų, neekonominis tos veiklos pobūdis nesikeičia, kadangi toks įnašas negali būti laikomas tikru užmokesčiu už suteiktą paslaugą.
35. Kita vertus, kultūrinė ar paveldo išsaugojimo veikla (įskaitant gamtos apsaugą), kuri daugiausia finansuojama iš lankytojų ar naudotojų mokesčių arba kitais komerciniais būdais (pvz., komercinės parodos, kino teatrai, komerciniai muzikos spektakliai ir festivaliai ir meno mokyklos, daugiausia finansuojamos iš mokesčių už mokslą), turėtų būti laikoma ekonominio pobūdžio veikla. Panašiai ir paveldo išsaugojimo ar kultūrinė veikla, išimtinai skirta tam tikroms įmonėms, o ne plačiajai visuomenei (pvz., privačiai bendrovei priklausančio istorinio pastato restauravimas), paprastai turėtų būti laikoma ekonominio pobūdžio veikla.
36. Be to, daugelio rūšių kultūrinė ar paveldo išsaugojimo veikla, vertinant objektyviai, yra nepakeičiama (pvz., viešųjų archyvų, kuriuose saugomi unikalūs dokumentai, tvarkymas), todėl tokia veikla neturi ir tikros rinkos. Institucijos nuomone, tokia veikla taip pat būtų laikoma neekonominio pobūdžio veikla.
37. Tais atvejais, kai subjektas vykdo kelių rūšių kultūrinę ar paveldo išsaugojimo veiklą, kurios dalis yra neekonominė veikla, kaip nurodyta 34 ir 36 punktuose, o dalis – ekonominė veikla, tokiam subjektui skirtam viešajam finansavimui valstybės pagalbos taisyklės bus taikomos tik tiek, kiek jis bus naudojamas su ekonomine veikla susijusioms išlaidoms padengti ⁽⁵⁰⁾.

3. VALSTYBINĖ KILMĖ

38. Iš valstybinių išteklių tiesiogiai arba netiesiogiai suteikiamas pranašumas ir tokios priemonės priskyrimas valstybei yra dvi atskiros valstybės pagalbos buvimo sąlygos, kurios abi turi būti įvykdytos ⁽⁵¹⁾. Tačiau vertinant priemonę pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį jos dažnai nagrinėjamos kartu, nes abi yra susijusios su atitinkamos priemonės valstybine kilme.

3.1. Priskyrimas valstybei

39. Tais atvejais, kai valdžios institucija suteikia pranašumą gavėjui, priemonė savaime priskirtina valstybei, net jei atitinkama institucija teisiškai yra savarankiška nuo kitų valdžios institucijų. Priemonė savaime priskirtina valstybei ir tada, kai valdžios institucija paskiria privačią ar viešąją įstaigą priemonei, kuria suteikiamas pranašumas, administruoti. EEE teisė tikrai negali leisti, kad valstybės pagalbos taisyklės būtų apeinamos įsteigiant už pagalbos skyrimą atsakingas nepriklausomas įstaigas ⁽⁵²⁾.

⁽⁵⁰⁾ Kaip paaiškinta 207 punkte, Institucija mano, kad viešasis finansavimas, skirtas įprastoms paslaugoms (pvz., restoranų, parduotuvių ar mokamo stovėjimo aikštelių paslaugoms) teikti infrastruktūros objektuose, kurie beveik išskirtinai naudojami neekonominėi veiklai vykdyti, paprastai neturi poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai. Institucija analogiškai mano, kad viešasis finansavimas, skirtas įprastoms paslaugoms teikti vykdant neekonominę kultūrinę ir paveldo išsaugojimo veiklą (pvz., muziejuje esančios parduotuvės, baro arba mokamos drabužinės paslaugoms), paprastai neturi poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai.

⁽⁵¹⁾ Žr., pvz., 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 24 punktą, 2006 m. balandžio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Deutsche Bahn AG prieš Komisiją*, T-351/02, ECLI:ES:T:2006:104, 103 punktą.

⁽⁵²⁾ 1996 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Air France prieš Komisiją*, T-351/94, ECLI:ES:T:1996:194, 62 punktą.

40. Tačiau tais atvejais, kai pranašumas suteikiamas per valstybines įmones, priemonės priskyrimas nėra toks akivaizdus⁽⁵³⁾. Tokiais atvejais būtina nustatyti, ar galima manyti, kad valdžios institucijos vienaip ar kitaip dalyvavo tvirtinant priemonę⁽⁵⁴⁾.
41. Vien to, kad priemonės ėmėsi valstybinė įmonė, savaime nepakanka, kad ši priemonė būtų priskirtina valstybei⁽⁵⁵⁾. Tačiau įrodyti, kad konkrečiu atveju valdžios institucijos konkrečiai skatino valstybinę įmonę imtis atitinkamos priemonės, nereikia⁽⁵⁶⁾. Iš esmės valstybės ir valstybinių įmonių santykiai neišvengiamai yra glaudūs, todėl yra reali rizika, kad valstybės pagalba per tokias įmones gali būti suteikta neskaidriai ir pažeidžiant EEE susitarime nustatytas valstybės pagalbos taisykles⁽⁵⁷⁾. Be to, būtent dėl šių privilegijuotų valstybės ir valstybinių įmonių santykių trečiajai šaliai paprastai bus labai sunku konkrečiu atveju įrodyti, kad priemonės, kurių ėmėsi tokia įmonė, iš esmės buvo patvirtintos valdžios institucijų nurodymu⁽⁵⁸⁾.
42. Dėl šių priežasčių nuspręsti, ar priemonė, kurios ėmėsi valstybinė įmonė, priskirtina valstybei, galima pagal įvairius rodiklius, nustatomus pagal bylos aplinkybes ir aplinkybes, kuriomis tos priemonės buvo imtasi⁽⁵⁹⁾.

3.1.1. Priskyrimo valstybei rodikliai

43. Ar priemonė priskirtina valstybei, galima nustatyti pagal šiuos rodiklius⁽⁶⁰⁾:
- a) tai, kad atitinkama įstaiga negalėjo priimti ginčijamo sprendimo neatsižvelgdama į valdžios institucijų reikalavimus;
 - b) ar yra natūralių veiksmų, siejančių valstybinę įmonę su valstybe;
 - c) tai, kad įmonė, kuriai tarpininkaujant buvo suteikta pagalba, turėjo atsižvelgti į Vyriausybės įstaigų parengtus nurodymus⁽⁶¹⁾;
 - d) valstybinės įmonės integravimą į viešojo administravimo struktūras;
 - e) valstybinės įmonės veiklos pobūdį⁽⁶²⁾ ir tai, ar tokia veikla rinkoje vykdoma įprastomis konkurencijos su privačiais veiklos vykdytojais sąlygomis;
 - f) teisinį įmonės statusą (nesvarbu, ar jai taikoma viešoji teisė, ar bendroji bendrovių teisė), tačiau vien tai, kad valstybinė įmonė buvo įsteigta kaip kapitalo bendrovė pagal bendrąją teisę, negali būti laikoma pakankama priežastimi atmesti priskyrimo valstybei⁽⁶³⁾ galimybę atsižvelgiant į savarankiškumą, kuris jai suteiktas ta teisine forma;

⁽⁵³⁾ Valstybinių įmonių sąvoką galima apibrėžti remiantis 2006 m. lapkričio 16 d. Komisijos direktyva 2006/111/EB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo ir dėl finansinio skaidrumo tam tikrose įmonėse (OL L 318, 2006 11 17, p. 17), nurodyta EEE susitarimo XV priedo 1a punkte, žr. 2007 m. birželio 8 d. EEE jungtinio komiteto sprendimą Nr. 55/2007, iš dalies keičiantį EEE susitarimo XV priedą (Valstybės pagalba) (OL L 266, 2007 10 11, p. 15 ir EEE priedas Nr. 48, 2007 10 11, p. 12). Šios direktyvos 2 straipsnio b punkte nustatyta, kad „valstybės įmonė – tai bet kuri įmonė, kuriai valdžios institucijos tiesiogiai ar netiesiogiai gali daryti lemiamą įtaką dėl to, kad yra jos savininkės, dėl finansinio dalyvavimo įmonėje arba dėl to, kad tai numato įmonių veiklą reglamentuojančios taisyklės“.

⁽⁵⁴⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 52 punktas.

⁽⁵⁵⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294. Taip pat žr. 2008 m. birželio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *SIC prieš Komisiją*, T-442/03, ECLI:ES:T:2008:228, 93–100 punktus.

⁽⁵⁶⁾ Nebūtina įrodyti ir to, kad konkrečiu atveju valstybinės įmonės elgesys būtų buvęs kitoks, jei ji būtų veikusi savarankiškai (žr. 2015 m. birželio 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *SACE ir Sace BT prieš Komisiją*, T-305/13, ECLI:ES:T:2015:435, 48 punktą).

⁽⁵⁷⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 53 punktas.

⁽⁵⁸⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 54 punktas.

⁽⁵⁹⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 55 punktas.

⁽⁶⁰⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 55 ir 56 punktai. Taip pat žr. 2001 m. gruodžio 13 d. generalinio advokato F. G. Jacobs išvados byloje *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2001:685, 65–68 punktus.

⁽⁶¹⁾ 2014 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Commerz Nederland*, C-242/13, ECLI:ES:C:2014:2224, 35 punktas.

⁽⁶²⁾ Pvz., kai priemonių imasi valstybiniai plėtros bankai, siekiantys viešosios politikos tikslų (2013 m. vasario 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Nitrogenmuvek Vegyipari, Zrt. prieš Komisiją*, T-387/11, ECLI:ES:T:2013:98, 63 punktas), arba privatizavimo agentūros arba valstybiniai pensijų fondai (2016 m. sausio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Slovėnija prieš Komisiją (ELAN)*, T-507/12, ECLI:ES:T:2016:35, 86 punktas).

⁽⁶³⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 57 punktas.

- g) valdžios institucijų vykdomos įmonės valdymo priežiūros lygį;
- h) bet kokie kiti rodikliai, parodantys, kad valdžios institucijos dalyvauja tvirtinant atitinkamą priemonę arba kad mažai tikėtina, jog jos nedalyvauja, atsižvelgiant į priemonės taikymo sritį, turinį ar numatytas sąlygas.

3.1.2. Priskyrimas valstybei ir įpareigojimai pagal EEE teisę

44. Priemonė nepriskirtina EEE valstybei, jeigu EEE valstybė įpareigota ją įgyvendinti pagal EEE teisę ir neturi galimybės veikti savo nuožiūra. Tokiu atveju tokia priemonė kyla iš prievolės pagal EEE teisę ir yra nepriskirtina EEE valstybei ⁽⁶⁴⁾.
45. Tačiau taip nėra tais atvejais, kai pagal EEE teisę paprasčiausiai leidžiama imtis tam tikrų nacionalinių priemonių ir EEE valstybė gali savo nuožiūra i) spręsti, ar tvirtinti atitinkamas priemones, arba ii) nustatyti konkrečios priemonės savybes, svarbias valstybės pagalbos požiūriu ⁽⁶⁵⁾.
46. Kelių EEE valstybių bendrai patvirtintos priemonės pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį priskiriamos visoms atitinkamoms EEE valstybėms ⁽⁶⁶⁾.

3.2. Valstybiniai ištekliai

3.2.1. Bendrieji principai

47. Tik iš valstybinių išteklių tiesiogiai ar netiesiogiai suteiktos išmokos gali būti laikomos valstybės pagalba pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį ⁽⁶⁷⁾.
48. Valstybiniai ištekliai apima visus viešojo sektoriaus išteklius ⁽⁶⁸⁾, įskaitant valstybių vidaus subjektų (decentralizuotų, federacinių, regioninių ar kt.) išteklius ⁽⁶⁹⁾, ir tam tikromis aplinkybėmis – privačių įstaigų išteklius (žr. 57 ir 58 punktus). Ar viešojo sektoriaus institucija yra savarankiška, ar nesavarankiška, nėra svarbu ⁽⁷⁰⁾. EEE valstybės centrinio banko konkrečioms kredito įstaigoms skirtos lėšos paprastai yra susijusios su valstybinių išteklių perdavimu ⁽⁷¹⁾.

⁽⁶⁴⁾ Žr. 2009 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Puffer*, C-460/07, ECLI:ES:C:2009:254, 70 punktą dėl teisės į mokesčių atskaitą pagal Sąjungos nustatytą PVM sistemą ir 2006 m. balandžio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Deutsche Bahn AG* prieš *Komisiją*, T-351/02, ECLI:ES:T:2006:104, 102 punktą dėl mokesčių lengvatų, reikalaujamų pagal Sąjungos teisę.

⁽⁶⁵⁾ Žr. 2013 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *Airiją ir kt.*, C-272/12 P, ECLI:ES:C:2013:812, 45–53 punktus dėl Tarybos sprendimu valstybei narei suteikto leidimo nustatyti tam tikras mokesčių lengvatas. Sprendime taip pat paaiškinama, kad faktas, kad Tarybos sprendimas teisės aktų derinimo srityje yra priimtas remiantis Komisijos pasiūlymu, yra nesvarbus, kadangi valstybės pagalbos sąvoka yra objektyvi sąvoka.

⁽⁶⁶⁾ 2010 m. vasario 26 d. Komisijos sprendimas 2010/606/ES dėl valstybės pagalbos C 9/2009 (ex NN 45/08, NN 49/08 ir NN50/08), kurią Belgijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir Liuksemburgo Didžioji Hercogystė suteikė bendrovei „Dexia SA“ (OL L 274, 2010 10 19, p. 54).

⁽⁶⁷⁾ 1978 m. sausio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Tiggele*, 82/77, ECLI:ES:C:1978:10, 25 ir 26 punktai, 1996 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Air France* prieš *Komisiją*, T-351/94, ECLI:ES:T:1996:194, 63 punktas.

⁽⁶⁸⁾ 1996 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Air France* prieš *Komisiją*, T-351/94, ECLI:ES:T:1996:194, 56 punktas.

⁽⁶⁹⁾ 1987 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija* prieš *Komisiją*, 248/84, ECLI:ES:C:1987:437, 17 punktas, 2002 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Territorio Histórico de Álava ir kiti* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos T-92/00 ir 103/00, ECLI:ES:T:2002:61, 57 punktas.

⁽⁷⁰⁾ 1996 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Air France* prieš *Komisiją*, T-351/94, ECLI:ES:T:1996:194, 58–62 punktai.

⁽⁷¹⁾ Valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2013 m. gruodžio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti gairės (2013 m. Bankų gairės), priimtos 2013 m. lapkričio 27 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 464/13/COL, kuriuo 91-ą kartą iš dalies keičiamos procedūrinės ir materialinės teisės normos valstybės pagalbos srityje, įtraukiant naują skyrių apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą nuo 2013 m. gruodžio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (2013 m. Bankų gairės) (OL L 264, 2014 9 4, p. 6 ir EEE priedas Nr. 50, 2014 9 4, p. 1, visų pirma 62 punktas). Tačiau Institucija paaiškino, kad jeigu centrinis bankas į bankų krizę reaguoja bendro pobūdžio priemonėmis, kuriomis gali laisvai naudotis visi panašūs rinkos dalyviai (pvz., skolindamas visiems rinkos dalyviams vienodomis sąlygomis), o ne atrankiosiomis atskiriems bankams skirtomis priemonėmis, tokioms bendro pobūdžio priemonėms valstybės pagalbos kontrolė dažnai netaikoma.

49. Valstybinių įmonių ištekliai taip pat yra valstybiniai ištekliai pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį, nes valstybė gali nurodyti, kaip naudoti šiuos išteklius ⁽⁷²⁾. Taikant valstybės pagalbos teisę, išteklių perdavimas valstybinių įmonių grupėje taip pat gali būti laikomas valstybės pagalba, jeigu, pavyzdžiui, ištekliai iš patrunuojančiosios įmonės perduodami jos patrunuojamai įmonei (net jei ekonominiu požiūriu jos yra viena įmonė) ⁽⁷³⁾. Ar tokių išteklių perdavimas priskirtinas valstybei, aptarta 3.1 skirsnyje. Tai, kad valstybinė įmonė yra pagalbos priemonės gavėja, nereiškia, kad ji negali teikti pagalbos kitam gavėjui pasinaudodama kitokia pagalbos priemone ⁽⁷⁴⁾.
50. Tai, kad priemonė, kuria suteikiamas pranašumas, yra finansuojama ne tiesiogiai valstybės, o valstybinės arba privačios įstaigos, kurią valstybė yra įsteigusi arba paskyrusi pagalbai administruoti, nebūtinai reiškia, kad ta priemonė nėra finansuojama iš valstybinių išteklių ⁽⁷⁵⁾. Valdžios institucijos patvirtinta priemonė, kuria palaikomos tam tikros įmonės arba produktai, nepraranda neatlygintino pranašumo pobūdžio dėl to, kad visa arba iš dalies yra finansuojama valdžios institucijos atitinkamoms įmonėms nustatytais ir renkama iš įnašais ⁽⁷⁶⁾.
51. Valstybiniai ištekliai gali būti perduodami įvairiai – kaip tiesioginės dotacijos, paskolos, garantijos, tiesioginės investicijos į bendrovių kapitalą ir išmokos natūra. Tvirtas ir konkretus išpareigojimas valstybinius išteklius suteikti vėliau taip pat laikomas valstybinių išteklių perdavimu. Realiai perduoti lėšas nėra būtina – užtenka vien to, kad yra atsisakoma valstybės pajamų. Pajamų, kurios priešingu atveju būtų atitekusios valstybei, atsisakymas yra valstybinių išteklių perdavimas ⁽⁷⁷⁾. Pavyzdžiui, mokesčių ir socialinio draudimo pajamų trūkumas, atsiradęs dėl EEE valstybės sprendimo atleisti nuo mokesčių ar socialinio draudimo įmokų ar jas sumažinti, arba dėl atleidimo nuo prievolės sumokėti baudas ar kitas pinigines nuobaudas, atitinka EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies reikalavimą dėl valstybinių išteklių ⁽⁷⁸⁾. Kad būtų galima taikyti 61 straipsnio 1 dalį, pakanka, kad dėl garantijos ar sutartimi pateikto pasiūlymo kiltų konkretus pavojus ateityje užkrauti valstybei papildomą naštą ⁽⁷⁹⁾.
52. Jeigu valdžios institucijos arba valstybinės įmonės tiekia prekes ar teikia paslaugas mažesnėmis nei rinkos kainomis arba investuoja į įmonę nesilaikydamos rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijaus, kaip aprašyta 73 ir paskesniuose punktuose, tai reiškia, kad yra atsisakoma valstybinių išteklių (taip pat suteikiamas pranašumas).
53. Galimybės naudotis visuomenei priklausančiais ar gamtos ištekliais arba specialiuųjų ar išimtinių teisių ⁽⁸⁰⁾ suteikimas be tinkamo užmokesčio, kuris atitiktų rinkos kainas, gali reikšti, kad atsisakoma valstybės pajamų (taip pat suteikiamas pranašumas) ⁽⁸¹⁾.

⁽⁷²⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 38 punktus. Taip pat žr. 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Graikija prieš Komisiją*, C-278/00, ECLI:ES:C:2004:239, 53 ir 54 punktus ir 2003 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija ir SIM 2 Multimedia SpA prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-328/99 ir C-399/00, ECLI:ES:C:2003:252, 33 ir 34 punktus.

⁽⁷³⁾ 1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SFEI ir kiti*, C-39/94, ECLI:ES:C:1996:285, 62 punktus.

⁽⁷⁴⁾ 2011 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-443/08 ir T-455/08, ECLI:ES:T:2011:117, 143 punktus.

⁽⁷⁵⁾ 1977 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Steinike & Weinlig*, 78/76, ECLI:ES:C:1977:52, 21 punktus.

⁽⁷⁶⁾ 1977 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Steinike & Weinlig*, 78/76, ECLI:ES:C:1977:52, 22 punktus.

⁽⁷⁷⁾ 2000 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing Ltd ir Komisiją*, C-83/98 P, ECLI:ES:C:2000:248, 48–51 punktai.

⁽⁷⁸⁾ 1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-242/92, ECLI:ES:C:1994:100, 14 punktus dėl mokesčių lengvatų. Be to, nuo įprastų bankroto taisyklių leidžiančiomis nukrypti priemonėmis, pagal kurias įmonėms leidžiama toliau vykdyti veiklą tokiomis aplinkybėmis, kuriomis joms nebūtų leista jos vykdyti, jeigu būtų taikomos įprastos bankroto taisyklės, valstybei gali būti užkraunama papildoma našta, jeigu viešosios įstaigos yra vienos iš pagrindinių tų įmonių kreditorių arba jeigu toks veiksmas prilygsta viešųjų skolinių išpareigojimų *de facto* atsisakymui. Žr. 1999 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Piaggio*, C-295/97, ECLI:ES:C:1999:313, 40–43 punktus ir 1998 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecotrade*, C-200/97, ECLI:ES:C:1998:579, 45 punktą.

⁽⁷⁹⁾ 1998 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecotrade*, C-200/97, ECLI:ES:C:1998:579, 41 punktus ir 2013 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją ir kt.*, sujungtos bylos C-399/10 P ir C-401/10 P, ECLI:ES:C:2013:175, 137, 138 ir 139 punktai.

⁽⁸⁰⁾ Kaip apibrėžta Direktyvos 2006/111/EB, nurodytos EEE susitarimo XV priedo 1a punkte, žr. Sprendimą Nr. 55/2007, 2 straipsnio f ir g punktuose.

⁽⁸¹⁾ Taip pat žr. Valstybės pagalbos taisyklių taikymo bankams kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą gaires (2013 m. Bankų gairės), priimtas 2012 m. sausio 25 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 12/12/COL, kuriuo aštuonioliasdešimt ketvirtąjį kartą iš dalies keičiamos procedūrinės ir esminės taisyklės valstybės pagalbos srityje, įtraukiant naujus skyrius apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą ir apie bendrąsias nuostatas dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma, (OL L 161, 2013 6 13, p. 12 ir EEE priedas Nr. 34, 2013 6 13, p. 1), 33 punktus.

54. Šiais atvejais reikia nustatyti, ar valstybė ne tik atlieka savo, kaip atitinkamo valstybės turto valdytojos, funkciją, bet ir veikia kaip reguliuotoja, kuri, taikydama atitinkamų įmonių atrankai kokybinius kriterijus (skaidriai ir be diskriminacijos nustatytus *ex ante*), siekia politikos tikslų⁽⁸²⁾. Kai valstybė veikia kaip reguliuotoja, ji gali teisėtai – ir nepatekdama į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį – nuspręsti nesiekti maksimaliai padidinti pajamų, kurios priešingu atveju galėtų būti gautos, jeigu visi susiję veiklos vykdytojai vertinami laikantis nediskriminavimo principo, o reguliavimo tikslo neįmanoma pasiekti neatsisakius pajamų⁽⁸³⁾.
55. Bet kuriuo atveju valstybiniai išteklių yra perduoti, jeigu konkrečiu atveju valdžios institucijos pagal savo bendrąją sistemą netaiko įprasto mokesčio už galimybę naudotis visuomenei priklausančiais arba gamtos išteklių ar už suteiktas tam tikras specialiąsias arba išimtinės teises.
56. Dėl reguliavimo priemonių atsirandantis neigiamas netiesioginis poveikis valstybės pajamams nėra valstybinių išteklių perdavimas, jeigu tai yra tokioms priemonėms būdinga savybė⁽⁸⁴⁾. Pavyzdžiui, nuo darbo teisės nuostatų leidžianti nukrypti nuostata, kuria keičiama įmonių ir darbuotojų sutartinių santykių sistema, nėra valstybinių išteklių perdavimas, nors dėl jos gali sumažėti valstybei mokėtinos socialinio draudimo įmokos ar mokesčiai⁽⁸⁵⁾. Panašiai ir nacionalinės reguliavimo nuostatos, kuriose nustatoma mažiausia tam tikrų prekių kaina, nėra susijusios su valstybinių išteklių perdavimu⁽⁸⁶⁾.

3.2.2. Išteklių kontrolė

57. Išteklių kilmė nėra svarbi, jeigu prieš tai, kai jie tiesiogiai ar netiesiogiai yra perduodami pagalbos gavėjams, juos kontroliuoja valstybė, taigi jais disponuoja nacionalinės institucijos⁽⁸⁷⁾, net jei išteklių netampa valdžios institucijos⁽⁸⁸⁾ nuosavybe.
58. Taigi subsidijos, finansuojamos iš parafiskalinių mokesčių ar valstybės nustatytų privalomų įnašų, valdomų ir paskirstomų remiantis viešųjų taisyklių nuostatomis, reiškia, kad valstybiniai išteklių yra perduodami, net jei

⁽⁸²⁾ Žr. 2007 m. liepos 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bouygues SA prieš Komisiją*, T-475/04, ECLI:ES:T:2007:196, kuriame Bendrasis Teismas pažymėjo, kad, leidusios naudotis retais viešaisiais išteklių, kaip antai radijo spektru, nacionalinės valdžios institucijos kartu vykde telekomunikacijų reguliuotojo ir tokių viešųjų išteklių valdytojo funkcijas, 104 punktą.

⁽⁸³⁾ Tuo klausimu žr. 2004 m. liepos 20 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos NN 42/2004 – Prancūzija, „Orange“ ir SFR mokėtinų mokesčių už UMTS licencijas pakeitimas (OL C 275, 2005 11 8, p. 3) 28, 29 ir 30 konstatuojamąsias dalis, patvirtintas EEE teismų (2007 m. liepos 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bouygues SA prieš Komisiją*, T-475/04, ECLI:ES:T:2007:196, 108–111 ir 123 punktai ir 2009 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją*, C-431/07 P, ECLI:ES:C:2009:223, 94–98 ir 125 punktai). Šiuo atveju valstybė, išdavusi UMTS radijo spektro licencijas, tuo pat metu atliko ir telekomunikacijų reguliuotojo, ir šių valstybės išteklių valdytojo funkcijas ir siekė reguliavimo tikslų, nustatytų 1997 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/13/EB dėl bendrųjų leidimų ir individualių licencijų išdavimo bendrųjų principų telekomunikacijų paslaugų srityje (OL L 117, 1997 5 7, p. 15), nurodyta EEE susitarimo XI priedo 5cc punkte, žr. 1999 m. kovo 30 d. EEE jungtinio komiteto sprendimą Nr. 37/1999, iš dalies keičiantį EEE susitarimo XI priedą (Telekomunikacijų paslaugos) (OL L 266, 2000 10 19, p. 25 ir EEE priedas Nr. 46, 2000 10 19, p. 147). Tokiomis aplinkybėmis EEE teismai patvirtino, kad licencijų išdavimas maksimaliai nepadidinant pajamų, kurios galėjo būti gautos, nėra susijęs su valstybės pagalba, nes atitinkamos priemonės buvo pagrįstos Direktyvoje 97/13/EB nustatytais reguliavimo tikslais ir atitiko nediskriminavimo principą. Tačiau 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendime *Komisija prieš Nyderlandus*, C-279/08 P, ECLI:ES:C:2011:551, 88 ir paskesniuose punktuose Teismas nenustatė reguliavimo prižasčių, dėl kurių pagalbos skyrimas būtų pateisintas neatsižvelgiant į laisvai parduodamus taršos leidimus. Taip pat žr. 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech prieš Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 46 ir paskesni punktai.

⁽⁸⁴⁾ 2001 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:ES:C:2001:160, 62 punktas.

⁽⁸⁵⁾ 1993 m. kovo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sloman Neptun Schiffahrts*, sujungtos bylos C-72/91 ir C-73/91, ECLI:ES:C:1993:97, 20–21 punktai. Taip pat žr. 1998 m. gegužės 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Viscido et al.*, sujungtos bylos C-52/97, C-53/97 ir C-54/97, ECLI:ES:C:1998:209, 13 ir 14 punktus ir 1993 m. lapkričio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kirsammer-Hack*, C-189/91, ECLI:ES:C:1993:907, 17 ir 18 punktus dėl to, kad tam tikrų darbo teisės nuostatų netaikymas nereiškia, kad yra perduodami valstybiniai išteklių.

⁽⁸⁶⁾ 1978 m. sausio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Tiggele*, 82/77, ECLI:ES:C:1978:10, 25 ir 26 punktai.

⁽⁸⁷⁾ Žr., pvz., 2008 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:ES:C:2008:413, 70 punktą, 2000 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing Ltd ir Komisiją*, C-83/98 P, ECLI:ES:C:2000:248, 50 punktas.

⁽⁸⁸⁾ Žr. 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Air France prieš Komisiją*, T-358/94, ECLI:ES:T:1996:194, 65, 66 ir 67 punktus dėl pagalbos, kurią suteikė „Caisse des Dépôts et Consignations“, finansuota savanoriškais privačių piliečių indėliais, kuriuos buvo galima bet kuriuo metu atsiimti. Tai nepadarė poveikio išvada, kad tos lėšos buvo valstybiniai išteklių, nes „Caisse“ galėjo naudoti lėšas, liekančias atsiėmus dalį indėlių, tarsi būtų galėjusi nuolat jomis disponuoti. Taip pat žr. 2000 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing Ltd ir Komisiją*, C-83/98 P, ECLI:ES:C:2000:248, 50 punktą.

valdžios institucijos jų neadministruoja⁽⁸⁹⁾. Be to, vien to, kad subsidijos iš dalies finansuojamos savanoriškai privačiais įnašais, nepakanka, kad būtų atmesta valstybinių išteklių buvimo galimybė, nes svarbu yra ne tų išteklių kilmė, o tai, kiek valdžios institucija išsikiša nustatant priemonę ir jos finansavimo būdą⁽⁹⁰⁾. Valstybinių išteklių perdavimo galimybę galima atmesti tik labai specifinėmis aplinkybėmis, visų pirma, jeigu iš profesinės asociacijos narių gauti išteklių skiriami narių interesus atitinkančiam konkrečiam tikslui finansuoti, dėl jų sprendimą priima privati organizacija ir jais siekiama išimtinai komercinio tikslo, o EEE valstybė paprasčiausiai veikia kaip priemonė, kad prekybos organizacijos nustatytas įnašas taptų privalomas⁽⁹¹⁾.

59. Valstybinių išteklių perdavimas taip pat vyksta tada, kai ištekliais bendrai disponuoja kelios EEE valstybės, kurios kartu nusprendžia, kaip tuos išteklius panaudoti⁽⁹²⁾. Tai, pvz., būtų taikoma Europos stabilumo mechanizmo (ESM) lėšoms.
60. Ištekliai, gaunami iš EEE (pvz., struktūrinių fondų arba EEE/Norvegijos dotacijų), Europos investicijų banko ar Europos investicijų fondo arba tarptautinių finansų įstaigų, kaip antai Tarptautinio valiutos fondo ar Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, laikomi valstybiniais ištekliais, jeigu nacionalinės institucijos gali savo nuožiūra spręsti, kaip panaudoti šiuos išteklius (visų pirma atrinkdamos gavėjus)⁽⁹³⁾. Priešingai, jeigu tokius išteklius tiesiogiai skiria Europos Sąjunga, Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas ir nacionalinės institucijos negali veikti savo nuožiūra, jie nėra valstybiniai ištekliai (pvz., finansavimas, pagal tiesioginio valdymo principą skiriamas iš bendrosios programos „Horizontas 2020“, ES įmonių konkurencingumo bei mažųjų ir vidutinių įmonių programos (COSME) arba transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) lėšų).

3.2.3. Valstybės dalyvavimas atliekant persikirstymą tarp privačių subjektų

61. Reguliavimas, dėl kurio lėšos iš vieno privataus subjekto persikirstomos kitam valstybei toliau šiame procese nedalyvaujant, iš principo nėra susijęs su valstybinių išteklių perdavimu, jeigu lėšos iš vieno privataus subjekto tiesiogiai patenka kitam subjektui, aplenkdamos valstybinę ar privačią įstaigą, valstybės paskirtą lėšų perdavimui administruoti⁽⁹⁴⁾.
62. Pavyzdžiui, EEE valstybės privatiems elektros energijos tiekėjams nustatytas įpareigojimas minimaliomis nustatyto- siomis kainomis pirkti iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminamą elektros energiją nėra susijęs su tiesioginiu ar netiesioginiu valstybinių išteklių perdavimu tokios rūšies elektros energiją gaminančioms įmonėms⁽⁹⁵⁾. Šiuo atveju atitinkamos įmonės (t. y. privatus elektros energijos tiekėjas) nėra skirti valstybės pagalbos schemai valdyti, jie tėra įpareigoti iš savo nuosavų finansinių išteklių pirkti konkretios rūšies elektros energiją.
63. Tačiau kai privačių asmenų mokami mokesčiai perduodami per valstybės ar privatų subjektą, paskirtą nukreipti juos gavėjams, laikoma, kad valstybiniai ištekliai perduodami.

⁽⁸⁹⁾ 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, ECLI:ES:C:1974:71, 16 punktas, 1992 m. kovo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compagnie Commerciale de l'Ouest*, sujungtos bylos C-78/90–C-83/90, ECLI:ES:C:1992:118, 35 punktas, 2008 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:ES:C:2008:413, 58–75 punktai.

⁽⁹⁰⁾ 2012 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Prancūzija ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-139/09, T-243/09 ir T-328/09, ECLI:ES:T:2012:496, 63 ir 64 punktai.

⁽⁹¹⁾ Žr. 2004 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pearle*, C-295/02, ECLI:ES:C:2004:448, 41 punktą ir 2013 m. gegužės 30 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Doux élevages SNC ir kiti*, C-677/11, ECLI:ES:C:2013:348.

⁽⁹²⁾ Sprendimas 2010/606/ES.

⁽⁹³⁾ Dėl struktūrinių fondų žr., pvz., 2006 m. lapkričio 22 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos N 157/06, Jungtinė Karalystė, Pietų Jorkšyro skaitmeninio regiono plėtojimo ryšio projektas, 21 ir 29 konstatuojamąsias dalis (dėl Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) iš dalies finansuotos priemonės) (OL C 80, 2007 4 13, p. 2). Kalbant apie žemės ūkio produktų gamybos ir prekybos jais finansavimą, valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritis apribota Sutarties 42 straipsniu.

⁽⁹⁴⁾ 1978 m. sausio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Tiggele*, 82/77, ECLI:ES:C:1978:10, 25 ir 26 punktai.

⁽⁹⁵⁾ 2001 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:ES:C:2001:160, 59–62 punktai. Teismas nusprendė, kad privačioms įmonėms nustačius pareigą pirkti valstybiniai ištekliai tiesiogiai ar netiesiogiai neperduodami ir kad dėl to, jog įmonių, kurioms taikoma ta pareiga, pajamos yra mažesnės (ir dėl to gali sumažėti mokestinės pajamos), ši išvada nesikeičia, nes tai būdinga šiai priemonei. Taip pat žr. 2009 m. kovo 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *UTECA*, C-222/07, ECLI:ES:C:2009:124, 43–47 punktus dėl filmų gamybai finansuoti transliuotojams nustatytų privalomų įmokų, kuriomis neperduodami valstybiniai ištekliai.

64. Pavyzdžiui, taip yra net ir tuo atveju, kai privatus subjektas teisės aktais skiriamas rinkti tokius mokesčius valstybės vardu ir nukreipti juos gavėjams, tačiau jam neleidžiama naudoti iš mokesčių gautų pajamų jokiais kitais tikslais, nei nustatyta teisės aktais. Tokiu atveju tokios sumos tebėra kontroliuojamos valstybės, taigi nacionalinės institucijos gali jomis naudotis, o tai yra pakankama priežastis laikyti jas valstybiniais ištekliais ⁽⁹⁶⁾. Šis principas taikomas ir valstybinėms įstaigoms, ir privatiems subjektams, paskirtiems rinkti mokesčius ir tvarkyti mokėjimus, todėl tarpininko statuso pakeitimas iš valstybinio į privatų subjektą nėra svarbus taikant valstybinių išteklių kriterijų, jeigu valstybė nuolat griežtai stebi tą subjektą ⁽⁹⁷⁾.
65. Be to, mechanizmas, kuriuo visiškai kompensuojamos papildomos išlaidos, kurių įmonė turi dėl įpareigojimo pirkti produktą iš tam tikrų tiekėjų aukštesne nei rinkos kaina, kurią finansuoja visi minėto produkto galutiniai vartotojai, taip pat yra intervencija panaudojant valstybinius išteklius, net jeigu tas mechanizmas iš dalies grindžiamas tiesioginiu išteklių perdavimu tarp privačių subjektų ⁽⁹⁸⁾.

4. PRANAŠUMAS

4.1. Bendra pranašumo sąvoka

66. Kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, pranašumas – tai bet kokia ekonominė nauda, kurios įmonė nebūtų galėjusi gauti įprastomis rinkos sąlygomis, t. y. be valstybės intervencijos ⁽⁹⁹⁾. Šių gairių 4.2 skirsnyje pateikiama išsamių paaiškinimų apie tai, ar naudą galima laikyti gauta įprastomis rinkos sąlygomis.
67. Svarbu ne valstybės intervencijos priežastis ar tikslas, o tik priemonės poveikis įmonei ⁽¹⁰⁰⁾. Jeigu įmonės finansinė padėtis pagerėja dėl valstybės intervencijos ⁽¹⁰¹⁾, įvykdytos sąlygomis, kurios skiriasi nuo įprastų rinkos sąlygų, vadinasi, jai suteiktas pranašumas. Kad tai būtų galima įvertinti, įmonės finansinė padėtis pritaikius priemonę turėtų būti palyginta su jos finansine padėtimi tuo atveju, jeigu priemonės nebūtų imtasi ⁽¹⁰²⁾. Svarbu tik priemonės poveikis įmonei, todėl tai, ar pranašumą įmonė įgijo priverstinai, t. y. ar ji negalėjo jo išvengti ar atsisakyti, nėra svarbu ⁽¹⁰³⁾.
68. Nustatant, ar tam tikra priemonė įmonei suteikiamas ekonominis pranašumas, tiksli tos priemonės forma taip pat yra nesvarbi ⁽¹⁰⁴⁾. Valstybės pagalbos sampratai svarbu ne tik suteikiami teigiami ekonominiai pranašumai, pranašumas gali būti įgyjamas ir dėl palengvintos ekonominės naštos ⁽¹⁰⁵⁾. Tai plati kategorija, apimanti bet kokią į įmonės biudžetą paprastai įtraukiamų mokesčių mažinimą ⁽¹⁰⁶⁾. Tai apima visus atvejus, kuriais yra sumažinamos ekonominės veiklos vykdytojų ekonominei veiklai būdingos išlaidos ⁽¹⁰⁷⁾. Pavyzdžiui, EEE valstybė, apmokėdama konkrečios įmonės išlaidų darbuotojams dalį, sumažina tos įmonės ekonominei veiklai būdingas išlaidas.

⁽⁹⁶⁾ 2008 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:ES:C:2008:413, 69–75 punktai.

⁽⁹⁷⁾ 2011 m. kovo 8 d. Komisijos sprendimo 2011/528/ES dėl valstybės pagalbos priemonės C-24/09 (*ex NN 446/08*) – Valstybės pagalba daug energijos naudojančioms verslo įmonėms pagal Austrijos ekologiškos elektros energijos įstatymą (pranešta dokumentu Nr. C(2011) 1363) (OL L 235, 2011 9 10, p. 42), 76 konstatuojamoji dalis.

⁽⁹⁸⁾ 2013 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vent de Colère ir kiti*, C-218/12, ECLI:ES:C:2013:851, 25–26 punktai.

⁽⁹⁹⁾ 1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SFEI ir kiti*, C-39/94, ECLI:ES:C:1996:285, 60 punktas; 1999 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-342/96, ECLI:ES:C:1999:210, 41 punktas.

⁽¹⁰⁰⁾ 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, ECLI:ES:C:1974:71, 13 punktas.

⁽¹⁰¹⁾ Sąvoka „valstybės intervencijos“ apima ne tik tuos atvejus, kai valstybė imasi teigiamų veiksmų, bet ir tuos, kai valdžios institucijos tam tikromis aplinkybėmis nesiiama priemonių, pvz., kad užtikrintų skolinių įsipareigojimų vykdymą. Žr., pvz., 2000 m. spalio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Magefesa*, C-480/98, ECLI:ES:C:2000:559, 19 ir 20 punktas.

⁽¹⁰²⁾ 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, ECLI:ES:C:1974:71, 13 punktas.

⁽¹⁰³⁾ 2003 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimo 2004/339/EB dėl priemonių, kurias Italija suteikė įmonei „RAI SpA“ (OL L 119, 2004 4 23, p. 1) 69 konstatuojamoji dalis, 1998 m. lapkričio 26 d. generalinio advokato N. Fennelly išvados byloje *Prancūzija prieš Komisiją*, C-251/97, ECLI:ES:C:1998:572, 26 punktas.

⁽¹⁰⁴⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 84 punktas.

⁽¹⁰⁵⁾ Pavyzdžiui, kai taikomos mokesčių lengvatos ar sumažinamos socialinio draudimo įmokos.

⁽¹⁰⁶⁾ 1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, ECLI:ES:C:1994:100, 13 punktą, 2000 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, ECLI:ES:C:2000:467, 25 punktas, 1999 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-6/97, ECLI:ES:C:1999:251, 15 punktas, 2005 m. kovo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Heiser*, C-172/03, ECLI:ES:C:2005:130, 36 punktas.

⁽¹⁰⁷⁾ 2003 m. lapkričio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *GEMO SA*, C-126/01, ECLI:ES:C:2003:622, 28–31 punktai dėl nemokamo atliekų surinkimo ir šalinimo.

Pranašumas suteikiamas ir tada, kai valdžios institucijos konkrečios įmonės darbuotojams sumoka darbo užmokesčio priedą, net jei įmonė teisiškai neprivalėjo mokėti tokio priedo ⁽¹⁰⁸⁾. Pranašumas suteikiamas ir tada, kai tam tikriems veiklos vykdytojams nereikia padengti išlaidų, kurias panašūs veiklos vykdytojai pagal konkrečią teisinę tvarką paprastai turėtų padengti, nepriklausomai nuo to, kad išlaidos susijusios su neekonominio pobūdžio veikla ⁽¹⁰⁹⁾.

69. Iš esmės galima manyti, kad išlaidos, atsirandančios dėl valstybės nustatytų reguliavimo įpareigojimų, yra susijusios su ekonominei veiklai būdingomis išlaidomis, taigi bet koku šių išlaidų kompensavimu įmonei suteikiamas pranašumas ⁽¹¹¹⁾. Vadinasi, tai, kad nauda nėra didesnė nei kompensacija už išlaidas, atsiradusias dėl nustatyto reguliavimo įpareigojimo, iš esmės nereiškia, kad pranašumo nėra. Tas pats taikoma ir paramai, susijusiai su išlaidomis, kurių įmonė nebūtų patyrusi, jei dėl valstybės priemonės nebūtų atsiradusi paskata, nes nesant šios paskatos įmonė savo veiklą būtų organizavusi kitaip ⁽¹¹²⁾. Pranašumo buvimo galimybė taip pat neatmetama, jeigu taikant priemonę kompensuojami kitokio pobūdžio mokesčiai, kurie yra nesusiję su ta priemone ⁽¹¹³⁾.
70. Dėl išlaidų, patirtų teikiant visuotinės ekonominės svarbos paslaugą, kompensavimo Teismas Sprendime *Altmark* paaiškino, kad pranašumo buvimo galimybė galima atmesti, jeigu įvykdomos visos keturios sąlygos ⁽¹¹⁴⁾. Pirma, įmonė gavėja privalo faktiškai būti įpareigota vykdyti viešosios paslaugos įpareigojimus, o šie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti. Antra, kriterijai, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija, turi būti objektyviai ir skaidriai iš anksto nustatyti. Trečia, kompensacija negali viršyti to, kas būtina siekiant padengti visas ar dalį išlaidų, kurios patiriamos vykdant viešosios paslaugos įpareigojimus, atsižvelgiant į gautas atitinkamas įplaukas ir pagrįstą pelną. Ketvirta, kai įmonė, vykdydanti viešųjų paslaugų įpareigojimus, nėra pasirinkta pagal viešųjų pirkimų procedūrą, kurią taikant atrenkamas konkurso dalyvis, galintis šias paslaugas teikti mažiausiomis visuomenei išlaidomis, reikalingos kompensacijos dydis turi būti nustatytas remiantis išlaidų, kurias vykdydama tuos įpareigojimus būtų patyrusi tipinė tinkamai valdoma įmonė, turinti reikiamų priemonių viešųjų paslaugų reikalavimams įvykdyti, analize, atsižvelgiant į atitinkamas įplaukas ir pagrįstą pelną, susijusį su tų įpareigojimų vykdymu. Valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą gairėse Institucija išsamiau paaiškino, kaip ji supranta šias sąlygas ⁽¹¹⁵⁾.
71. Pranašumo negali būti, kai atlyginami neteisėtai nustatyti mokesčiai ⁽¹¹⁶⁾, nacionalinės institucijos įpareigojamos atlyginti žalą, kurią jos sukėlė tam tikroms įmonėms ⁽¹¹⁷⁾, ar sumokama kompensacija už turto nusavinimą ⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹⁰⁸⁾ 1996 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-241/94, ECLI:ES:C:1996:353, 40 punktas, 2002 m. gruodžio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-5/01, ECLI:ES:C:2002:754, 38 ir 39 punktai, 2012 m. rugsėjo 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Corsica Ferries France SAS prieš Komisiją*, T-565/08, ECLI:ES:T:2012:415, 137 ir 138 punktai, patvirtinta apeliacine tvarka, žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimą *SNCM ir Prancūzija prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-533/12 P ir C-536/12 P, ECLI:ES:C:2014:2142.

⁽¹⁰⁹⁾ Žr. Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gaires, priimtas 2014 m. gegužės 28 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 216/14/COL, kuriuo devyniasdešimt šeštąjį kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės priimant naujas valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gaires [2016/2051] (OL L 318, 2016 11 24, p. 17 ir EEE priedas Nr. 66, 2016 11 24, p. 1), 37 konstatuojamoji dalis.

⁽¹¹¹⁾ 2015 m. kovo 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, T-538/11, ECLI:ES:T:2015:188, 74–78 punktai.

⁽¹¹²⁾ Pavyzdžiui, jeigu įmonė gauna subsidiją, kad galėtų vykdyti investiciją remiamame regione, negalima teigti, kad dėl to nesumažėja išlaidos, paprastai įtraukiamos į įmonės biudžetą, nes be šios subsidijos įmonė šios investicijos nebūtų įvykdžiusi.

⁽¹¹³⁾ 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *France Télécom SA prieš Komisiją*, C-81/10 P, ECLI:ES:C:2011:811, 43–50 punktai. Tai logiškai taikoma ir paramai išlaidoms, kurias įmonė patiria, kad tarnautojų statusą pakeistų samdomųjų darbuotojų statusu, panašiu į taikomąjį konkurentų, ir dėl to atitinkamai įmonei suteikiamas pranašumas (Bendrajame Teismui 2004 m. kovo 16 d. priėmus sprendimą *Danske Busvognmænd* prieš *Komisiją*, T-157/01, ECLI:ES:T:2004:76, 57 punktas, šiuo klausimu dar buvo likęs tam tikras neapibrėžtumas). Dėl neatgaunamų išlaidų kompensavimo taip pat žr. 2009 m. vasario 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Iride SpA ir Iride Energia SpA prieš Komisiją*, T-25/07, ECLI:ES:T:2009:33, 46–56 punktas.

⁽¹¹⁴⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 87–95 punktas.

⁽¹¹⁵⁾ Sprendimas Nr. 12/12/COL ir EEE priedas Nr. 34, 2013 6 13, p. 1.

⁽¹¹⁶⁾ 1980 m. kovo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Amministrazione delle finanze dello Stato*, 61/79, ECLI:ES:C:1980:100, 29–32 punktai.

⁽¹¹⁷⁾ 1988 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Asteris AE ir kiti prieš Graikiją*, sujungtos bylos 106–120/87, ECLI:ES:C:1988:457, 23 ir 24 punktai.

⁽¹¹⁸⁾ 2010 m. liepos 1 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Nuova Terni Industrie Chimiche SpA prieš Komisiją*, T-64/08, ECLI:ES:T:2010:270, 59–63 ir 140–141 punktai, kuriuose paaiškinta, kad sumokėjus kompensaciją už turto nusavinimą pranašumas nesuteikiamas, tačiau tokios kompensacijos *ex post* pratęsimas gali būti valstybės pagalba.

72. Vien tai, kad konkuruojančių įmonių kitose EEE valstybėse padėtis yra palankesnė ⁽¹¹⁹⁾, nereiškia, kad pranašumo nėra, nes pranašumo samprata pagrįsta analize, kurią atliekant įmonės finansinė padėtis vertinama jos pačios teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kai konkreti priemonė yra taikoma ir kai netaikoma.

4.2. Rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijus

4.2.1. Įvadas

73. EEE teisinė tvarka nuosavybės sistemos ⁽¹²⁰⁾ požiūriu yra neutrali ir jokių būdu nevaržo EEE valstybių teisės veikti kaip ekonominės veiklos vykdytojoms. Tačiau kai valdžios institucijos bet kokia forma tiesiogiai ar netiesiogiai vykdo ekonominius sandorius ⁽¹²¹⁾, joms yra taikomos EEE valstybės pagalbos taisyklės.
74. Viešųjų įstaigų (įskaitant valstybines įmones) vykdomais ekonomiais sandoriais kitai sandorio šaliai nesuteikiama jokie pranašumo, todėl jie nelaikomi valstybės pagalba, jeigu tie sandoriai vykdomi įprastomis rinkos sąlygomis ⁽¹²²⁾. Šis principas buvo nustatytas vertinant įvairius ekonominius sandorius. Siekdami nustatyti, ar viešosios investicijos (visų pirma kapitalo injekcijos) yra susijusios su valstybės pagalba, EEE teismai nustatė „rinkos ekonomikos investuotojo principą“: norint nustatyti, ar valstybinės įstaigos investicija yra valstybės pagalba, būtina įvertinti, ar esant panašioms aplinkybėms įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis panašaus dydžio privatus investuotojas būtų galėjęs įvykdyti tokią investiciją ⁽¹²³⁾. Panašiai, kad galėtų išnagrinėti, ar viešųjų kreditorių pakartotinės derybos dėl skolų yra susijusios su valstybės pagalba, EEE teismai nustatė „privataus kreditoriaus kriterijų“, pagal kurį viešojo kreditoriaus elgesys lyginamas su panašioje padėtyje atsidūrusių hipotetinių privačių kreditorių elgesiu ⁽¹²⁴⁾. Galiausiai, kad galėtų įvertinti, ar viešosios įstaigos įvykdytas pardavimo sandoris yra susijęs su valstybės pagalba, EEE teismai nustatė „privataus pardavėjo kriterijų“, kurį taikant nagrinėjama, ar privatus pardavėjas įprastomis rinkos sąlygomis būtų gavęs tokią pačią arba geresnę kainą ⁽¹²⁵⁾.
75. Tie kriterijai yra variantai tos pačios pagrindinės idėjos, kad norint nustatyti, ar viešųjų įstaigų įvykdytais ekonomiais sandoriais kitoms sandorio šalims yra suteikiamas pranašumas, tokių įstaigų elgesį reikėtų lyginti su panašių privačių ekonominės veiklos vykdytojų elgesiu įprastomis rinkos sąlygomis. Todėl atitinkamą metodą, kurį taikant vertinama, ar viešųjų įstaigų ekonominiai sandoriai yra vykdomi įprastomis rinkos sąlygomis, taigi, ar juos vykdančioms kitoms sandorio šalims suteikiamas pranašumas (kuris įprastomis rinkos sąlygomis nebūtų atsiradęs), šiose gairėse Institucija bendrai vadins rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijumi. Bendrieji rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijaus taikymo principai ir atitinkami kriterijai nurodyti 4.2.2 ir 4.2.3 skirsniuose.

4.2.2. Bendrieji principai

76. Rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijaus paskirtis – įvertinti, ar valstybė suteikė kokius nors įmonei pranašumą, nes vykdydama tam tikrą sandorį neveikė taip, kaip būtų veikęs rinkos ekonomikos veiklos

⁽¹¹⁹⁾ 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, ECLI:ES:C:1974:71, 17 punktą. Taip pat žr. 2000 m. rugsėjo 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Confederación Espanola de Transporte de Mercancías prieš Komisiją*, T-55/99, ECLI:ES:T:2000:223, 85 punktą.

⁽¹²⁰⁾ EEE susitarimo 125 straipsnyje nustatyta, kad „Šis susitarimas jokių būdu nepažeidžia Susitariančiųjų Šalių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą“.

⁽¹²¹⁾ Žr., pvz., 1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, 40/85, ECLI:ES:C:1986:305, 12 punktą.

⁽¹²²⁾ 1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SFEI ir kiti, C-39/94*, ECLI:ES:C:1996:285, 60 ir 61 punktai;

⁽¹²³⁾ Žr., pvz., 1990 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją (Tubemeuse)*, C-142/87, ECLI:ES:C:1990:125, 29 punktą, 1991 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją (ALFA Romeo)*, C-305/89, ECLI:ES:C:1991:142, 18 ir 19 punktus, 1998 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Cityflyer Express prieš Komisiją*, T-16/96, ECLI:ES:T:1998:78, 51 punktą, 1999 m. sausio 21 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Neue Maxhütte Stahlwerke ir Lech-Stahlwerke prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-129/95, T-2/96 ir T-97/96, ECLI:ES:T:1999:7, 104 punktą, 2003 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-228/99 ir T-233/99, ECLI:ES:T:2003:57,

⁽¹²⁴⁾ 2007 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ispanija prieš Komisiją*, C-525/04 P, ECLI:ES:C:2007:698, 2013 m. sausio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Frucona prieš Komisiją*, C-73/11 P, ECLI:ES:C:2013:32, 1999 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *DMTransport*, C-256/97, ECLI:ES:C:1999:332.

⁽¹²⁵⁾ 2012 m. vasario 28 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Land Burgenland ir Austrija prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-228/08 ir T-233/08, ECLI:ES:T:2012:90.

vykdytojas. Atliekant tokį vertinimą nėra svarbu, ar intervencija yra racionali priemonė viešosioms įstaigoms siekti viešosios politikos (pvz., užimtumo) tikslų. Panašiai nustatant, ar aptariamas ekonominis sandoris atitinka rinkos sąlygas, ar ne, pagalbos gavėjo pelningumas ar nepelningumas pats savaime nėra lemiamas rodiklis. Lemiamas veiksnys yra tai, ar viešosios įstaigos elgėsi taip, kaip panašiomis aplinkybėmis būtų elgęsis rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas. Jeigu taip nėra, įmonei gavėjai buvo suteiktas ekonominis pranašumas, kurio ji įprastomis rinkos sąlygomis ⁽¹²⁶⁾ nebūtų įgijusi, todėl ji yra palankesnėje padėtyje nei jos konkurentai ⁽¹²⁷⁾.

77. Taikant rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų turi būti atsižvelgiama tik į naudą ir pareigas, susijusias su valstybės, kaip ekonominės veiklos vykdytojos, vaidmeniu, ir neatsižvelgiama į naudą ir pareigas, susijusias su valstybės, kaip valdžios institucijos, vaidmeniu ⁽¹²⁸⁾. Iš tiesų, rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijus paprastai netaikomas, jeigu valstybė veikia kaip valdžios institucija, o ne ekonominės veiklos vykdytoja. Pavyzdžiui, jeigu valstybės intervencijos priemonės imamos dėl viešosios politikos priežasčių (pavyzdžiui, dėl socialinės ar regioninės plėtros), valstybės elgesys gali būti racionalus viešosios politikos požiūriu, bet kartu gali būti grindžiamas motyvais, kuriais ekonomikos veiklos vykdytojas paprastai nesivadovautų. Taigi, rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijus turėtų būti taikomas neatsižvelgiant į jokių motyvus, kurie išimtinai susiję su EEE valstybės, kaip valdžios institucijos, vaidmeniu (pvz., socialinius, regioninės ir sektorių politikos motyvus) ⁽¹²⁹⁾.
78. Ar valstybės intervencija atitinka rinkos sąlygas, turi būti vertinama *ex ante*, atsižvelgiant į tuo metu, kai buvo priimtas sprendimas dėl šios intervencijos, turėtą informaciją ⁽¹³⁰⁾. Faktiškai bet kuris apdairus rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas paprastai pats atlieka projekto strategijos ir finansinių perspektyvų *ex ante* vertinimą ⁽¹³¹⁾, pvz., pasinaudodamas verslo planu. Neužtenka remtis *ex post* ekonominiais vertinimais, kuriuose retrospektyviai padaryta išvada, kad atitinkamos EEE valstybės investicija faktiškai buvo pelninga ⁽¹³²⁾.
79. Jeigu EEE valstybė teigia, kad ji veikė kaip rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas, esant abejonių, ji privalo pateikti įrodymų, iš kurių būtų matyti, kad sprendimas įvykdyti sandorį buvo priimtas remiantis ekonominiais vertinimais, kurie yra panašūs į vertinimus, kuriuos racionalus rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas (savo savybėmis panašus į atitinkamą viešąją įstaigą) panašiomis aplinkybėmis būtų atlikęs sandorio pelningumui ar ekonominiam pranašumui nustatyti ⁽¹³³⁾.

⁽¹²⁶⁾ 2003 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen* prieš Komisiją, sujungtos bylos T-228/99 ir T-233/99, ECLI:ES:T:2003:57208 punktas.

⁽¹²⁷⁾ Tuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 90 punktą, 1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, ECLI:ES:C:1994:100, 14 punktą, 1999 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija* prieš *Komisiją*, C-6/97, ECLI:ES:C:1999:251, 16 punktą.

⁽¹²⁸⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 79–81 punktai, 1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija* prieš *Komisiją*, 234/84, ECLI:ES:C:1986:302, 14 punktas, 1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija* prieš *Komisiją*, 40/85, ECLI:ES:C:1986:305, 13 punktas, 1994 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos C-278/92–C-280/92, ECLI:ES:C:1994:325, 22 punktas, 2003 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija* prieš *Komisiją*, C-334/99, ECLI:ES:C:2003:55, 134 punktas.

⁽¹²⁹⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 79, 80 ir 81 punktai. 1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija* prieš *Komisiją*, 234/84, ECLI:ES:C:1986:302, 14 punktas, 1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija* prieš *Komisiją*, 40/85, ECLI:ES:C:1986:305, 13 punktas, 1994 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos C-278/92–C-280/92, ECLI:ES:C:1994:325, 22 punktas, 2003 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija* prieš *Komisiją*, C-334/99, ECLI:ES:C:2003:55, 134 punktas, 2003 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos T-228/99 ir T-233/99, ECLI:ES:T:2003:57, 2008 m. rugsėjo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Kahla Thüringen Porzellan* prieš *Komisiją*, T-20/03, ECLI:ES:T:2008:395, 2002 m. spalio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Linde* prieš *Komisiją*, T-T-98/00, ECLI:ES:T:2002:248.

⁽¹³⁰⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 83, 84, 85 ir 105 punktai, 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija* prieš *Komisiją* (*Stardust*), C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294, 71 ir 72 punktai, 1998 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Cityflyer Express* prieš *Komisiją*, T-16/96, ECLI:ES:T:1998:78, 76 punktas.

⁽¹³¹⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 82–85 ir 105 punktai.

⁽¹³²⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 85 punktas.

⁽¹³³⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 82–85 punktai. Taip pat žr. 2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Land Burgenland* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, ECLI:ES:C:2013:682, 61 punktą. Toks *ex ante* vertinimas gali būti nevienodai išsamus – tai priklauso nuo susijusio sandorio sudėtingumo ir susijusio turto, prekių ar paslaugų vertės. Tokie *ex ante* vertinimai paprastai turėtų būti atliekami padedant tinkamų įgūdžių ir patirties turintiems ekspertams. Tokie vertinimai visada turėtų būti grindžiami objektyviais kriterijais ir politikos aspektai neturėtų daryti jiems poveikio. Tokio vertinimo patikimumą gali papildomai padidinti nepriklausomų ekspertų atlikti įvertinimai.

80. Ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, turi būti nustatoma bendrai įvertinant sandorio poveikį atitinkamai įmonei ir neatsižvelgiant į tai, ar rinkos ekonomikos veiklos vykdytojai būtų turėję galimybę pasinaudoti konkrečiomis tam sandoriui įvykdyti panaudotomis priemonėmis. Pavyzdžiui, galimybės taikyti rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų negalima atmesti vien dėl to, kad valstybės taikomos priemonės yra fiskalinės ⁽¹³⁴⁾.
81. Tam tikrais atvejais taikant EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį kelios iš eilės įgyvendintos valstybės intervencijos priemonės gali būti vertinamos kaip viena intervencija. Kaip pavyzdį visų pirma būtų galima paminėti atvejį, kai tarp kelių iš eilės įgyvendintų intervencijos priemonių, ypač atsižvelgiant į jų laiką, tikslą ir įmonės padėtį įgyvendinant tas intervencijos priemones, yra toks glaudus ryšys, kad jų neįmanoma atskirti ⁽¹³⁵⁾. Pavyzdžiui, paskesnės valstybės intervencijos priemonės, kurios yra susijusios su ta pačia įmone ir įgyvendinamos per gana trumpą laiką, yra tarpusavyje susijusios arba buvo visos suplanuotos arba numatytos tuo metu, kai buvo įgyvendinta pirmoji intervencijos priemonė, gali būti vertinamos kaip viena intervencija. Kita vertus, jeigu paskesnė intervencija įvykdyta dėl nenumatytų įvykių įgyvendinant ankstesnę intervencijos priemonę ⁽¹³⁶⁾, šios dvi priemonės paprastai turėtų būti vertinamos atskirai.
82. Siekiant įvertinti, ar tam tikri sandoriai atitinka rinkos sąlygas, reikėtų atsižvelgti į visas svarbias konkrečios atvejo aplinkybes. Pavyzdžiui, gali būti išimtinių aplinkybių, dėl kurių valdžios institucijos įsigytos prekės ar paslaugos gali nebūti laikomos įsigytais rinkos sąlygomis, net jei tas prekes ar paslaugas ji įsigijo rinkos kainomis ⁽¹³⁷⁾.

4.2.3. Atitikties rinkos sąlygoms nustatymas

83. Taikant rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų verta atskirti atvejus, kuriais sandorio atitiktį rinkos sąlygoms galima tiesiogiai nustatyti iš konkrečios sandorio rinkos duomenų, ir atvejus, kuriais, nesant tokių duomenų, sandorio atitiktį rinkos sąlygoms reikia įvertinti taikant kitus turimus metodus.

4.2.3.1. Atvejai, kai atitiktį rinkos sąlygoms galima nustatyti tiesiogiai

84. Sandorio atitiktį rinkos sąlygoms galima tiesiogiai nustatyti remiantis su konkrečiu sandoriu susijusia rinkos informacija šiais atvejais:
- i) kai sandorį *pari passu* sąlygomis vykdo viešieji subjektai ir privatūs veiklos vykdytojai arba
 - ii) kai sandoris susijęs su turto, prekių ir paslaugų pardavimu ir pirkimu (arba kitomis panašiomis operacijomis), vykdomu konkurencinio, skaidraus, nediskriminacinio ir besąlyginio konkurso tvarka.
85. Tokiais atvejais, jeigu iš konkrečios su tokiu sandoriu susijusios rinkos informacijos matyti, kad jis neatitinka rinkos sąlygų, paprastai nereikėtų taikyti kitokios vertinimo metodikos kitokiai išvadai padaryti ⁽¹³⁸⁾.

⁽¹³⁴⁾ 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš EDF*, C-124/10 P, ECLI:ES:C:2012:318, 88 punktas.

⁽¹³⁵⁾ 2013 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją ir kt.*, sujungtos bylos C-399/10 P ir C-401/10 P, ECLI:ES:C:2013:175, 104 punktas, 2010 m. rugsėjo 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Graikija ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-415/05, T-416/05 ir T-423/05, ECLI:ES:T:2010:386, 177 punktas, 1998 m. rugsėjo 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BP Chemicals prieš Komisiją*, T-11/95, ECLI:ES:T:1998:199, 170 ir 171 punktai.

⁽¹³⁶⁾ 2012 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimo byloje SA.35378, Berlyno Brandenburgo oro uosto finansavimas, Vokietija, (OL C 36, 2013 2 8, p. 10) 14–33 konstatuojamosios dalys.

⁽¹³⁷⁾ 1999 m. sausio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BAI prieš Komisiją*, T-14/96, ECLI:ES:T:1999:12, 74–79 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į konkrečias šios bylos aplinkybes, galima daryti išvadą, jog nacionalinių institucijų kelionės čekių įsigijimas iš *P&O Ferries* neatitiko tikrųjų poreikių, taigi nacionalinės institucijos nesielgė taip, kaip būtų elgęsi privatus veiklos vykdytojas, veikiantis įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis. Taigi tuo įsigijimu įmonei *P&O Ferries* buvo suteiktas pranašumas, kurio ji nebūtų igijusi įprastomis rinkos sąlygomis, ir visos vykdant šį pirkimo susitarimą sumokėtos sumos buvo valstybės pagalba.

⁽¹³⁸⁾ Tuo klausimu žr. 2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Land Burgenland prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, ECLI:ES:C:2013:682, 94 ir 95 punktus. Tuo atveju Teismas konkrečiai nusprendė, kad jeigu valdžios institucija parduoda įmonę tinkama konkurso tvarka, galima daryti prielaidą, kad rinkos kaina atitinka aukščiausios kainos pasiūlymą (privalomą ir patikimą), ir nebūtina taikyti kitų vertinimo metodų, pavyzdžiui, nepriklausomų tyrimų.

i) *Pari passu* sandoriai

86. Jeigu viešosios įstaigos ir panašioje padėtyje esantys privatūs veiklos vykdytojai sandorį vykdo tokiomis pat sąlygomis (taigi prisiima tokio pat lygio riziką ir gauna tokio pat lygio atlygi) (toliau – *pari passu* sandoris) ⁽¹³⁹⁾, kaip tai gali būti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės atveju, paprastai galima daryti išvadą, kad toks sandoris atitinka rinkos sąlygas ⁽¹⁴⁰⁾. Tačiau jeigu viešoji įstaiga ir panašioje padėtyje esantys privatūs veiklos vykdytojai vykdydami tą patį sandorį dalyvauja tuo pačiu metu, bet nevienodomis sąlygomis, tai paprastai rodo, kad viešosios įstaigos intervencija neatitinka rinkos sąlygų ⁽¹⁴¹⁾.
87. Kad sandorį būtų galima laikyti *pari passu* sandoriu, visų pirma reikėtų įvertinti šiuos kriterijus:
- a) ar sprendimas dėl viešųjų įstaigų ir privačių veiklos vykdytojų intervencijos priemonės priimamas ir ji įgyvendinama tuo pat metu, ar tarp tų intervencijos priemonių yra tam tikras laiko tarpas ir tuo laikotarpiu pasikeitė ekonominės aplinkybės;
 - b) ar sandorio sąlygos dalyvaujančioms viešosioms įstaigoms ir visiems privatiems veiklos vykdytojams yra vienodos, taip pat atsižvelgiant į rizikos lygio padidėjimo ar sumažėjimo ilgainiui galimybę;
 - c) ar privačių veiklos vykdytojų intervencija iš tikrųjų yra ekonomiškai svarbi, o ne vien simbolinė ar menka ⁽¹⁴²⁾ ir
 - d) ar pradinė dalyvaujančių viešųjų įstaigų ir privačių veiklos vykdytojų padėtis sandorio požiūriu yra panaši, atsižvelgiant, pvz., į jų ankstesnę ekonominę poziciją atitinkamų įmonių atžvilgiu (žr. 4.2.3.3 skirsnį) ^(142a), į galimą sinergiją, kuri gali būti pasiekta ⁽¹⁴³⁾, į tai, koku mastu įvairūs investuotojai padengia panašias sandorio išlaidas ⁽¹⁴⁴⁾, ar į bet kokias kitas konkrečiai su viešąja įstaiga ar privačiu veiklos vykdytoju susijusias aplinkybes, kurios galėtų iškraipyti palyginimą.
88. *Pari passu* sąlyga gali būti netaikoma kai kuriais atvejais, kai valstybės dalyvavimas (atsižvelgiant į jo unikalų pobūdį ar mastą) yra toks, kad rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas praktiškai taip dalyvauti negalėtų.

⁽¹³⁹⁾ Sąlygos negali būti laikomos vienodomis, jeigu viešosios įstaigos ir privatūs veiklos vykdytojai įsikiša tomis pat sąlygomis, bet skirtingu laiku, pasikeitus su sandoriu susijusiai ekonominei padėčiai.

⁽¹⁴⁰⁾ Tuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Alitalia* prieš *Komisiją*, T-296/97, ECLI:ES:T:2000:289, 81 punktą.

⁽¹⁴¹⁾ Tačiau jeigu sandoriai yra skirtingi ir nėra vykdomi tuo pat metu, vien tai, kad sąlygos yra skirtingos, nėra lemiamas požymis (teigiamas ar neigiamas) sprendžiant, ar valstybinės įstaigos įvykdytas sandoris atitinka rinkos sąlygas.

⁽¹⁴²⁾ Pavyzdžiui, byloje *Citynet Amsterdam* Komisija laikėsi nuomonės, kad dviejų privačių veiklos vykdytojų prisiimtas bendro nuosavo kapitalo investicijos į įmonę trečdalis (atsižvelgiant ir į bendrą akcijų paketo struktūrą, ir į tai, kad jų akcijų pakanka blokuojančiai mažumai dėl bet kurių strateginių įmonės sprendimų sudaryti) gali būti laikomas ekonomiškai svarbiu (žr. 2007 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2008/729/EB dėl valstybės pagalbos C-53/2006, (ex N 262/05, ex CP 127/04, investuojant į Amsterdamo miesto bendrijos stiklo pluošto prieigos tinklą (OL L 247, 2008 9 16, p. 27) 96–100 konstatuojamąsias dalis). Kitaip buvo byloje N 429/2010, *Agricultural Bank of Greece* (ATE) (OL C 317, 2011 10 29, p. 5): privačių investuotojų investicijos siekė tik 10 %, o 90 % investavo valstybė, tad Komisija priėjo prie išvados, kad *pari passu* sąlygų buvo nesilaikyta, nes valstybės investuotojo kapitalo nepapildė jokia atitinkama privataus akcininko dalis ir jis neprilygo valstybės turimų akcijų skaičiui. Taip pat žr. 2000 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Alitalia* prieš *Komisiją*, T-296/97, ECLI:ES:T:2000:289, 81 punktą.

^(142a) 2014 m. liepos 9 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 273/14/COL dėl įmonės *Scandinavian Airlines* finansavimo taikant naująją atnaujinamojo kredito priemonę (Norvegija) [2015/2023] (OL L 295, 2015 11 12, p. 47 ir EEE priedas Nr. 68, 2015 11 12, p. 3).

⁽¹⁴³⁾ Jie taip pat turi vadovautis tais pačiais ekonominiais sumetimais, žr. 2003 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimo 2005/137/EB dėl Valonijos regiono finansinio dalyvavimo įmonėje „Carsid SA“ (OL L 47, 2005 2 18, p. 28), 67–70 konstatuojamąsias dalis.

⁽¹⁴⁴⁾ Sandorio išlaidos gali būti susijusios su išlaidomis, kurias atitinkami investuotojai patiria tikrindami ir pasirinkdami investicinių projektą, rengdami sutarties sąlygas ar stebėdami veiklos rezultatus sutarties galiojimo laikotarpiu. Pavyzdžiui, jeigu valstybei priklausantys bankai nuolat padengia su paskolų finansavimu susijusių investicinių projektų tikrinimo išlaidas, vien to, kad privatūs investuotojai bendrai investuoja tokia pat palūkanų norma, nepakanka pagalbos galimybei atmesti.

- ii) Turto, prekių ir paslaugų pirkimas ir pardavimas (arba kitos panašios operacijos) konkurencinio, skaidraus, nediskriminacinio ir besąlyginio konkurso tvarka
89. Jeigu turto, prekių ir paslaugų pardavimas ir pirkimas (arba kitos panašios operacijos) ⁽¹⁴⁵⁾ vykdomos konkurencinio ⁽¹⁴⁶⁾, skaidraus, nediskriminacinio ir besąlyginio konkurso tvarka laikantis EEE susitarime nustatytų viešųjų pirkimų principų ⁽¹⁴⁷⁾ (žr. 90–94 punktus), galima daryti prielaidą, kad tie sandoriai atitinka rinkos sąlygas, jeigu buvo taikyti tinkami 95 ir 96 punktuose nurodyti pirkėjo arba pardavėjo atrankos kriterijai. Tačiau jeigu EEE valstybė dėl viešosios politikos priežasčių nuspręstų teikti paramą tam tikrai veiklai ir paskelbtų konkursą dėl, pavyzdžiui, numatytos finansavimo sumos, kaip antai tuo atveju, kai remiama atsinaujinančiosios energijos gamyba arba elektros energijos gamybos pajėgumų užtikrinimas, šis poskirsnis (ii) nebūtų taikomas. Tokiu atveju surengus konkursą gali būti sumažinta teikiama suma, tačiau pranašumas vis tiek būtų suteiktas.
90. Konkursas turi būti konkurencinis, kad jame galėtų dalyvauti visi suinteresuoti ir reikalavimus atitinkantys konkurso dalyviai.
91. Procedūra turi būti skaidri, kad būtų sudarytos sąlygos visiems suinteresuotiems konkurso dalyviams kiekviename konkurso etape gauti vienodą ir tinkamą informaciją. Informacijos prieinamumas, pakankamo laiko suinteresuotiems konkurso dalyviams skyrimas, atrankos ir sutarties sudarymo kriterijų aiškumas – visi šie veiksniai yra itin svarbūs, kad atrankos procedūra būtų skaidri. Konkursas turi būti pakankamai paviešintas, kad apie jį galėtų sužinoti visi galimi konkurso dalyviai. Viešumo lygis, reikalingas pakankamam paviešinimui užtikrinti, konkrečiu atveju priklauso nuo turto, prekių ir paslaugų savybių. Turto, prekių ir paslaugų, kurie dėl savo didelės vertės ar kitų ypatybių gali pritraukti visoje Europoje ar tarptautiniu mastu veikiančius konkurso dalyvius, pardavimas turėtų būti paviešintas taip, kad būtų galima pritraukti visoje Europoje ar tarptautiniu mastu veikiančius galimus konkurso dalyvius ^(147a).
92. Kad sudarysimas sandoris atitiktų rinkos sąlygas, būtina visais procedūros etapais užtikrinti nediskriminacines sąlygas visiems konkurso dalyviams ir prieš prasidedant konkursui nustatyti objektyvius atrankos ir sutarties skyrimo kriterijus. Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas, sutarties sudarymo kriterijai turėtų būti tokie, kad konkurso dalyvius būtų galima objektyviai palyginti ir įvertinti.
93. Galima laikyti, kad minėtiems reikalavimams įvykdyti užtenka taikyti procedūras, nustatytas viešųjų pirkimų direktyvose ⁽¹⁴⁸⁾, ir tų procedūrų laikytis, tačiau turi būti tenkinamos visos atitinkamos procedūros taikymo sąlygos. Tai netaikoma konkrečiomis aplinkybėmis, dėl kurių neįmanoma nustatyti rinkos kainos, kaip antai tuo atveju, kai vykdomos derybos be išankstinio skelbimo apie pirkimą. Jei pateikiamas tik vienas pasiūlymas, tokia procedūra paprastai nėra pakankama, kad būtų užtikrinta rinkos kaina, išskyrus atvejus, kai i) procedūros nuostatuose įtvirtintos labai griežtos apsaugos priemonės, užtikrinančios tikrą ir veiksmingą konkurenciją, ir neatrodo, kad pateikti patikimą pasiūlymą realiai galėjo tik vienas veiklos vykdytojas, arba ii) valdžios institucijos, naudodamosi papildomomis priemonėmis, įsitikina, kad rezultatas atitinka rinkos kainą.

⁽¹⁴⁵⁾ Pavyzdžiui, tam tikrų prekių nuoma ar gamtos išteklių naudojimo komerciniais tikslais koncesijų suteikimas.

⁽¹⁴⁶⁾ EEE teismai, nagrinėdami valstybės pagalbą, dažnai vartoja atviro konkurso sąvoką (žr., pvz., 2003 m. rugpjūčio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *P & O European Ferries (Vizcaya)* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos T-116/01 ir T-118/01, ECLI:ES:T:2003:217, 117 ir 118 punktus, 2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Land Burgenland* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, ECLI:ES:C:2013:682, 94 punktą). Tačiau žodžio „atviras“ vartojimas nesusijęs su konkrečia procedūra, nustatyta 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65), ir 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243), nurodyta EEE susitarimo XVI priedo 2 ir 4 punktuose, žr. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 97/2016 (dar nepaskelbta). Todėl žodis „konkurencinis“ atrodo tinkamesnis. Vartojant šį žodį nenorima nukrypti nuo Teismų praktikoje nustatytų esminių sąlygų.

⁽¹⁴⁷⁾ 2000 m. gruodžio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Telaustria*, C-324/98, ECLI:ES:C:2000:669, 62 punktas, 2001 m. gruodžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bent Mousten Vestergaard*, C-59/00, ECLI:ES:C:2001:654, 20 punktas. Taip pat žr. Komisijos aiškinamąjį komunikatą dėl Bendrijos teisės, taikomos sudarant sutartis, kurioms netaikomos arba tik iš dalies taikomos viešųjų pirkimų direktyvos (OL C 179, 2006 8 1, p. 2).

^(147a) 2013 m. liepos 22 d. ELPA teismo sprendimo *Islandija* prieš *ELPA priežiūros instituciją*, E-9/12, ELPA teismo ataskaitos, p. 454, 66–70 punktai.

⁽¹⁴⁸⁾ Direktyva 2014/24/ES; Direktyva 2014/25/ES, nurodyta EEE susitarimo XVI priedo 2 ir 4 punktuose, žr. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 97/2016 (dar nepaskelbta).

94. Turto, prekių ar paslaugų pardavimo konkursas yra besąlyginis, kai galimas pirkėjas gali iš esmės laisvai įsigyti parduodamą turtą, prekes ar paslaugas ir naudoti juos savo tikslais, nesvarbu, ar jis užsiima tam tikru verslu, ar ne. Jeigu nustatoma sąlyga, kad pirkėjas valdžios institucijų naudai arba dėl bendrojo viešojo intereso turi prisiimti specialius išpareigojimus, kurių privatus pardavėjas nebūtų reikalavęs (išskyrus išpareigojimus, kylančius iš bendrosios nacionalinės teisės ar planavimo institucijų sprendimo), konkursas negali būti laikomas besąlyginiu.
95. Kai viešosios įstaigos parduoda turtą, prekes ir paslaugas, vienintelis svarbus pirkėjo atrankos kriterijus turėtų būti didžiausia kaina⁽¹⁴⁹⁾, taip pat turėtų būti atsižvelgiama į reikalaujamus sutartinius susitarimus (pvz., pardavėjo pardavimo garantiją ar kitus garantinius išpareigojimus). Vertinami turėtų būti tik patikimi⁽¹⁵⁰⁾ ir privalomi pasiūlymai⁽¹⁵¹⁾.
96. Kai viešosios įstaigos perka turtą, prekes ir paslaugas, visos konkrečios konkurso sąlygos turėtų būti nediskriminacinės ir glaudžiai bei objektyviai susijusios su sutarties dalyku ir jos konkrečiu ekonominiu tikslu. Jomis turėtų būti užtikrinta, kad ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas atitiktų rinkos vertę. Todėl kriterijai turėtų būti apibrėžti taip, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai konkurenciniam konkursui, kuriuo užtikrinama, kad konkurso laimėtojo grąža būtų įprasta, bet ne didesnė. Praktikoje tai reiškia, kad turėtų būti rengiami konkursai, kuriuose labai svarbia bus laikoma pasiūlymo kaina arba kuriuose konkurencingas rezultatas gali būti pasiektas kitais būdais (pvz., tam tikri konkursai, kuriuose pasiūlymai vertinami prieš kvalifikacinę atranką ir kuriuose nustatyti pakankamai aiškūs sutarties skyrimo kriterijai).

4.2.3.2. Vertinimas, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, remiantis lyginamąja analize ar kitais vertinimo metodais

97. Jeigu sandoris įvykdytas konkurso tvarka arba *pari passu* sąlygomis – tai tiesioginis ir konkretus įrodymas, kad jis atitinka rinkos sąlygas. Tačiau, jeigu sandoris nebuvo vykdomas konkurso tvarka arba jeigu viešųjų įstaigų intervencija nevykdoma *pari passu* sąlygomis kaip privačių veiklos vykdytojų intervencija, tai savaime nereiškia, kad sandoris neatitinka rinkos sąlygų⁽¹⁵²⁾. Tokiais atvejais atitiktis rinkos sąlygoms vis tiek gali būti įvertinta taikant i) lyginamąją analizę arba ii) kitus vertinimo metodus⁽¹⁵³⁾.

i) Lyginamoji analizė

98. Siekiant nustatyti, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, tą sandorį galima įvertinti atsižvelgiant į sąlygas, kuriomis panašius sandorius panašiomis aplinkybėmis įvykdė panašūs privatus veiklos vykdytojai (lyginamoji analizė).
99. Siekiant nustatyti tinkamą lyginamąjį standartą, ypatingą dėmesį būtina skirti atitinkamo veiklos vykdytojo rūšiai (pvz., kontroliuojančioji grupė, spekuliacinis fondas arba ilgalaikis investuotojas, siekiantis užtikrinti pilną ilgesniu laikotarpiu), susijusio sandorio rūšiai (pvz., investicija į nuosavybės vertybinius popierius arba sandoris su skolos vertybiniais popieriais) ir susijusiai (-ioms) rinkai (-oms) (pvz., finansų rinkos, sparčiai augančios technologijų rinkos, komunalinių paslaugų ar infrastruktūros rinkos). Sandorių laikas taip pat yra labai svarbus, kai yra įvykę svarbių ekonominių pokyčių. Tam tikrais atvejais esamus rinkos lyginamuosius standartus gali reikėti patikslinti atsižvelgiant į specialias valstybės sandorio ypatybes (pvz., į įmonės pagalbos gavėjos padėtį ir į

⁽¹⁴⁹⁾ 2012 m. vasario 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Land Burgenland ir Austrija prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-268/08 ir T-281/08, ECLI:ES:T:2012:90, 87 punktas. ELPA teismas laikėsi panašaus požiūrio byloje, susijusioje su turto nuoma, savo 2014 m. sausio 27 d. sprendime byloje E-1/13 *Mila prieš ELPA priežiūros instituciją*, ELPA teismo ataskaitos, p. 4, 81 punktas.

⁽¹⁵⁰⁾ Savo iniciatyva pateiktas pasiūlymas, atsižvelgiant į atvejo aplinkybes, taip pat gali būti patikimas, ypač jei tas pasiūlymas yra privalomas (žr. 2011 m. gruodžio 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Konsum Nord prieš Komisiją*, T-244/08, ECLI:ES:T:2011:732, 67 ir 75 punktus).

⁽¹⁵¹⁾ Pavyzdžiui, į skelbimus be teisiškai privalomų reikalavimų konkurse nebūtų atsižvelgiama, žr. 2012 m. vasario 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Land Burgenland ir Austrija prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-268/08 ir T-281/08, ECLI:ES:T:2012:90, 87 punktą ir 2011 m. gruodžio 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Konsum Nord prieš Komisiją*, T-244/08, ECLI:ES:T:2011:732, 67 ir 75 punktus).

⁽¹⁵²⁾ Žr. 2014 m. birželio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Sarc prieš Komisiją*, T-488/11, ECLI:ES:T:2014:497, 98 punktą.

⁽¹⁵³⁾ Kai rinkos kaina nustatoma *pari passu* sąlygomis ar konkurso tvarka, šių rezultatų negalima ginčyti taikant kitus vertinimo metodus, pvz., nepriklausomus tyrimus (žr. 2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Land Burgenland prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, ECLI:ES:C:2013:682, 94 ir 95 punktus).

atitinkamos rinkos padėti) ⁽¹⁵⁴⁾. Lyginamoji analizė gali būti netinkama rinkos kainoms nustatyti, jeigu esami lyginamieji standartai nebuvo nustatyti pagal rinkos sąlygas arba jeigu esamos kainos dėl valstybės intervencijų yra gerokai iškraipytos.

100. Taikant lyginamąją analizę dažnai nustatoma ne viena tiksli etaloninė vertė, o galimų verčių intervalas, kuris nustatomas įvertinus keletą panašių sandorių. Jeigu vertinimas atliekamas siekiant nustatyti, ar valstybės intervencija atitinka rinkos sąlygas, paprastai dera atsižvelgti į centrinės tendencijos matavimus, kaip antai panašių sandorių rinkinio vidurkį ar medianą.

ii) Kiti vertinimo metodai

101. Ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, galima nustatyti remiantis ir visuotinai pripažinta standartine vertinimo metodika ⁽¹⁵⁵⁾. Tokia metodika turi būti pagrįsta turimais objektyviais, patikrinamais ir patikimais duomenimis ⁽¹⁵⁶⁾, kurie turėtų būti pakankamai išsamūs ir atspindėtų ekonominę padėtį tuo metu, kai, atsižvelgiant į rizikos lygį ir būsimus lūkesčius, buvo priimtas sprendimas dėl sandorio ⁽¹⁵⁷⁾. Atsižvelgiant į sandorio vertę, vertinimo patikimumui padidinti paprastai turėtų būti atlikta jautrumo analizė, įvertinti įvairūs verslo scenarijai, parengti nenumatytų atvejų planai, o rezultatai palyginti su alternatyvių vertinimo metodikų rezultatais. Jeigu sandoris atidedamas, gali reikėti atlikti naują (*ex ante*) vertinimą ir būtina atsižvelgti į naujausius rinkos sąlygų pokyčius.
102. Taikoma plačiai pripažinta standartinė (metinės) investicijų grąžos nustatymo metodika, pagal kurią apskaičiuojama vidinė grąžos norma (VGN) ⁽¹⁵⁸⁾. Investavimo sprendimą taip pat galima įvertinti pagal jos grynąją dabartinę vertę (GDV) ⁽¹⁵⁹⁾, kurią apskaičiuojant gaunami rezultatai dažniausiai yra lygiaverčiai VGN ⁽¹⁶⁰⁾. Norint įvertinti, ar investicija vykdoma rinkos sąlygomis, investicijos grąža turi būti lyginama su įprasta tikėtina rinkos grąža. Įprastą tikėtiną grąžą (arba investicijos kapitalo kainą) galima apibrėžti kaip vidutinę tikėtiną grąžą, kurios rinkoje reikalaujama iš investicijos taikant visuotinai pripažintus kriterijus, visų pirma investicijos rizikos, ir atsižvelgiant į įmonės finansinę padėtį bei į specifines sektoriaus, regiono ar šalies ypatybes. Jeigu įprastos grąžos pagrįstai negalima tikėtis, investicija greičiausiai nebus įvykdyta rinkos sąlygomis. Apskritai kuo rizikingesnis projektas, tuo didesnės grąžos reikalaus lėšų teikėjai, t. y. tuo didesnė bus kapitalo kaina.
103. Tinkama vertinimo metodika gali priklausyti nuo rinkos padėties ⁽¹⁶¹⁾, duomenų prieinamumo ar sandorio rūšies. Pavyzdžiui, investuotojas, investuodamas į įmones, siekia gauti pelną (tokiu atveju tinkamiausias gali būti VGN

⁽¹⁵⁴⁾ Žr. 2003 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-228/99 ir T-233/99, ECLI:ES:T:2003:57251 punktą.

⁽¹⁵⁵⁾ Žr. 2007 m. kovo 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Scott prieš Komisiją*, T-366/00, ECLI:ES:T:2007:99, 134 punktą ir 2010 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe*, C-239/09 P, ECLI:ES:C:2010:778, 39 punktą.

⁽¹⁵⁶⁾ Žr. 2004 m. rugsėjo 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Valmont Nederland BV prieš Komisiją*, T-274/01, ECLI:ES:T:2004:266, 71 punktą.

⁽¹⁵⁷⁾ Žr. 2007 m. kovo 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Scott prieš Komisiją*, T-366/00, ECLI:ES:T:2007:99, 158 punktą.

⁽¹⁵⁸⁾ VGN grindžiama ne buhalteriniu pelnu per atitinkamus metus, bet ja atsižvelgiama į būsimus pinigų srautus, kuriuos investuotojas tikisi gauti per visą investicijos gyvavimo laikotarpį. Ji nustatoma kaip diskontuota norma, kurios pinigų srautų GDV lygi nuliui.

⁽¹⁵⁹⁾ Grynoji dabartinė vertė – taikant tinkamą grąžą (paprastai naudojant kapitalo kainą) diskontuotų teigiamų ir neigiamų pinigų srautų skirtumas investicijos gyvavimo laikotarpiu.

⁽¹⁶⁰⁾ Tais atvejais, kai vidinė grąžos norma lygi investuotojo alternatyviosioms sąnaudoms, GDV ir VGN tobulai siejasi. Jeigu investicijos GDV yra teigiama, tai reiškia, kad projekto VGN yra didesnė nei reikalaujama grąžos norma (investuotojo alternatyviosios sąnaudos). Šiuo atveju verta vykdyti investiciją. Jeigu projekto GDV lygi nuliui, tokio projekto VGN yra lygi reikalaujamai grąžos normai. Šiuo atveju nėra svarbu, ar investuotojas vykdo investiciją, ar investuoja kitur. Jeigu GDV yra neigiama, VGN yra mažesnė nei kapitalo kaina. Investicija nėra pakankamai pelninga, nes kitur yra geresnių galimybių. Jeigu taikant VGN ir GDV investavimo sprendimai yra nevienodi (toks rezultatų skirtumas visų pirma galėtų atsirasti, kai projektai tarpusavyje nesuderinami), pagal rinkos praktiką iš esmės pirmenybę reikėtų teikti GDV metodui, išskyrus atvejus, kai tinkama diskonto norma yra labai neapibrėžta.

⁽¹⁶¹⁾ Pavyzdžiui, jeigu įmonė likviduojama, tinkamiausi galėtų būti likvidacine verte arba turto verte pagrįsto vertinimo metodai.

arba GEV metodus), o kreditorius siekia sutartyje ir teisės aktuose nustatytu laikotarpiu gauti sumų, kurias jam skolingas skolininkas, mokėjimą⁽¹⁶²⁾ (pagrindinę sumą ir visas palūkanas) (tokiu atveju labiau tiktų užstato, pvz., turto vertės, įvertinimas). Žemės pardavimo atveju iš principo užtenka nepriklausomo eksperto vertinimo prieš pradėdant derybas dėl pardavimo, kad rinkos vertė būtų nustatyta remiantis visuotinai pripažintais rinkos rodikliais ir vertinimo standartais⁽¹⁶³⁾.

104. Taikant investicijos VGN ar GDV nustatymo metodus paprastai gaunama ne viena tiksli vertė, kuri galėtų būti pripažinta, o veikiau galimų verčių intervalas (atsižvelgiant į ekonomines, teises ir kitas specialias sandorio aplinkybes, į kurias atsižvelgiama taikant konkretų vertinimo metodą). Jeigu vertinimas atliekamas siekiant nustatyti, ar valstybės intervencija atitinka rinkos sąlygas, paprastai dera atsižvelgti į centrinės tendencijos matavimus, kaip antai panašių sandorių rinkinio vidurkį ar medianą.
105. Apdairūs rinkos ekonomikos veiklos vykdytojai savo intervencijos priemones paprastai vertina taikydami kelias skirtingas metodikas įverčiams patvirtinti (pvz., GDV apskaičiavimai patvirtinami lyginamosios analizės metodais). Įvairios metodikos, kurias taikant nustatoma tokia pati vertė, papildomai nurodo, kad reikia nustatyti tikrąją rinkos kainą. Taigi vertinant, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, teigiamu požymiu bus laikoma tai, kad taikant papildomas vertinimo metodikas nustatomi faktai patvirtina vieni kitus.

4.2.3.3. Priešingos padėties analizė anksčiau įgytų ekonominių pozicijų atitinkamos įmonės atžvilgiu atveju

106. Nagrinėjant, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, reikėtų atsižvelgti į tai, ar atitinkama viešoji įstaiga anksčiau yra įgijusi ekonominių pozicijų įmonės atžvilgiu, jeigu panašus privatus veiklos vykdytojas galėtų būti anksčiau įgijęs tokių pozicijų (pvz., kaip įmonės akcininkas)⁽¹⁶⁴⁾.
107. Taikant rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų, anksčiau įgytos pozicijos turi būti vertinamos pagal priešingos padėties scenarijus. Pavyzdžiui, jeigu sunkumus patiriančiai valstybinei įmonei skiriama parama nuosavo kapitalo ar skolos priemonėmis, tikėtina tokios investicijos grąža turėtų būti palyginama su tikėtina grąža pagal priešingos padėties scenarijų, pagal kurį ta įmonė būtų likviduota. Jeigu tokio likvidavimo atveju būtų gautas didesnis pelnas ar patirti mažesni nuostoliai, apdairus rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas pasirinktų tą galimybę⁽¹⁶⁵⁾. Todėl į likvidavimo išlaidas, kurios turi būti įvertintos, nereikėtų įtraukti išlaidų, susijusių su valdžios institucijų išpareigojimais, o reikėtų įtraukti tik išlaidas, kurias patirtų racionalus rinkos ekonomikos veiklos vykdytojas⁽¹⁶⁶⁾, taip pat reikėtų atsižvelgti į socialinių, ekonominių ir aplinkos sąlygų, kuriomis jis veikia, pokyčius⁽¹⁶⁷⁾.

⁽¹⁶²⁾ Žr., pvz., 1999 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-342/96, ECLI:ES:C:1999:210, 46 punktą ir 1999 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DMTransport*, C-256/97, ECLI:ES:C:1999:332, 24 punktą.

⁽¹⁶³⁾ Jeigu lyginamasis metodas (lyginamoji analizė) yra netinkamas, o taikant kitus visuotinai pripažintus metodus žemės vertės tiksliai nustatyti nepavyksta, galėtų būti pritaikytas alternatyvus metodas, kaip antai Vokietijos pasiūlytas vertinimo metodas „Vergleichspreissystem“ (skirtas žemės ūkio ir miško paskirties žemei vertinti, kaip patvirtinta Komisijos sprendime dėl valstybės pagalbos SA.33167. Siūlomas alternatyvus žemės ūkio ir miško paskirties žemės Vokietijoje įvertinimo, kai ją parduoda valdžios institucijos, metodas (OL C 43, 2013 2 15, p. 7)). Dėl kitų metodų taikymo apribojimų žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe*, C-239/09, ECLI:ES:C:2010:778, 52 punktą.

⁽¹⁶⁴⁾ Žr. 2014 m. balandžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ING Groep NV*, C-224/12 P, ECLI:ES:C:2014:213, 29–37 punktus. Tačiau į anksčiau įgytą poziciją neturėtų būti atsižvelgiama, jeigu ji atsiranda dėl priemonės, kurios, bendrai vertinant visus tos priemonės aspektus, pelno siekiantis privatus investuotojas negalėjo imtis (2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Land Burgenland prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, ECLI:ES:C:2013:682, 52–61 punktai).

⁽¹⁶⁵⁾ Tuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Alitalia prieš Komisiją*, T-296/97, ECLI:ES:T:2000:289, arba 2013 m. sausio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Frucona prieš Komisiją*, C-73/11 P, ECLI:ES:C:2013:32, 79 ir 80 punktus.

⁽¹⁶⁶⁾ 2003 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-334/99, ECLI:ES:C:2003:55, 140 punktas.

⁽¹⁶⁷⁾ 2012 m. rugsėjo 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Corsica Ferries France SAS prieš Komisiją*, T-565/08, ECLI:ES:T:2012:415, 79–84 punktai, patvirtinta apeliacinė tvarka, žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimą *SNCM ir Prancūzija prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-533/12 P ir C-536/12 P, ECLI:ES:C:2014:2142, 40 ir 41 punktai. Teismai šioje byloje patvirtino, kad privatiems investuotojams, visų pirma didesnėms įmonių grupėms, ilgalaikės perspektyvos požiūriu iš esmės galėtų būti ekonomiškai logiška sumokėti papildomas kompensacijas (pvz., grupės prekių ženklą įvaizdžiu apsaugoti). Tačiau būtinybė sumokėti tokias papildomas kompensacijas turėtų būti išsamiai įrodyta konkrečiu atveju, kai reikia apsaugoti įvaizdį; reikėtų įrodyti ir tai, kad tokie mokėjimai panašiomis aplinkybėmis yra nusistovėjusi privačių įmonių praktika (vien pavyzdžių nepakanka).

4.2.3.4. Konkretūs aspektai, pagal kuriuos nustatoma, ar paskolų ir garantijų sąlygos atitinka rinkos sąlygas

108. Kaip ir bet koks kitas sandoris, viešųjų įstaigų (įskaitant valstybines įmones) suteiktos paskolos ir garantijos gali būti susijusios su valstybės pagalba, jeigu jos neatitinka rinkos sąlygų.
109. Garantijų atveju paprastai reikia išnagrinėti trišalius santykius tarp viešojo subjekto (kaip garanto), paskolos gavėjo ir skolintojo ⁽¹⁶⁸⁾. Daugeliu atvejų pagalba gali būti suteikta tik paskolos gavėjo lygmeniu, nes valstybės garantija jam gali būti suteiktas pranašumas – sudaryta galimybė gauti paskolą tokiomis palūkanomis, dėl kurių jis nebūtų galėjęs susiderėti rinkoje be garantijos ⁽¹⁶⁹⁾ (arba pasiskolinti esant tokiai padėčiai, kurioje išimtinėmis aplinkybėmis rinkoje nebūtų buvę įmanoma gauti jokios paskolos bet kokiomis palūkanomis). Tačiau tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis valstybės garantijos suteikimas taip pat gali būti susijęs su pagalba skolintojui, visų pirma, kai ta garantija *ex post* suteikiama esamam skolintojo ir paskolos gavėjo tarpusavio išipareigojimui, kai neužtikrinamas visišką pranašumo perdavimas paskolos gavėjui ⁽¹⁷⁰⁾ arba kai garantuota paskola panaudojama negarantuotai paskolai grąžinti ⁽¹⁷¹⁾.
110. Bet kokia garantija, suteikiama palankesnėmis nei rinkos sąlygomis, atsižvelgiant į ekonominę paskolos gavėjo padėtį, tam paskolos gavėjui suteikiamas pranašumas (nes jo mokamas mokestis netinkamai atspindi garanto prisiimamą riziką) ⁽¹⁷²⁾. Apskritai neribotos garantijos neatitinka įprastų rinkos sąlygų. Tai taip pat taikoma netiesioginėms garantijoms, kylančioms iš valstybės atsakomybės už nemokių įmonių, kurioms įprastos bankroto taisyklės netaikomos, skolas ⁽¹⁷³⁾.
111. Nesant konkrečios rinkos informacijos apie konkretų sandorį, susijusį su skolos priemone, tos skolos priemonės atitiktą rinkos sąlygoms galima nustatyti ją palyginus su panašiais rinkos sandoriais (t. y. atlikus lyginamąją analizę). Paskolų ir garantijų atveju informacijos apie įmonės finansavimo išlaidas galima gauti, pvz., įvertinus kitas (naujausias) tos įmonės paimtas paskolas, tos įmonės išleistų obligacijų pelningumo rodiklius ar tos įmonės kredito išipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorių palūkanų normų skirtumus. Prie panašių rinkos sandorių taip pat gali būti priskirti panašūs su paskolomis arba garantijomis susiję sandoriai, kuriuos įvykdė į imtį įtrauktos lyginamosios įmonės, jų išleistos obligacijos ar kredito išipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorių palūkanų normų skirtumai. Kalbant apie garantijas, jeigu finansų rinkose negalima rasti jokio atitinkamo kainos lyginamojo standarto, visą garantuotos paskolos finansavimo kainą, įskaitant tos paskolos palūkanų normą ir garantijos priemonę, reikėtų lyginti su panašios negarantuotos paskolos rinkos kaina. Be lyginamosios analizės metodų, gali būti papildomai taikomi kapitalo grąža pagrįsti vertinimo metodai ⁽¹⁷⁴⁾.
112. Kad būtų lengviau įvertinti, ar priemonė atitinka rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų, Institucija nustatė pakaitinius rodiklius paskolų ir garantijų pagalbos pobūdžiui nustatyti.

⁽¹⁶⁸⁾ Informacijos apie vertinimą, kuris turi būti atliktas dėl galimo valstybės pagalbos suteikimo teikiant garantiją, taip pat žr. Gaires dėl valstybės garantijų, priimtas 2008 m. gruodžio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 788/08/COL, šešiasdešimt septintąjį kartą iš dalies keičiančiu procedūrinės ir esminės taisyklės valstybės pagalbos srityje, iš dalies keičiant esamus skyrius dėl orientacinių ir diskonto normų ir dėl garantijomis suteikiamos valstybės pagalbos, įtraukiant naują skyrių dėl neteisėtoms ir nesuderinamos valstybės pagalbos susigrąžinimo, dėl valstybės pagalbos kinematografijos ir kitiems garso ir vaizdo kūriniams ir dėl valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms (OL L 105, 2011 4 21, p. 32 ir EEE priedas Nr. 23, 2011 4 21, p. 1). Tos gairės nėra pakeičiamos šiomis gairėmis.

⁽¹⁶⁹⁾ Žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Residex Capital* prieš *Gemeente Rotterdam*, C-275/10, ECLI:ES:C:2011:814, 39 punktą.

⁽¹⁷⁰⁾ Žr. 2015 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimą *OTP Bank Nyrt* prieš *Magyar Állam ir kt.* C-672/13, ECLI:ES:C:2015:185.

⁽¹⁷¹⁾ Žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Residex Capital* prieš *Gemeente Rotterdam*, C-275/10, ECLI:ES:C:2011:814, 42 punktą.

⁽¹⁷²⁾ Žr. 2014 m. balandžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija* prieš *Komisiją*, C-559/12 P, ECLI:ES:C:2014:217, 96 punktą.

⁽¹⁷³⁾ Žr. 2014 m. balandžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija* prieš *Komisiją*, C-559/12 P, ECLI:ES:C:2014:217, 98 punktą.

⁽¹⁷⁴⁾ Pavyzdžiui, taikant pagal riziką pakoreguotą kapitalo grąžą (RAROC), kurios skolintojai ir investuotojai reikalauja už panašios lyginamosios rizikos ir termino finansavimo teikimą tame pat sektoriuje veikiančiai įmonei.

113. Kalbant apie paskolas, metodika, kaip apskaičiuoti orientacinę normą, naudotiną kaip rinkos kainos pakaitinis rodiklis tais atvejais, kai panašių rinkos sandorių neįmanoma paprastai nustatyti (labiau tikėtina, kad tai bus sandoriai, susiję su nedidelėmis sumomis, ir (arba) sandoriai, susiję su MVĮ), nustatyta Orientacinių ir diskonto normų gairėse⁽¹⁷⁵⁾. Reikėtų priminti, kad ši orientacinė norma yra tik pakaitinis rodiklis⁽¹⁷⁶⁾. Jeigu panašūs sandoriai paprastai buvo sudaromi mažesne kaina nei ta, kuri nurodyta kaip pakaitinis rodiklis, nustatytas pagal orientacinę normą, EEE valstybė gali laikyti, kad ši mažesnė kaina yra rinkos kaina. Jeigu, kita vertus, ta pati įmonė pastaruoju metu buvo atlikusi panašių sandorių didesne kaina nei orientacinė norma ir jos finansinė padėtis bei rinkos aplinka daug nepakito, ši orientacinė norma tuo konkrečiu atveju gali nebūti tinkamas rinkos normų pakaitinis rodiklis.
114. Su garantijomis susijusias išsamias rekomendacijas dėl pakaitinių rodiklių (ir su MVĮ susijusių nepaneigiamų prezumpcijų (saugumo garantų)) Institucija nustatė Garantijų gairėse⁽¹⁷⁷⁾. Pagal tas gaires, kad garantija nebūtų laikoma pagalba, paprastai pakanka to, kad paskolos gavėjas neturi finansinių sunkumų, kad garantija yra susieta su konkrečiu sandoriu, kad skolintojas prisiima dalį rizikos ir kad paskolos gavėjas už garantiją sumoka rinkos sąlygas atitinkančią kainą.

4.3. Netiesioginis pranašumas

115. Pranašumas gali būti suteiktas ir kitokioms įmonėms nei tos, kurioms yra tiesiogiai perduodami valstybiniai ištekliai (netiesioginis pranašumas)⁽¹⁷⁸⁾. Viena priemone gali būti suteikiamas ir tiesioginis pranašumas įmonei gavėjai, ir netiesioginis pranašumas kitoms įmonėms, pavyzdžiui, įmonėms, veikiančioms paskesniais veiklos lygmenimis⁽¹⁷⁹⁾. Tiesioginis pranašumo gavėjas gali būti arba įmonė, arba subjektas (fizinis ar juridinis asmuo), nevykdantis jokios ekonominės veiklos⁽¹⁸⁰⁾.
116. Tokį netiesioginį pranašumą reikėtų skirti nuo grynai antrinio ekonominio poveikio, kuris yra būdingas beveik visoms valstybės pagalbos priemonėms (nes, pvz., padidėja produkcija). Todėl numatomą priemonės poveikį reikėtų vertinti *ex ante* požiūriu. Netiesioginis pranašumas yra tada, jeigu priemonė parengta taip, kad jos antrinis poveikis būtų nukreiptas į įmones ar įmonių grupes, kurias galima nustatyti. Kaip pavyzdį galima paminėti atvejį, kai tiesioginė pagalba *de facto* arba *de jure* suteikiama tik su sąlyga, jei bus perkamos tik tam tikrų įmonių (pvz., tik tam tikrose vietovėse įsisteigusių įmonių) gaminamos prekės ar teikiamos paslaugos⁽¹⁸¹⁾.

5. ATRANKUMAS

5.1. Bendrieji principai

117. Kad valstybės priemonė patektų į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, ja turi būti palaikomos „tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba“. Taigi pagalbos sąvoka apima ne visas priemones, kuriomis palaikomi ekonominės veiklos vykdytojai, o tik tas, kuriomis tam tikroms įmonėms ar įmonių kategorijoms, arba tam tikriems ekonomikos sektoriams atrankiai suteikiamas pranašumas.

⁽¹⁷⁵⁾ Žr. Orientacinių ir diskonto normų gaires, priimtas sprendimu Nr. 788/08/COL. Subordinuotosioms paskoloms, kurios į Orientacinių normų komunikatą neįtrauktos, gali būti taikoma 2008 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendime dėl valstybės pagalbos N 55/2008, GA/EFRE *Nachrangdarlehen*, (OL C 9, 2009 1 14) nustatyta metodika.

⁽¹⁷⁶⁾ Tačiau tuo atveju, jeigu Komisijos reglamentuose arba Institucijos sprendimuose dėl pagalbos schemų remiamasi orientacine norma pagalbos sumai nustatyti, Institucija ją laikys nustatytuju lyginamuoju standartu, pagal kurį pagalba neteikiama (saugumo garantu).

⁽¹⁷⁷⁾ Valstybės pagalbos gairės, priimtos sprendimu Nr. 788/08/COL.

⁽¹⁷⁸⁾ 2000 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, ECLI:ES:C:2000:467, 26 ir 27 punktai, 2011 m. liepos 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MEDIAset SpA prieš Komisiją*, C-403/10 P, ECLI:ES:C:2011:533, 73–77 punktai, 2002 m. birželio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-382/99, ECLI:ES:C:2002:363, 60–66 punktai, 2009 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-538/05, ECLI:ES:T:2009:49, 136–147 punktai. Taip pat žr. EEE susitarimo 61 straipsnio 2 dalies a punktą.

⁽¹⁷⁹⁾ Jeigu tarpininkaujanti įmonė yra tik pranašumo gavėjui perteikėja ir ji pati jokio pranašumo neišlaiko, ji paprastai neturėtų būti laikoma valstybės pagalbos gavėja.

⁽¹⁸⁰⁾ 2000 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, ECLI:ES:C:2000:467, 26 ir 27 punktai, 2011 m. liepos 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MEDIAset SpA prieš Komisiją*, C-403/10 P, ECLI:ES:C:2011:533, 81 punktas.

⁽¹⁸¹⁾ Kita vertus, vien antrinis ekonominis poveikis, pasireiškiantis našumo padidėjimu (kuris nesudaro netiesioginės pagalbos), būna tada, kai pagalba tiesiog nukreipiama per įmonę (pvz., finansinį tarpininką), kuri ją visą perduoda pagalbos gavėjui.

118. Vien bendrojo taikymo priemonės, kuriomis nėra palaikomos tik tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba, nepatenka į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Tačiau teismų praktikoje aiškiai nustatyta, kad net tos intervencijos priemonės, kurios, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio, taikomos visoms įmonėms apskritai, gali būti tam tikru mastu atrankios ir todėl laikomos priemonėmis, skirtomis tam tikroms įmonėms ar tam tikrų prekių gamybai palaikyti⁽¹⁸²⁾. Nei didelis reikalavimus atitinkančių įmonių skaičius (tai gali būti net visos konkretaus sektoriaus įmonės), nei sektorių, kuriems jos priklauso, įvairovė ir dydis neduoda pagrindo daryti išvadą, kad valstybės priemonė yra bendroji ekonominės politikos priemonė, jeigu ja gali pasinaudoti ne visi ekonomikos sektoriai⁽¹⁸³⁾. Tai, kad pagalba nėra skirta vienam ar keliems iš anksto apibrėžtiems konkretiems gavėjams, bet yra susieta su įvairiais objektyviais kriterijais, pagal kuriuos ji gali būti suteikta, atsižvelgiant į iš anksto nustatytą bendrą biudžeto paskirstymą, neapibrėžtam skaičiui gavėjų, kurie nėra iš anksto atskirai identifiikuoti, nėra pakankamas pagrindas abejoti pagalbos priemonės atrankumu⁽¹⁸⁴⁾.
119. Atrankumo sąvokai pagal valstybės pagalbos teisę paaiškinti verta atskirti materialinį ir regioninį atrankumą. Be to, verta pateikti papildomų rekomendacijų tam tikrais konkrečiais su mokesčių (ar panašiomis) priemonėmis susijusiais klausimais.

5.2. Materialinis atrankumas

120. Materialinis priemonės atrankumas reiškia, kad ta priemonė taikoma tik tam tikroms įmonėms (jų grupėms) ar tam tikriems konkrečios EEE valstybės ekonomikos sektoriams. Materialinis atrankumas gali būti nustatytas *de jure* arba *de facto*.

5.2.1. *De jure* ir *de facto* atrankumas

121. *De jure* atrankumą tiesiogiai lemia teisiniai priemonės suteikimo kriterijai, pagal kuriuos ta priemonė oficialiai skirta tik tam tikroms įmonėms (pvz., tam tikro dydžio įmonėms, įmonėms, vykdančioms veiklą tam tikruose sektoriuose^(184a)) arba turinčioms tam tikrą juridinį statusą⁽¹⁸⁵⁾; įmonėms, įsteigtoms arba naujai įtrauktoms į reguliuojamos rinkos biržų sąrašus tam tikru laikotarpiu⁽¹⁸⁶⁾; įmonėms, priklausančioms grupei, kuriai būdingos tam tikros savybės, arba įmonėms, kurioms grupėje patikėtos tam tikros funkcijos⁽¹⁸⁷⁾; sunkumų patiriančioms įmonėms⁽¹⁸⁸⁾; eksporto įmonėms arba įmonėms, vykdančioms su eksportu susijusią veiklą⁽¹⁸⁹⁾). *De facto*

⁽¹⁸²⁾ 1999 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DMTransport*, C-256/97, ECLI:ES:C:1999:332, 27 punktą, 2002 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-127/99, T-129/99 ir T-148/99, ECLI:ES:T:2002:59, 149 punktą. Taip pat žr. 2011 m. gegužės 10 d. ELPA teismo sprendimo *Lichtenšteino Kunigaikštystė prieš ELPA priežiūros instituciją*, sujungtos bylos E-04/10, E-06/10 ir E-07/10, ELPA teismo ataskaitos, p. 16, 78 punktą.

⁽¹⁸³⁾ Žr., pvz., 1999 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-75/97, ECLI:ES:C:1999:311, 32 punktą, 2001 m. lapkričio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Adria-Wien Pipeline*, C-143/99, ECLI:ES:C:2001:598, 48 punktą.

⁽¹⁸⁴⁾ 2000 m. rugsėjo 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Confederación Española de Transporte de Mercancías prieš Komisiją*, T-55/99, ECLI:ES:T:2000:223, 40 punktą. Taip pat žr. 2012 m. rugsėjo 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-379/09, ECLI:ES:T:2012:422, 47 punktą. Toje byloje nagrinėta priemonė buvo susijusi su daliniu atleidimu nuo akcizo už šiltnamiams šildyti naudojamą dyzeliną. Bendrasis Teismas pažymėjo, jog to, kad šiuo atleidimu galėjo pasinaudoti visos įmonės, pasirinkusios auginimą šiltnamuose, nepakanka bendram šios priemonės pobūdžiui nustatyti.

^(184a) Taip pat žr. 2005 m. liepos 21 d. ELPA teismo sprendimo *Fesil ir kiti prieš ELPA priežiūros instituciją*, sujungtos bylos E-05/04–E-07/04, ELPA teismo ataskaitos, p. 117, 78–79 punktus.

⁽¹⁸⁵⁾ 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 52 punktą.

⁽¹⁸⁶⁾ 2009 m. rugsėjo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-211/05, ECLI:ES:T:2009:304, 120 punktą ir 2011 m. lapkričio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-458/09 P, ECLI:ES:C:2011:769, 59 ir 60 punktą.

⁽¹⁸⁷⁾ 2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *187Belgija ir Forum prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, ECLI:ES:C:2006:416, 122 punktą.

⁽¹⁸⁸⁾ 2016 m. vasario 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Heitkamp Bauholding prieš Komisiją*, T-287/11, ECLI:ES:T:2016:60, 129 ir paskesni punktai.

⁽¹⁸⁹⁾ 1969 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, sujungtos bylos 6 ir 11/69, ECLI:ES:C:1969:68, 3 punktą, 1988 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Graikija prieš Komisiją*, 57/86, ECLI:ES:C:1988:284, 8 punktą, 2004 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-501/00, ECLI:ES:C:2004:438, 92 punktą.

atrankumą galima nustatyti tais atvejais, kai, nors oficialūs priemonės taikymo kriterijai suformuluoti apibendrintai ir objektyviai, priemonės poveikis dėl jos struktūros yra labai palankus konkrečiai įmonių grupei (kaip pirmesniame sakinyje minėtuose pavyzdžiuose) ⁽¹⁹⁰⁾.

122. *De facto* atrankumas gali atsirasti dėl EEE valstybių nustatytų sąlygų ar kliūčių, dėl kurių tam tikros įmonės negali naudotis priemone. Pavyzdžiui, mokesčių priemonės (pvz., mokesčių kredito) taikymas tik tam tikrą ribą (išskyrus nereikšmingą ribą administracinio patogumo sumetimais) viršijančioms investicijoms gali reikšti, kad ta priemonė *de facto* yra skirta didelius finansinius išteklius turinčioms įmonėms ⁽¹⁹¹⁾. Priemonė, kuria tam tikras pranašumas suteikiamas tik trumpą laikotarpį, taip pat gali būti *de facto* atranki ⁽¹⁹²⁾.

5.2.2. Atrankumas, atsirandantis dėl institucijų nuožiūra taikomos administracinės praktikos

123. Bendrosios priemonės, kurios *prima facie* taikomos visoms įmonėms, bet jų apimtis dėl viešojo administravimo institucijų diskrecijos yra apribota, yra atrankios ⁽¹⁹³⁾. Taip yra tada, kai įvykdžius konkrečius kriterijus teisė naudotis priemone nėra automatiškai įgyjama.
124. Taikydamos priemonę viešojo administravimo institucijos turi diskreciją, visų pirma tais atvejais, kai pagalbos suteikimo kriterijai yra suformuluoti labai bendrais bruožais ar neapibrėžtai, todėl atliekant vertinimą neišvengiamai naudojama tam tikra diskrecija. Pavyzdžiui, sąlygas, kuriomis suteikiama mokesčių lengvata, mokesčių administratorius gali keisti pagal jam įvertinti pateikto investicinio projekto charakteristikas. Panašiai, jei mokesčių administratorius turi didelę diskreciją nustatyti mokesstinės naudos gavėjus ar sąlygas, kuriomis ta nauda suteikiama, pagal kriterijus, nesusijusius su mokesčių sistema, kaip antai darbo vietų išsaugojimo kriterijus, turi būti pripažįstama, kad naudojantis tokia diskrecija yra palaikomos „tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba“ ⁽¹⁹⁴⁾.
125. Tai, kad mokesčio lengvatą turi būti leista taikyti išankstiniu administraciniu leidimu, savaime nereiškia, kad ta lengvata yra atrankioji priemonė. Taip nėra, kai išankstinis administracinis leidimas yra pagrįstas iš anksto žinomais objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais – jais apribojamas viešojo administravimo institucijų diskrecijos naudojimas. Be to, tokia administracinių leidimų išdavimo tvarka taip pat turi būti paremta procedūrine sistema, kuri būtų lengvai prieinama ir tinkama užtikrinti objektyvų ir nešališką atitinkamų asmenų pateiktų prašymų išnagrinėjimą per pagrįstą terminą, o galimus atsisakymus išduoti leidimą būtų galima užginčyti teisme ⁽¹⁹⁵⁾.

5.2.3. Priemonių, kuriomis mažinama įprasta įmonių mokesčių našta, materialinio atrankumo vertinimas

126. Kai EEE valstybės patvirtina *ad hoc* teigiamas priemones, kurios yra naudingos vienai ar daugiau nustatytų įmonių (pvz., pinigų ar turto suteikimas tam tikroms įmonėms), paprastai yra lengva padaryti išvadą, kad tokios priemonės yra atrankios, nes pagal jas palanki tvarka taikoma tik vienai ar kelioms įmonėms ⁽¹⁹⁶⁾.

⁽¹⁹⁰⁾ Tai buvo nustatyta 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendime *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltarą* Vyrtaisybę ir Jungtinę Karalystę, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732, dėl Gibraltar mokesčių reformos, kuria *de facto* buvo palaikomos lengvatinių apmokestinimo įmonės. Žr. to sprendimo 101 ir paskesnius punktus. Pagal šią reformą nustatyta sistema, kurią sudarė trys mokesčiai, taikytini visoms Gibraltar įmonėms, t. y. darbo užmokesčio fondo mokeskis, įmonių nekilnojamojo turto mokeskis (angl. BPOT) ir registracijos mokeskis. Darbo užmokesčio fondo mokesčio ir BPOT bendra suma būtų turėjusi būti ne didesnė nei 15 % pelno. Teismas nusprendė, kad tokiu mokesčių deriniu lengvatinių apmokestinimo įmonės iš pat pradžių atleidžiamos nuo bet koks apmokestinimo, kadangi jos neturi mokesčio bazės, nes Gibraltar neturi nei darbuotojų, nei komercinių patalpų.

⁽¹⁹¹⁾ Žr., pvz., 2002 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ramondin SA ir Ramondin Cápulas SA prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-92/00 ir T-103/00, ECLI:ES:T:2002:61, 39 punktą.

⁽¹⁹²⁾ 2007 m. rugsėjo 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija ir Brandt Italia prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-239/04 ir T-323/04, ECLI:ES:T:2007:260, 66 punktą, 2009 m. rugsėjo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-211/05, ECLI:ES:T:2009:304, 120 punktą, 2011 m. lapkričio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-458/09 P, ECLI:ES:C:2011:769, 59 ir 60 punktai.

⁽¹⁹³⁾ Žr. 1999 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DMTransport*, C-256/97, ECLI:ES:C:1999:332, 27 punktą.

⁽¹⁹⁴⁾ Žr. 2013 m. liepos 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *P Oy*, C-6/12 P, ECLI:ES:C:2013:525, 27 punktą.

⁽¹⁹⁵⁾ Žr. 2001 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Smits ir Peerbooms*, C-157/99, ECLI:ES:C:2001:404, 90 punktą, 2010 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sporting Exchange Ltd, prekybos veiklą vykdančias kaip Betfair prieš Minister van Justitie*, C-203/08, ECLI:ES:C:2010:307, 50 punktą.

⁽¹⁹⁶⁾ Žr. 2015 m. birželio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš MOL*, C-15/14 P, ECLI:ES:C:2015:362, 60 ir paskesnius punktus, 2013 m. birželio 27 d. generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, ECLI:ES:C:2013:442, 52 punktą.

127. Kai EEE valstybės patvirtina platesnes priemones, kurios taikomos visoms tam tikrus kriterijus atitinkančioms įmonėms ir kuriomis sumažinami mokesčiai, kuriuos tos įmonės paprastai turėtų mokėti (pavyzdžiui, tam tikrus kriterijus atitinkančių įmonių atleidimas nuo mokesčių ar socialinio draudimo įmokų), padėtis paprastai nėra tokia aiški.
128. Tokiais atvejais priemonių atrankumas paprastai turėtų būti vertinamas atliekant trijų etapų analizę. Pirma, turi būti nustatyta bazinė sistema. Antra, turėtų būti nustatyta, ar konkrečia priemone yra nukrypstama nuo tos sistemos, nes pagal ją yra skiriami ekonominės veiklos vykdytojai, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į tai sistemai būdingus tikslus, yra panaši. Vertinimas, ar nuo šios sistemos nukrypta, yra svarbiausias šios analizės dalies elementas ir juo remiantis galima padaryti išvadą, ar priemonė yra *prima facie* atranki. Jeigu aptariama priemonė nuo bazinės sistemos nenukrypstama, ji nėra atranki. Tačiau jeigu nukrypstama (taigi ta priemonė yra *prima facie* atranki), trečiajame analizės etape reikia nustatyti, ar (bazinės) sistemos pobūdis arba bendra struktūra pateisina tą nukrypimą⁽¹⁹⁷⁾. Jeigu sistemos pobūdis arba bendroji struktūra pateisina *prima facie* atrankią priemonę, ji nebus laikoma atrankiąja, taigi nepateks į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį⁽¹⁹⁸⁾.
129. Tačiau tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į praktinį susijusių priemonių poveikį, ši trijų etapų analizė negali būti taikoma. Reikia pabrėžti, kad EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje valstybės intervencijos priemonės nėra skiriamos pagal jų priežastis ar tikslus, o apibrėžiamos pagal poveikį, neatsižvelgiant į taikomus metodus⁽¹⁹⁹⁾. Tai reiškia, kad tam tikrais išimtiniais atvejais nepakanka išnagrinėti, ar konkreči priemonė nukrypsta nuo atitinkamos EEE valstybės nustatytos bazinės sistemos taisyklių. Būtina įvertinti ir tai, ar tos bazinės sistemos ribos buvo nustatytos nuosekliai, ar, priešingai, aiškiai neobjektyviai ar šališkai, siekiant palaikyti tam tikras įmones, kurių padėtis šią sistemą pagrindžiančios logikos požiūriu yra panaši.
130. Taigi sprendime sujungtose bylose C-106/09 P ir C-107/09 P⁽²⁰⁰⁾ dėl Gibraltaro mokesčių reformos Teisingumo Teismas nusprendė, kad atitinkamos EEE valstybės nustatytoje bazinėje sistemoje, nors ji ir buvo pagrįsta bendro pobūdžio kriterijais, įmonės, kurių padėtis mokesčių reformos tikslo požiūriu buvo panaši, praktiškai buvo diskriminuojamos, dėl to lengvatinio apmokestinimo įmonėms buvo suteiktas atrankusis pranašumas⁽²⁰¹⁾. Tokiomis aplinkybėmis Teismas nusprendė, jog tai, kad lengvatinio apmokestinimo įmonės nebuvo apmokestintos, buvo ne atsitiktinis šios tvarkos padarinys, o neišvengiama pasekmė to, kad apmokestinimo bazės buvo sudarytos būtent taip, kad lengvatinio apmokestinimo įmonės neturėtų mokesčio bazės⁽²⁰²⁾.
131. Panašų patikrinimą taip pat gali būti būtina atlikti tam tikrais su specialios paskirties mokesčiais susijusiais atvejais, kuriais yra veiksmų, rodančių, kad tokio mokesčio taikymo ribos buvo nustatytos aiškiai neobjektyviai ar šališkai siekiant palaikyti tam tikrus produktus arba tam tikrą veiklą, kuri tuos mokesčius pagrindžiančios logikos požiūriu yra panaši. Pavyzdžiui, Sprendime *Ferring*⁽²⁰³⁾ Teisingumo Teismas nusprendė, kad tiesioginio vaistinių preparatų pardavimo mokestis, nustatytas farmacijos laboratorijoms, bet ne didmenininkams, yra atrankus. Teismas, atsižvelgdamas į konkrečias faktines aplinkybes, kaip antai į aiškų šios priemonės tikslą ir jos poveikį, išnagrinėjo ne tik tai, ar dėl nagrinėjamos priemonės būtų nukrypta nuo bazinės sistemos, į kurią šis mokestis įeina. Jis taip pat palygino farmacijos laboratorijų (kurioms tas mokestis taikytas) ir didmenininkų (mokestis netaikytas) padėtį ir padarė išvadą, kad tiesioginio didmenininkų pardavimo neapmokestinimas šiuo mokesčiu prilygo jų *prima facie* atrankiam atleidimui nuo mokesčio⁽²⁰⁴⁾.

⁽¹⁹⁷⁾ Žr., pvz., 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-279/08 P, ECLI:ES:C:2011:551, 62 punktą, 2001 m. lapkričio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Adria-Wien Pipeline*, C-143/99, ECLI:ES:C:2001:598.

⁽¹⁹⁸⁾ Žr., pvz., 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 49 ir paskesnius punktus, 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimą *GIL*, C-308/01, ECLI:ES:C:2004:252.

⁽¹⁹⁹⁾ Žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Aggregates prieš Komisiją*, C-487/06 P, ECLI:ES:C:2008:757, 85 ir 89 punktus ir nurodytą teismo praktiką, 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-279/08 P, ECLI:ES:C:2011:551, 51 punktą. 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltaro Vyriausybę ir Jungtinę Karalystę*, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732, 87 punktą.

⁽²⁰⁰⁾ 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltaro Vyriausybę ir Jungtinę Karalystę*, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732.

⁽²⁰¹⁾ 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltaro Vyriausybę ir Jungtinę Karalystę*, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732, 101 ir paskesni punktai.

⁽²⁰²⁾ 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltaro Vyriausybę ir Jungtinę Karalystę*, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732, 106 punktą.

⁽²⁰³⁾ 2001 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferring*, C-53/00, ECLI:ES:C:2001:627, 20 punktą.

⁽²⁰⁴⁾ 2001 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferring*, C-53/00, ECLI:ES:C:2001:627, 19 ir 20 punktą.

5.2.3.1. Bazinės sistemos nustatymas

132. Bazinė sistema yra lyginamasis standartas, kuriuo remiantis vertinama, ar priemonė yra atranki.
133. Bazinę sistemą sudaro nuoseklus taisyklių rinkinys, kuris, remiantis objektyviais kriterijais, paprastai taikomas visoms į jo taikymo sritį, kuri apibrėžta jo tikslu, patenkančioms įmonėms. Tose taisyklėse paprastai apibrėžiama ne tik sistemos taikymo sritis, bet ir sąlygos, kuriomis ta sistema taikoma, įmonių, kurioms ji taikoma, teisės ir pareigos, taip pat techniniai sistemos veikimo aspektai.
134. Kalbant apie mokesčius, bazinė sistema grindžiama tokiais elementais kaip mokesčių bazė, apmokestinamieji asmenys, apmokestinimo momentas ir mokesčių tarifai. Pavyzdžiui, būtų galima išskirti bazinę sistemą, susijusią su pelno mokesčio sistema⁽²⁰⁵⁾, PVM sistema⁽²⁰⁶⁾ arba bendrąja draudimo apmokestinimo sistema⁽²⁰⁷⁾. Tas pats taikoma ir specialios paskirties (atskiriesiems) mokesčiams, kaip antai mokesčiams, kuriais apmokestinami tam tikri produktai ar veikla, turintys neigiamą poveikį aplinkai ar sveikatai, ir kurie realiai nėra platesnės apmokestinimo sistemos dalis. Taigi specialiais atvejais, kurių pavyzdžiai pateikti 129–131 punktuose, bazinė sistema iš esmės yra pats mokestis⁽²⁰⁸⁾.

5.2.3.2. Nukrypimas nuo bazinės sistemos

135. Nustačius bazinę sistemą, kitame analizės etape nagrinėjama, ar konkrečia priemone įmonės yra diferencijuojamos nukrypstant nuo tos sistemos. Tam būtina nustatyti, ar šia priemone gali būti palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba, palyginti su kitomis įmonėmis, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į bazinės sistemos vidaus tikslą, yra panaši⁽²⁰⁹⁾ EEE valstybė negali remtis išorės politikos tikslais, kaip antai regioninės, aplinkosaugos ar pramonės politikos tikslais, kad pagrįstų nevienodą požiūrį į įmones⁽²¹⁰⁾.
136. Politikos tikslai, kurių siekiama tam tikrais specialios paskirties mokesčiais, kaip antai aplinkosaugos ir sveikatos mokesčiais, kurie nustatomi siekiant atgrasyti nuo tam tikros nepageidaujama poveikį aplinkai ar žmonių sveikatai darančios veiklos ar produktų gamybos, paprastai bus įtraukti į tų mokesčių struktūrą (ir visų pirma į jų apmokestinimo bazę). Tokiais atvejais skirtingas požiūris į veiklą arba produktus, kurių padėtis, atsižvelgiant į siekiamą pagrindinį tikslą, yra kitokia, palyginti su tos veiklos arba produktų, kuriems mokestis taikomas, padėtimi, nelaikomas nukrypimu⁽²¹¹⁾.
137. Jeigu kokia nors priemone yra palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba, kurių teisinė ir faktinė padėtis yra panaši, tokia priemonė yra *prima facie* atranki.

⁽²⁰⁵⁾ Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 50 punktą. Šiame kontekste Teismas kartais vartoja terminą „įprasta apmokestinimo tvarka“ (žr. 2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija ir Forum 187* prieš *Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, ECLI:ES:C:2006:416, 95 punktą) arba „bendroji mokesčių sistema“ (žr. 2005 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija* prieš *Komisiją*, C-66/02, ECLI:ES:C:2005:768, 100 punktą).

⁽²⁰⁶⁾ Žr. Teismo argumentus dėl atrankumo 2005 m. kovo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Heiser*, C-172/03, ECLI:ES:C:2005:130, 40 ir paskesniuose punktuose.

⁽²⁰⁷⁾ Žr. 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *GIL Insurance*, C-308/01, ECLI:ES:C:2004:252, 75 ir 78 punktus.

⁽²⁰⁸⁾ Žr. 2012 m. kovo 7 d. Bendrojo Teismo sprendimo *British Aggregates Association* prieš *Komisiją*, T-210/02 RENV, ECLI:ES:T:2012:110, 49 ir 50 punktus. NET jei mokestis nacionalinėje teisinėje sistemoje nustatomas Sąjungos direktyvai, įtrauktai į EEE susitarimą, į nacionalinę teisę perkelti, tas mokestis tebėra bazinė sistema.

⁽²⁰⁹⁾ Tačiau Sprendime *Paint Graphos* Teismas pažymėjo, kad, atsižvelgiant į specifines kooperatinių bendrovių, kurios turi laikytis konkrečių veikimo principų, savybes, negalima tų įmonių faktinės ir teisinės padėties laikyti panašia į komercinių bendrovių padėtį, jeigu jos veikia vadovaudamosi savo narių ekonomiais interesais ir jų santykiai su nariais yra ne išimtinai komerciniai, bet asmeniniai ir individualūs, jų nariai aktyviai dalyvauja ir turi teisę į sąžiningą ekonominės veiklos rezultatų paskirstymą (žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 61 punktą).

⁽²¹⁰⁾ 2013 m. liepos 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *P Oy*, C-6/12 P, ECLI:ES:C:2013:525, 27 ir paskesni punktai.

⁽²¹¹⁾ Mokestis, nustatytas nacionalinėje teisinėje sistemoje, kuria į nacionalinę teisę perkeliama ES direktyva, įtraukta į EEE susitarimą, kurioje tam tikrai veiklai (produktams) nustatyta diferencijuota tvarka, gali rodyti, kad padėtis, susijusi su tokia veikla (produktais) yra kitokia, atsižvelgiant į siekiamą pagrindinį tikslą.

5.2.3.3. Pagrindimas bazinės sistemos pobūdžiu arba bendra struktūra

138. Priemonė, kuria nukrypstama nuo bazinės sistemos (*prima facie* atrankumas), yra neatranki, jeigu ją galima pateisinti tos sistemos pobūdžiu arba bendra struktūra. Taip yra tuo atveju, kai priemonė tiesiogiai kyla iš bazinei sistemai būdingų pagrindinių ar svarbiausių principų arba kai ji atsiranda dėl būdingų mechanizmų, kurie yra būtini tos sistemos veikimui ir jos veiksmingumui⁽²¹²⁾. Tačiau negali būti remiamasi sistemai nebūdingais išorės politikos tikslais⁽²¹³⁾.
139. Galimas pateisinimas galėtų būti grindžiamas, pvz., būtinybe kovoti su sukčiavimu ar mokesčių vengimu, būtinybe atsižvelgti į specialius apskaitos reikalavimus, administracinį valdomumą^(213a), mokesčių neutralumo principą⁽²¹⁴⁾, progresinį pajamų mokesčio pobūdį ir jo tikslą perskirstyti turtą, būtinybe vengti dvigubo apmokestinimo⁽²¹⁵⁾ ar siekiu optimizuoti fiskalinių skolų išieškojimą.
140. Tačiau EEE valstybės turėtų nustatyti ir taikyti tinkamas kontrolės ir priežiūros procedūras, kad užtikrintų nukrypti leidžiančių nuostatų atitiktį mokesčių sistemos logikai ir bendrai struktūrai⁽²¹⁶⁾. Kad nukrypti leidžiančias nuostatas būtų galima pateisinti tos sistemos pobūdžiu ar bendra struktūra, taip pat būtina užtikrinti, kad tos priemonės būtų proporcingos ir nevirsytų to, kas būtina teisėtam tikslui pasiekti, jei to tikslo nebūtų galima pasiekti mažesnio masto priemonėmis⁽²¹⁷⁾.
141. EEE valstybė, skirtingai apmokestinanti įmones, turi gebėti įrodyti, kad šis skirtingas apmokestinimas iš tiesų pateisinamas nagrinėjamos sistemos pobūdžiu ir bendra struktūra⁽²¹⁸⁾.

5.3. Regioninis atrankumas

142. Iš esmės EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytas regioninio atrankumo kriterijus netaikomas tik visoje EEE valstybės teritorijoje taikomoms priemonėms. Tačiau, kaip nurodyta toliau, bazinė sistema nebūtinai turi būti apibrėžta visos EEE valstybės mastu⁽²¹⁹⁾. Taigi, ne visos tik tam tikrose EEE valstybės teritorijos dalyse taikomos priemonės savaime yra atrankios.
143. Kaip nustatyta teismų praktikoje⁽²²⁰⁾, regioninės ar vietos taikymo srities priemonės gali nebūti atrankios, jeigu įvykdomi tam tikri reikalavimai. Šioje teismų praktikoje kol kas nagrinėtos tik mokesčių priemonės. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad regioninis atrankumas yra bendra sąvoka, principai, kuriuos EEE teismai nustatė nagrinėdami mokesčių priemones, taikomi ir kitų rūšių priemonėms.

⁽²¹²⁾ Žr., pvz., 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 69 punktą.

⁽²¹³⁾ Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 69 ir 70 punktus, 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 81 punktą, 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus*, C-279/08 P, ECLI:ES:C:2011:551, 2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimą *British Aggregates prieš Komisiją*, C-487/06 P, ECLI:ES:C:2008:757, 2013 m. liepos 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *P Oy*, C-6/12 P, ECLI:ES:C:2013:525, 27 ir paskesnius punktus.

^(213a) Žr. ELPA priežiūros institucijos sprendimą Nr. 155/16/COL dėl tariamos valstybės pagalbos, susijusios su Norvegijos taikomu atleidimu nuo galutinių vartotojų importuojamoms mažos vertės prekės taikomų importo muitų, (dar nepaskelbta, 98 punktas).

⁽²¹⁴⁾ Kolektyvinio investavimo subjektų atveju žr. 5.4.2 skirsnį.

⁽²¹⁵⁾ 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendime *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, Teismas paminėjo galimybę remtis nacionalinės mokesčių sistemos pobūdžiu arba bendra struktūra norint pateisinti tai, kad kooperatinės bendrovės, visą savo pelną paskirstančios savo nariams, pačios nėra apmokestinamos kooperatyvo lygmeniu, jeigu tuo mokesčiu apmokestinami atskiri jų nariai (71 punktas).

⁽²¹⁶⁾ 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 74 punktas.

⁽²¹⁷⁾ 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 75 punktas.

⁽²¹⁸⁾ Žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Gibraltarą Vyriausybę ir Jungtinę Karalystę*, sujungtos bylos C-106/09 P ir C-107/09 P, ECLI:ES:C:2011:732, 146 punktą, 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-156/01, ECLI:ES:C:2004:246, 43 punktą, 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511.

⁽²¹⁹⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 57 punktas, 2008 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión General de Trabajadores de La Rioja*, sujungtos bylos C-428/06–C-434/06, ECLI:ES:C:2008:488, 47 punktas.

⁽²²⁰⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 57 ir paskesni punktai, 2008 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión General de Trabajadores de La Rioja*, sujungtos bylos C-428/06–C-434/06, ECLI:ES:C:2008:488, 47 ir paskesni punktai.

144. Siekiant įvertinti regioninį atrankumą, reikia atskirti tris scenarijus ⁽²²¹⁾:

- (1) Pagal pirmąjį scenarijų, pagal kurį priemonė įgyja regioninį atrankumą, EEE valstybės centrinė valdžia vienašališkai nusprendžia nustatytoje geografinėje teritorijoje taikyti mažesnę apmokestinimo lygį ^(221a).
- (2) Antrasis scenarijus susijęs su simetriniu mokesčių įgaliojimų perdavimu ⁽²²²⁾ – kompetencijos mokesčių srityje persikirstymo modeliu, kai visos infravalstybinės institucijos konkrečiu EEE valstybės lygmeniu (regionų, rajonų ar kt.) teisiškai turi teisę laisvai ir nepriklausomai nuo centrinės valdžios spręsti dėl jų kompetencijai priklausančioje teritorijoje taikytino mokesčio tarifo. Šiuo atveju priemonės, sprendimą dėl kurių priima infravalstybinės institucijos, nėra atrankios, nes neįmanoma nustatyti įprasto mokesčio lygio, kuris galėtų būti laikomas bazine sistema.
- (3) Pagal trečiąjį – asimetrinio mokesčių įgaliojimų perdavimo ⁽²²³⁾ – scenarijų tik tam tikros regioninės ar vietos institucijos gali patvirtinti jų teritorijoje taikytinas mokesčių priemones. Šiuo atveju tokios priemonės atrankumo įvertinimas priklauso nuo to, ar atitinkama institucija yra pakankamai savarankiška tos EEE valstybės centrinės valdžios atžvilgiu ⁽²²⁴⁾. Taip yra tada, kai įvykdomi visi trys savarankiškumo kriterijai: institucinio, procedūrinio ir ekonominio bei finansinio savarankiškumo kriterijai ⁽²²⁵⁾. Jeigu tuo metu, kai regioninė ar vietos valdžios institucija nusprendžia patvirtinti tik jos teritorijoje taikytiną mokesčių priemonę, yra įvykdomi visi šie savarankiškumo kriterijai, geografinę bazinę sistemą sudaro atitinkamas regionas, o ne EEE valstybė.

5.3.1. Institucinis savarankiškumas

145. Institucinio savarankiškumo buvimą galima nustatyti tada, kai regioninė ar vietos institucija sprendimą dėl mokesčių priemonės priėmė remdamasi savo konstituciniu, politiniu ir administraciniu statusu, nustatytu atskirai nuo atitinkamo centrinės valdžios statuso. Sprendime *Azores Teisingumo Teismas* pažymėjo, kad Portugalijos Konstitucijoje Azorai pripažinti autonominiu regionu, turinčiu politinį ir administracinį statusą ir savivaldos institucijas, kurios taip pat turi kompetenciją mokesčių srityje ir teisę nacionalines mokesčių nuostatas pritaikyti prie regiono ypatumų ⁽²²⁶⁾.
146. Vertinant, ar šis kriterijus įvykdytas, kiekvienu atskiru atveju reikėtų visų pirma išnagrinėti atitinkamos EEE valstybės konstituciją ir kitus susijusius teisės aktus ir įsitikinti, ar atitinkamas regionas iš tikrųjų turi atskirą politinį ir administracinį statusą ir savivaldos institucijas, kurios, be kita ko, turi teisę naudoti savo kompetenciją mokesčių srityje.

5.3.2. Procedūrinis savarankiškumas

147. Procedūrinio savarankiškumo buvimą galima nustatyti tada, kai sprendimas dėl mokesčių priemonės buvo priimtas centrinei valdžiai neturint galimybės tiesiogiai įsikišti nustatant jos turinį.
148. Nustatant, ar yra procedūrinis savarankiškumas, esminis kriterijus yra ne infravalstybinei įstaigai pripažintos kompetencijos mastas, o galimybė tai įstaigai naudotis savo kompetencija ir sprendimą dėl mokesčių priemonės priimti nepriklausomai, t. y. centrinei valdžiai negalint tiesiogiai daryti įtakos jo turiniui.

⁽²²¹⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 63–66 punktai.

^(221a) 1999 m. gegužės 20 d. ELPA teismo sprendimo *Norvegijos Karalystė prieš ELPA priežiūros instituciją*, E-6/98, Teismo ataskaitos, p. 74, 38 punktas.

⁽²²²⁾ Žr. 2005 m. spalio 20 d. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvados byloje *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2005:618, 60 punktą.

⁽²²³⁾ 2005 m. spalio 20 d. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvados byloje *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2005:618, 60 punktas.

⁽²²⁴⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 58 punktas: „negali būti atmesta galimybė, kad infravalstybinis subjektas turi teisinį ir faktinį statusą, dėl kurio jis yra pakankamai autonominis, palyginti su valstybės narės centrine Vyriausybe, tam, kad dėl priemonių, kurias šis subjektas priima, jis, o ne centrinė Vyriausybė, vaidina pagrindinį vaidmenį, apibrėžiant politinę ir ekonominę aplinką, kurioje įmonės veikia.“

⁽²²⁵⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 67 punktas.

⁽²²⁶⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511, 70 punktas.

149. Tai, kad nustatyta centrinės ir regioninės (arba vietos) valdžios institucijų konsultavimosi ir taikinimo tvarka, kuria siekiama vengti konfliktų, savaime nereiškia, kad infravalstybinė įstaiga neturi procedūrinio savarankiškumo, jeigu būtent ta įstaiga, o ne centrinė valdžia, priima galutinį sprendimą dėl priemonės patvirtinimo ⁽²²⁷⁾.
150. Vien tai, kad infravalstybinės įstaigos priimamiems aktams taikoma teisminė kontrolė, savaime nereiškia, kad ta įstaiga neturi procedūrinio savarankiškumo, nes teisminė kontrolė yra neatsiejamas teisinės valstybės požymis ⁽²²⁸⁾.
151. Kad regioninė (arba vietos) mokesčių priemonė nebūtų laikoma valstybės pagalba, ji neturi būti visiškai atskirta nuo bendresnės mokesčių sistemos. Visų pirma nėra būtina, kad infravalstybinei įstaigai būtų perduota visa atitinkamo mokesčio sistema (apmokestinimo bazės, mokesčio tarifai, mokesčio išieškojimo taisyklės ir atleidimas nuo mokesčio) ⁽²²⁹⁾. Pavyzdžiui, jei perduodant su pelno mokesčiu susijusius įgaliojimus perduodamas tik įgaliojimas keisti tarifus tam tikrame nedideliame intervale, bet ne įgaliojimas keisti apmokestinimo bazes (mokesčio lengvatas ir atleidimą nuo mokesčio ir kt.), būtų galima laikyti, kad procedūrinio savarankiškumo sąlyga yra įvykdoma, jeigu šis iš anksto apibrėžtas tarifų intervalas atitinkamam regionui suteikia galimybę naudotis reikšmingomis autonominiėmis apmokestinimo galiomis, o centrinė valdžia negali tiesiogiai daryti įtakos jo turiniui.

5.3.3. Ekonominis ir finansinis savarankiškumas

152. Politinio ir finansinio savarankiškumo buvimą galima nustatyti tada, kai infravalstybinė įstaiga prisiima atsakomybę už politinius ir finansinius mokesčių mažinančios priemonės padarinius. Taip negali būti, jei ta infravalstybinė įstaiga nėra atsakinga už biudžeto valdymą, t. y. ji nevaldo nei pajamų, nei išlaidų.
153. Taigi nustatant, ar yra ekonominis ir finansinis savarankiškumas, mokesčių priemonės finansiniai padariniai regione neturi būti kompensuojami kitų regionų ar centrinės valdžios pagalba arba subsidijomis. Taigi jeigu infravalstybinės įstaigos patvirtintą mokesčių priemonę ir kitų regionų ar atitinkamos EEE valstybės centrinės valdžios finansinę paramą sieja tiesioginis priežastinis ryšys, tai reiškia, kad tokio savarankiškumo nėra ⁽²³⁰⁾.
154. Tai, kad mokesčių pajamų trūkumas, atsiradęs dėl naudojimosi perduotais su mokesčiais susijusiais įgaliojimais (pvz., mažesnio mokesčio tarifo), yra kompensuojamas lygiagrečiu tų pačių pajamų padidėjimu dėl naujų įmonių, kurias pritraukė mažesni tarifai, atėjimo, nereiškia, kad ekonominio ir finansinio savarankiškumo nėra.
155. Savarankiškumo kriterijais nereikalaujama, kad regioninėms arba vietos institucijoms būtų perduota įgyvendinti mokesčių surinkimą reglamentuojančias taisykles, taip pat nėra būtina, kad tos institucijos faktiškai rinktų mokesčines pajamas. Centrinė valdžia gali būti ir toliau atsakinga už perduotų mokesčių surinkimą, jeigu surinkimo išlaidas padengia infravalstybinė institucija.

5.4. Konkretūs klausimai, susiję su mokesčių priemonėmis

156. EEE valstybės gali nevaržomos vykdyti tokią ekonominę politiką, kokią jos laiko esant tinkamiausia, ir visų pirma paskirstyti mokesčių našta įvairiems pramonės sektoriaus subjektams taip, kaip jos mano esant tinkama. Vis dėlto EEE valstybės turi naudotis ta kompetencija laikydamosi EEE teisės ⁽²³¹⁾.

⁽²²⁷⁾ 2008 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión General de Trabajadores de La Rioja*, sujungtos bylos C-428/06–C-434/06, ECLI:ES:C:2008:488, 96–100 punktai.

⁽²²⁸⁾ 2008 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión General de Trabajadores de La Rioja*, sujungtos bylos C-428/06–C-434/06, ECLI:ES:C:2008:488, 80–83 punktai.

⁽²²⁹⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, ECLI:ES:C:2006:511.

⁽²³⁰⁾ 2008 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión General de Trabajadores de La Rioja*, sujungtos bylos C-428/06–C-434/06, ECLI:ES:C:2008:488, 129 ir paskesni punktai.

⁽²³¹⁾ Visų pirma EEE valstybės negali priimti ar palikti galioti teisės aktų, kuriais teikiama nesuderinama valstybės pagalba ir nustatomas pagrindinėms laisvėms prieštaraujantis diskriminavimas. Žr., pvz., 2009 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Glaxo Wellcome*, C-182/08, ECLI:ES:C:2009:559, 34 punktą ir nurodytą teismo praktiką.

5.4.1. Kooperatinės bendrovės

157. Iš esmės tikros kooperatinės bendrovės laikosi veiklos principų, kurie atskiria jas nuo kitų ekonominės veiklos vykdytojų⁽²³²⁾. Visų pirma joms taikomi specialūs narystės reikalavimai ir jų veikla vykdoma siekiant abipusės naudos jų nariams⁽²³³⁾, o ne išorės investuotojų interesais. Be to, rezervai ir turtas yra nepaskirstomi ir turi būti naudojami bendriems narių interesams. Galiausiai kooperatyvai paprastai turi ribotą prieigą prie kapitalo rinkų, o jų pelno maržos yra nedidelės.
158. Atsižvelgiant į šiuos ypatumus, galima manyti, kad kooperatyvų faktinė ir teisinė padėtis nėra panaši į atitinkamą komercinių įmonių padėtį, taigi kooperatyvams taikoma lengvatinė apmokestinimo tvarka gali nepatekti į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį, jeigu⁽²³⁴⁾:
- jie veikia vadovaudamiesi savo narių ekonominiais interesais;
 - jų santykiai su nariais yra ne išskirtinai komerciniai, bet asmeniniai ir individualūs;
 - jų nariai aktyviai dalyvauja valdant verslą;
 - jie turi teisę į sąžiningą ekonominės veiklos rezultatų paskirstymą.
159. Tačiau jeigu nustatoma, kad nagrinėjama kooperatinė bendrovė yra panaši į komercines įmones, ji turėtų būti įtraukta į tą pačią bazinę sistemą kaip komercinės įmonės ir vertinama atliekant trijų etapų analizę, kaip nurodyta 128–141 punktuose. Trečiuoju tos analizės etapu nagrinėjama, ar atitinkama apmokestinimo tvarka yra pagrįsta mokesčių sistemos logikos požiūriu⁽²³⁵⁾.
160. Todėl reikėtų pažymėti, kad priemonė turi atitikti esminius arba pagrindinius EEE valstybės mokesčių sistemos principus (remiantis tai sistemai būdingais mechanizmais). Kooperatinėms bendrovėms taikoma nukrypti leidžianti priemonė, pagal kurią pačios kooperatinės bendrovės nėra apmokestinamos, gali būti pateisinama, pavyzdžiui, tuo, kad jos visą savo pelną paskirsto savo nariams ir tada tuo mokesčiu apmokestinami atskiri nariai. Bet kuriuo atveju sumažinti mokesčiai turi būti proporcingi ir neviršyti to, kas būtina. Be to, atitinkama EEE valstybė turi taikyti tinkamas kontrolės ir priežiūros procedūras⁽²³⁶⁾.

5.4.2. Kolektyvinio investavimo subjektai⁽²³⁷⁾

161. Visuotinai pripažinta, kad investavimo priemonėms, tokioms kaip kolektyvinio investavimo subjektai⁽²³⁸⁾, turėtų būti taikomi tinkamo dydžio mokesčiai, nes jos iš esmės veikia kaip tarpininkės tarp (trečiųjų šalių) investuotojų ir tikslinių įmonių, į kurias investuojama. Nesant specialių mokesčių taisyklių, kuriomis būtų reglamentuojami

⁽²³²⁾ Žr. 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto (OL L 207, 2003 8 18, p. 1), nurodyto EEE susitarimo XXII priedo 10c punkte, preambulę, žr. 2004 m. vasario 6 d. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 15/2004, iš dalies keičiantį EEE susitarimo XXII priedą (Bendrovių teisė) (OL L 116, 2004 4 22, p. 68 ir EEE priedas Nr. 20, 2004 4 22, p. 21).

⁽²³³⁾ Kooperatyvų valdymo teisių jų nariams suteikiama po lygiai, kaip matyti iš principo „vienas žmogus – vienas balsas“.

⁽²³⁴⁾ Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 55 ir 61 punktus,

⁽²³⁵⁾ Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 69–75 punktus,

⁽²³⁶⁾ Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Paint Graphos ir kiti*, sujungtos bylos C-78/08–C-80/08, ECLI:ES:C:2011:550, 74 ir 75 punktus,

⁽²³⁷⁾ Šis skirsnis taikomas ne tik kolektyvinio investavimo subjektams, kuriems taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, nurodyta EEE susitarimo IX priedo 30 punkte, žr. 2010 m. lapkričio 10 d. EEE jungtinio komiteto sprendimą Nr. 120/2010, kuriuo iš dalies keičiamas EEE susitarimo IX priedas (Finansinės paslaugos) (OL L 58, 2011 3 3, p. 77 ir EEE priedas Nr. 12, 2011 3 3, p. 20). Jis taip pat taikomas kitų tipų kolektyvinio investavimo subjektams, kuriems ta direktyva netaikoma, pavyzdžiui, be kita ko, alternatyvaus investavimo fondams, apibrėžtiems 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, 2011 7 1, p. 1), nurodytoje EEE susitarimo IX priedo 31bb punkte, žr. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 202/2016 (dar nepaskelbtas).

⁽²³⁸⁾ Tokios įmonės gali būti steigiamos remiantis sutarčių teise (kaip bendrieji investiciniai fondai, valdomi valdymo įmonių), arba pagal patikėjimo teisę (kaip patikėjimo fondai), arba pagal įstatus (kaip investicinės bendrovės). Žr. KIPVPS direktyvos 1 straipsnio 3 dalį.

investiciniai fondai (investicinės bendrovės), investicinis fondas galėtų būti laikomas atskiru mokesčių mokėtoju ir papildomai būtų apmokestinamos bet kokios tarpinio subjekto pajamos ar pelnas. Tokiomis aplinkybėmis EEE valstybės paprastai stengiasi sumažinti neigiamą apmokestinimo poveikį investicijoms per investicinius fondus arba bendroves, palyginti su tiesioginėmis atskirų investuotojų investicijomis, ir kiek įmanoma užtikrinti, kad bendra galutinė mokesčių našta, tenkanti įvairių rūšių investicijų krepšeliui, būtų maždaug vienoda, neatsižvelgiant į tai, kokia priemonė panaudota investicijoms vykdyti.

162. Mokesčių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti investicijų į kolektyvinio investavimo fondus arba bendroves neutralumą mokesčių požiūriu, nereikėtų laikyti atrankiomis, jeigu taikant tas priemones nėra palaikomi tam tikri kolektyvinio investavimo subjektai ar tam tikrų rūšių investicijos⁽²³⁹⁾, o veikiau sumažinamas arba pašalinamas dvigubas ekonominis apmokestinimas pagal bendrus atitinkamai mokesčių sistemai būdingus principus. Šiame skirsnyje mokesčių neutralumo sąvoka reiškia tai, kad mokesčių mokėtojams taikomas vienodas požiūris neatsižvelgiant į tai, ar į turtą, tokį kaip Vyriausybės vertybiniai popieriai ir akcinių bendrovių akcijos, jie investuoja tiesiogiai, ar netiesiogiai, t. y. per investicinius fondus. Taigi pagal atitinkamos mokesčių sistemos logiką gali būti pateisinama kolektyvinio investavimo subjektų apmokestinimo tvarka, kuria siekiama užtikrinti mokesčių skaidrumą tarpinio subjekto lygmeniu, jeigu dvigubo ekonominio apmokestinimo vengimas yra vienas iš atitinkamai mokesčių sistemai būdingų principų. Tačiau lengvatinė apmokestinimo tvarka, kuri taikoma tik tiksliai apibrėžtiems ir konkrečias sąlygas atitinkantiems investavimo subjektams⁽²⁴⁰⁾ kitų investavimo subjektų, kurių teisinė ir faktinė padėtis yra panaši, nenaudai, turėtų būti laikoma atrankia⁽²⁴¹⁾, pavyzdžiui, kai mokesčių taisyklėmis nustatoma palanki tvarka nacionalinėms įmonėms, socialinio poveikio arba ilgalaikių investicijų fondams, tačiau ne ES mastu suderintiems Europos rizikos kapitalo fondams (EuVECA)⁽²⁴²⁾, Europos socialinio verslumo fondams (EuSEF)⁽²⁴³⁾ arba Europos ilgalaikių investicijų fondams (EIIF)⁽²⁴⁴⁾.
163. Tačiau mokesčių neutralumas nereiškia, kad tokie investavimo subjektai turėtų būti visiškai atleisti nuo bet kokių mokesčių ar kad fondų valdytojai turėtų būti atleisti nuo mokesčio mokesčiams, kuriuos jie taiko už fondų investuojamo pagrindinio turto valdymą⁽²⁴⁵⁾. Jis taip pat nepagrindžia ir palankesnės apmokestinimo tvarkos taikymo kolektyvinėms investicijoms, palyginti su individualiomis investicijomis, atitinkamose mokesčių sistemose⁽²⁴⁶⁾. Tokiais atvejais tokia apmokestinimo tvarka būtų neproporcinga ir viršytų tai, kas būtina dvigubo apmokestinimo išvengimo tikslui pasiekti, taigi tai būtų atranki priemonė.

5.4.3. Mokestinės amnestijos

164. Taikant mokesčines amnestijas paprastai atleidžiama nuo baudžiamųjų sankcijų, baudų ir (kai kurių ar visų) palūkanų mokėjimų. Nors pagal tam tikras amnestijos priemones reikalaujama sumokėti visą mokėtiną mokesčių sumą⁽²⁴⁷⁾, pagal kitas priemones yra leidžiama nemokėti dalies mokėtinos mokesčio sumos⁽²⁴⁸⁾.

⁽²³⁹⁾ Žr. 2009 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Associazione italiana del risparmio gestito ir Fineco Asset Management* prieš Komisiją, T-445/05, ECLI:ES:T:2009:50, 78 ir paskesnius punktus; juose Bendrasis Teismas patvirtino 2005 m. rugsėjo 6 d. Komisijos sprendimą 2006/638/EB dėl pagalbos schemos, kurią Italija taiko kai kuriems kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams, kurių specializacija yra mažos ir vidutinės kapitalizacijos įmonių, įtrauktų į oficialųjį prekybos sąrašą reguliuojamose rinkose, akcijos (OL L 268, 2006 9 27, p. 1), kuriuo pagalbos schema, pagal kurią tam tikriems kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams, kurių specializacija yra mažos ir vidutinės kapitalizacijos įmonių akcijos, kuriomis gali būti prekiaujama reguliuojamoje Europos rinkoje, buvo suteikiamos mokesčių lengvatos, pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka.

⁽²⁴⁰⁾ Pavyzdžiui, lengvatinė apmokestinimo tvarka investavimo subjekto lygmeniu yra taikoma tuo atveju, jeigu tris ketvirtadaliai fondo turto investuoti į MVĮ.

⁽²⁴¹⁾ Žr. 2009 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Associazione italiana del risparmio gestito ir Fineco Asset Management* prieš Komisiją, T-274/05, ECLI:ES:T:2009:50, 150 punktą.

⁽²⁴²⁾ 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 345/2013 dėl Europos rizikos kapitalo fondų (OL L 115, 2013 4 25, p. 1). Priimant šias gaires, EEE ELPA nagrinėjo Reglamentą Nr. 345/2013.

⁽²⁴³⁾ 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 346/2013 dėl Europos socialinio verslumo fondų (OL L 115, 2013 4 25, p. 18). Priimant šias gaires, EEE ELPA nagrinėjo Reglamentą Nr. 346/2013.

⁽²⁴⁴⁾ 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/760 dėl Europos ilgalaikių investicijų fondų (OL L 123, 2015 5 19, p. 98). Priimant šias gaires, EEE ELPA nagrinėjo Reglamentą Nr. 2015/760.

⁽²⁴⁵⁾ Specialaus investavimo subjektų apmokestinimo neutralumo principai taikomi fondo kapitalui, bet ne valdymo įmonių nuosavoms pajamoms ir kapitalui. Žr. 2009 m. kovo 18 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimą dėl valstybės pagalbos, susijusios su investavimo subjektų apmokestinimu Lichtenšteine.

⁽²⁴⁶⁾ Žr. 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimo, N 131/2009, Suomija, gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto fondo (angl. REIT) schema, (OL C 178, 2010 7 3, p. 1) 33 konstatuojamąją dalį.

⁽²⁴⁷⁾ Mokestinėmis amnestijomis taip pat gali būti sudaryta galimybė pranešti apie nedeklaruotą turtą ar pajamas.

⁽²⁴⁸⁾ Žr. 2012 m. kovo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ministero dell'Economia e delle Finanze*, C-256/10, ECLI:ES:C:2012:184, 12 punktą.

165. Apskritai įmonėms taikoma mokesstinės amnestijos priemonė gali būti laikoma bendrąja priemone, jeigu įvykdomos toliau nurodytos sąlygos ⁽²⁴⁹⁾.
166. Pirma, priemonė faktiškai prieinama visoms bet kokio sektoriaus ar dydžio įmonėms, priemone nustatytą dieną turinčioms vykdytinų, bet neįvykdytų mokesčių išpareigojimų, ir ja neturėtų būti palaikoma jokia iš anksto apibrėžta įmonių grupė. Antra, ji nesusijusi su jokia *de facto* atrankumu tam tikrų įmonių ar sektorių naudai. Trečia, mokesčių administratorius tik rūpinasi mokesstinės amnestijos įgyvendinimu ir neturi jokios diskrecijos kištis sprendžiant, ar taikyti priemonę ir koks turėtų būti jos intensyvumas. Galiausiai, priemone neatleidžiama nuo patikrinimo.
167. Laiko požiūriu ribotas mokesčių amnestijų taikymas, kai mokesčiniams išpareigojimams, kurių terminas suėjo prieš iš anksto nustatytą dieną ir kurie pradant įgyvendinti mokesčinę amnestiją vis dar nėra įvykdyti, jos taikomos tik trumpai ⁽²⁵⁰⁾, yra neatsiejama mokesstinės amnestijos, kuria siekiama pagerinti ir mokesčių surinkimą, ir mokesčių mokėtojų prievolių vykdymą, sąvokos dalis.
168. Mokesstinės amnestijos priemonės taip pat gali būti laikomos bendrosiomis priemonėmis, jeigu jas taikant laikomasi nacionalinio įstatymų leidėjo tikslo užtikrinti bendrojo teisės principo, kaip antai bylos išnagrinėjimo per pagrįstą terminą principo, laikymąsi ⁽²⁵¹⁾.

5.4.4. Sprendimai dėl mokesčių ir susitarimai dėl mokesčių

5.4.4.1. Administraciniai sprendimai dėl mokesčių

169. Sprendimo dėl mokesčių paskirtis – atsižvelgiant į konkrečius faktus ir aplinkybes iš anksto nustatyti įprastos apmokestinimo tvarkos taikymą konkrečiam atvejui. Siekdami teisinio tikrumo, daugelis nacionalinių mokesčių administratorių teikia iš anksto priimtus administracinius sprendimus, kokia fiskalinė tvarka bus taikoma konkrečioms sandoriams ⁽²⁵²⁾. Tai gali būti daroma siekiant iš anksto nustatyti, kaip konkrečiam atvejui bus taikomos dvišalės mokesčių sutarties nuostatos arba nacionalinės fiskalinės nuostatos ar kaip bus nustatytas iš susijusių šalių sandorių įprastomis rinkos sąlygomis gaunamas pelnas, jeigu priimti išankstinį sprendimą yra pateisinama dėl neapibrėžtumo, norint nustatyti, ar tam tikri grupės vidaus sandoriai sudaryti įprastomis rinkos sąlygomis taikomomis kainomis ⁽²⁵³⁾. EEE valstybės savo mokesčių mokėtojams gali užtikrinti teisinį tikrumą ir nuspėjamumą dėl bendrųjų mokesčių taisyklių taikymo, ir tai geriausiai padaroma, jeigu jų administracinių sprendimų priėmimo praktika yra skaidri ir sprendimai yra skelbiami.
170. Vis dėlto, sprendimas dėl mokesčių turi būti teikiamas pagal valstybės pagalbos taisykles. Jeigu sprendimu dėl mokesčių patvirtinamas rezultatas, kuris aiškiai neatitinka rezultato, kuris būtų gautas įprastai taikant įprastą apmokestinimo tvarką ir jeigu taikant tą atrankią tvarką sumažėja adresato mokesčinis išpareigojimas EEE valstybėje, palyginti su bendrovėmis, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši, gali būti, kad tuo sprendimu adresatui suteikiamas atrankusis pranašumas.
171. Teisingumo Teismas nusprendė, kad sumažinant įmonės mokesčio bazę pagal mokesčių priemonę, kuria mokesčių mokėtojui suteikiama galimybė tarpusavyje nustatyti grupės vidaus sandorių kainas, neatitinkančias tų kainų, kurias laisvos konkurencijos sąlygomis būtų tarpusavyje nustatę nepriklausomos įmonės, derėdamosi panašiomis įprastų rinkos sąlygų aplinkybėmis, tam mokesčių mokėtojui suteikiamas atrankusis pranašumas, nes sumažinamas jo mokesčinis išpareigojimas pagal įprastą apmokestinimo tvarką, palyginti su nepriklausomomis

⁽²⁴⁹⁾ Žr. 2012 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą SA.33183 dėl mokesstinės amnestijos priemonės, apie kurią pranešė Latvija (OL C 1, 2013 1 4, p. 6).

⁽²⁵⁰⁾ Taikymo laikotarpis turėtų būti pakankamas, kad pasinaudoti šia priemone pasistengtų visi mokesčių mokėtojai, kuriems ji taikoma.

⁽²⁵¹⁾ Žr. 2012 m. kovo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ministero dell'Economia e delle Finanze*, C-256/10, ECLI:ES:C:2012:184, 40, 41 ir 42 punktus.

⁽²⁵²⁾ Kai kurios EEE valstybės patvirtino aplinkraščius, kuriais reglamentuojama jų sprendimų priėmimo veiklos apimtis ir mastas. Kai kurios iš jų taip pat skelbia savo sprendimus.

⁽²⁵³⁾ Žr. 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimą byloje SA.38374 – Starbucks (dar nepaskelbta), 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimą byloje SA.38375 – Fiat (dar nepaskelbta), 2016 m. sausio 11 d. Komisijos sprendimą byloje SA.37667 – atleidimo nuo perversinio pelno mokesčio valstybės pagalbos schema (visi sprendimai nagrinėjami apeliacine tvarka).

bendrovėmis, kurių mokesčio bazė nustatoma remiantis jų faktiškai užregistruotu pelnu⁽²⁵⁴⁾. Todėl sprendimu dėl mokesčių, kuriuo patvirtinama sandorių kainodaros metodika įmonių grupės subjekto apmokestinamajam pelnui nustatyti, pagal kurią negaunamas įprastų rinkos sąlygų principą atitinkantis patikimas rinkos rezultato įvertis, to sprendimo gavėjui suteikiamas atrankusis pranašumas. Siekiant nustatyti patikimą rinkos rezultato įvertį bet koks nukrypimas nuo tiksliausio rinkos rezultato įverčio turi būti ribotas ir proporcingas neapibrėžtumui, kuris būdingas pasirinktam sandorių kainodaros metodui arba tam įverčiui nustatyti naudojamoms statistikos priemonėms.

172. Šiuo įprastų rinkos sąlygų principu Institucija neišvengiamai vadovaujasi vertindama mokesčių priemones, taikomas grupės bendrovėms pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį, neatsižvelgdama į tai, ar EEE valstybė įtraukė šį principą į savo nacionalinę teisinę sistemą ir kokia forma. Juo vadovaujama siekiant nustatyti, ar grupės bendrovės apmokestinamasis pelnas pelno mokesčio tikslais nustatytas remiantis metodika, pagal kurią gaunamas patikimas rinkos rezultato įvertis. Sprendimu, kuriuo patvirtinama tokia metodika, užtikrinama, kad tai bendrovei pagal įprastas įmonių pelno apmokestinimo taisykles nebūtų taikomos palankesnės sąlygos atitinkamoje EEE valstybėje, palyginti su savarankiškoms bendrovėms, kurioms taikomas apskaitinio pelno, apskaičiuoto remiantis įprastomis rinkos sąlygomis suderėtomis rinkoje nustatytomis kainomis, apmokestinimas. Todėl įprastų rinkos sąlygų principu, kuriuo Institucija vadovaujasi pagal valstybės pagalbos taisykles vertindama sandorių kainodaros sprendimus, taikoma EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis, draudžianti nevienodą požiūrį į įmones, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši. Šis principas EEE valstybėms yra privalomas ir taip pat taikomas nacionalinėms apmokestinimo taisyklėms⁽²⁵⁵⁾.
173. Nagrinėdama, ar sandorių kainodaros sprendimas atitinka EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytą įprastų rinkos sąlygų principą, Institucija gali atsižvelgti į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) pateiktas rekomendacijas, visų pirma į EBPO sandorių kainodaros gaires tarptautinėms įmonėms ir mokesčių institucijoms. Šios gairės savaime nesusijusios su valstybės pagalba, tačiau jose pateikta tarptautiniu mastu sutartų sandorių kainodaros taisyklių ir naudingų rekomendacijų mokesčių institucijoms ir tarptautinėms įmonėms, kaip užtikrinti, kad taikant sandorių kainodaros metodiką būtų gautas rinkos sąlygas atitinkantis rezultatas. Taigi, jeigu sandorių kainodaros tvarka atitinka EBPO sandorių kainodaros gairėse pateiktas rekomendacijas, įskaitant rekomendacijas, kaip pasirinkti tinkamiausią metodą, kurį taikant būtų gautas patikimas rinkos rezultato įvertis, mažai tikėtina, kad sprendimu, kuriuo ta tvarka patvirtinama, būtų suteikta valstybės pagalba.
174. Apskritai, sprendimais dėl mokesčių jų adresatams suteikiamas atrankusis pranašumas visų pirma tada, kai:

- a) sprendimu netinkamai taikoma nacionalinė mokesčių teisė ir dėl to sumažėja mokesčio suma⁽²⁵⁶⁾,
- b) dėl įmonių, kurių teisinė ir faktinė padėtis yra panaši, toks sprendimas nepriimtas⁽²⁵⁷⁾ arba

⁽²⁵⁴⁾ Žr. 2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, ECLI:ES:C:2006:416. Šiame sprendime dėl Belgijos koordinavimo centrams taikomą apmokestinimo tvarką Teisingumo Teismas įvertino skundą dėl Komisijos sprendimo (2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimas 2003/757/EB Belgijos įgyvendintos Belgijoje įsisteigusiams koordinavimo centrams skirtos pagalbos schemos (OL L 282, 2003 10 30, p. 25)), kuriame, *inter alia*, buvo nustatyta, kad apmokestinamųjų pajamų nustatymo metodu, taikomu pagal tą tvarką, tiems centrams suteiktas atrankusis pranašumas. Pagal tą tvarką apmokestinamasis pelnas buvo nustatytas kaip fiksuoto dydžio suma, apskaičiuota kaip procentas nuo veiklos sąnaudų ir išlaidų, atėmus personalo išlaidas ir finansavimo išlaidas, bendros sumos. Teismas nurodė: „Siekiant įvertinti, ar apmokestinamųjų pajamų nustatymas, numatytas pagal koordinavimo centrams taikomą tvarką, suteikia jiems pranašumo, reikia palyginti [...] šią tvarką su įprasta apmokestinimo tvarka, pagrįsta laisvos konkurencijos sąlygomis veikiančios įmonės pajamų ir išlaidų skirtumu“. Tada Teismas nusprendė, kad „personalo išlaidų ir finansavimo išlaidų nepriskyrimas prie sąnaudų, pagal kurias nustatomos šių centrų apmokestinamosios pajamos, lemia, kad pardavimo grupės viduje kainos yra nepanašios į laisvos konkurencijos sąlygomis taikomas kainas“, o tai, pasak Teismo, „suteikia koordinavimo centrams pranašumo“ (96 ir 97 punktai).

⁽²⁵⁵⁾ Žr. 2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, ECLI:ES:C:2006:416, 81 punktą. Taip pat žr. 2015 m. kovo 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, T-538/11, ECLI:ES:T:2015:188, 65 ir 66 punktus ir nurodytą teismo praktiką.

⁽²⁵⁶⁾ Žr. 2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimo 2003/601/EB dėl Airijos taikomos su užsienyje gautomis pajamomis susijusios pagalbos schemos (OL L 204, 2003 8 13, p. 51) 33–35 konstatuojamąsias dalis.

⁽²⁵⁷⁾ Taip, pvz., būtų tuo atveju, kai tam tikroms įmonėms, dalyvaujančioms sudarant sandorius su kontroliuojamais subjektais, neleidžiama prašyti tokių sprendimų, priešingai negu iš anksto apibrėžtos kategorijos įmonėms. Šiuo klausimu žr. 2003 m. birželio 24 d. Komisijos sprendimo 2004/77/EB dėl Jungtinių Valstijų užsienio prekybos korporacijoms taikomos mokesčių sprendimų sistemos (OL L 23, 2004 1 28, p. 14) 56–62 konstatuojamąsias dalis.

- c) administratorius taiko palankesnę apmokestinimo tvarką, palyginti su kitais mokesčių mokėtojais, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši. Taip galėtų būti, pavyzdžiui, tuo atveju, kai mokesčių administratorius pritaria sandorių kainodaros tvarkai, kuri neatitinka įprastų rinkos sąlygų principo, nes taikant tuo sprendimu patvirtintą metodiką gaunamas rezultatas, nukrypstantis nuo patikimo rinkos rezultato įverčio⁽²⁵⁸⁾. Tas pats pasakytina ir tada, kai sprendimu jo adresatui suteikiama galimybė taikyti alternatyvius, netiesioginius metodus apmokestinamajam pelnui apskaičiuoti, pvz., taikant metodą „sąnaudos plus antkainis“ (angl. *cost-plus*) arba sumažintos perpardavimo kainos (angl. *resale-minus*) metodą, naudoti fiksuotas maržas tinkamai sandorių kainodarai nustatyti, kai yra tiesioginių metodų⁽²⁵⁹⁾.

5.4.4.2. Susitarimai dėl mokesčių

175. Susitarimai dėl mokesčių paprastai sudaromi kilus mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus ginčams dėl mokėtinos mokesčio sumos. Nemažai EEE valstybių tokie susitarimai sudaromi gana dažnai. Tokių susitarimų dėl mokesčių sudarymas mokesčių administratoriui leidžia išvengti ilgai trunkančių teisinių ginčų nacionalinės jurisdikcijos institucijose ir užtikrinti greitą mokėtino mokesčio išieškojimą. Nors EEE valstybių kompetencija šioje srityje yra neginčijama, sudarant susitarimus dėl mokesčių gali būti teikiama valstybės pagalba, visų pirma tais atvejais, kai, regis, mokėtina mokesčio suma sumažinta aiškiai to nepagrindus (pvz., siekiu optimizuoti skolų išieškojimą) arba neproporcingai sumažinta mokesčių mokėtojo naudai⁽²⁶⁰⁾.
176. Tokiomis aplinkybėmis sandoriu tarp mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo atrankusis pranašumas gali būti teikiamas visų pirma tada, kai⁽²⁶¹⁾:
- suteikdamas mokesčių mokėtojui neproporcingas nuolaidas administratorius savo nuožiūra taiko palankesnę apmokestinimo tvarką, palyginti su kitais mokesčių mokėtojais, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši,
 - susitarimas, regis, prieštarauja taikytinoms mokesčių teisės aktų nuostatomis ir dėl to buvo nustatyta nepagrįstai sumažinta mokesčių suma. Taip, pvz., galėtų būti tuo atveju, kai pagal nustatytus faktus remiantis taikytinomis nuostatomis turėjo būti nustatyta kitokia mokesčio bazė (bet mokėtina mokesčio suma buvo neteisėtai sumažinta).

5.4.5. Nusidėvėjimo (amortizacijos) taisyklės

177. Išimtinai techninio pobūdžio mokesčių priemonės, kaip antai nusidėvėjimo (amortizacijos) taisyklės, apskritai nėra valstybės pagalba. Turto nusidėvėjimo apskaičiavimo metodas atskirose EEE valstybėse skiriasi, tačiau tokie metodai gali būti neatsiejama mokesčių sistemų, kurioms jie priklauso, dalis.
178. Vertinant galimą tam tikro turto nusidėvėjimo normos atrankumą sunkumų kyla dėl reikalavimo nustatyti lyginamąjį standartą (nuo kurio konkreti norma ar nusidėvėjimo metodas galbūt nukryptų). Apskaitos požiūriu tokia priemonė paprastai siekiama atsižvelgti į ekonominį turto nuvertėjimą, kad būtų galima teisingai parodyti įmonės finansinę padėtį, o su mokesčiais susijusiame procese siekiama kitokių tikslų, kaip antai suteikti įmonėms galimybę paskirstyti atskaitomas išlaidas tam tikru laikotarpiu.

⁽²⁵⁸⁾ Žr. 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimą byloje SA.38374 – *Starbucks* (dar nepaskelbta), 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimą byloje SA.38375 – *Fiat* (dar nepaskelbta), 2016 m. sausio 11 d. Komisijos sprendimą byloje SA.37667 – atleidimo nuo perviršinio pelno mokesčio valstybės pagalbos schema (visi sprendimai nagrinėjami apeliacine tvarka).

⁽²⁵⁹⁾ Žr. 2002 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimo 2003/438/EB dėl valstybės pagalbos C 50/2001 – Liuksemburgo finansavimo bendrovės (OL L 153, 2003 6 20 p. 40), 43 ir 44 konstatuojamąsias dalis, 2002 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimo 2003/501/EB dėl valstybės pagalbos C 49/2001 – Liuksemburgo koordinavimo centrai (OL L 170, 2003 7 9, p. 20) 46, 47 ir 50 konstatuojamąsias dalis, 2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimo 2003/757/EB – Belgijos koordinavimo centrai (OL L 282, 2003 10 30, p. 25) 89–95 konstatuojamąsias dalis ir 2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, ECLI:ES:C:2006:416, 96 ir 97 punktus, 2003 m. gegužės 13 d. Komisijos sprendimo 2004/76/EB – Prancūzijos štabai ir logistikos centrai (OL L 23, 2004 1 28, p. 1) 50 ir 53 konstatuojamąsias dalis, 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimo byloje SA.38374 – *Starbucks* (dar nepaskelbta), nagrinėjamo apeliacine tvarka, 282–285 konstatuojamąsias dalis, 2015 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimo byloje SA.38375 – *Fiat* (dar nepaskelbta), nagrinėjamo apeliacine tvarka, 245 konstatuojamąją dalį.

⁽²⁶⁰⁾ Žr. 2010 m. gegužės 26 d. Komisijos sprendimą 2011/276/ES dėl valstybės pagalbos sudarant susitarimą dėl mokesčių, kurią Belgija suteikė bendrovei „Umicore S.A.“ (buvusiai „Union Minière S.A.“) (Valstybės pagalba C 76/03 (ex NN 69/03)) (OL L 122, 2011 5 11, p. 76).

⁽²⁶¹⁾ Žr. Komisijos sprendimo 2011/276/ES 155 konstatuojamąją dalį.

179. Su nusidėvėjimu susijusios lengvatos (kaip antai trumpesnis nusidėvėjimo laikotarpis, palankesnis nusidėvėjimo skaičiavimo metodas ⁽²⁶²⁾, ankstyvas nusidėvėjimas ir kt.) tam tikrų rūšių turtui ar įmonėms, kurios nėra pagrįstos pagrindiniais atitinkamų nusidėvėjimo taisyklių principais, gali būti susijusios su valstybės pagalba. Tačiau pagreitinto ir ankstyvo išnuomoto turto nusidėvėjimo taisyklės gali būti laikomos bendrosiomis priemonėmis, jeigu atitinkamos nuomos sutartys yra iš tikrųjų prieinamos visų sektorių ir dydžių įmonėms ⁽²⁶³⁾.
180. Jeigu mokesčių administratorius turi diskreciją atskiroms įmonėms ar sektoriams nustatyti skirtingus nusidėvėjimo laikotarpius arba skirtingus turto vertinimo metodus, akivaizdu, kad galima daryti prielaidą dėl atrankumo. Panašiai reikalavimas iš anksto gauti mokesčių administratoriaus leidimą, kad būtų galima taikyti nusidėvėjimo schemą, yra susijęs su atrankumu, jeigu toks leidimas nėra susijęs tik su išankstiniu teisiniu reikalavimų laikymosi patikrinimu ⁽²⁶⁴⁾.

5.4.6. Specialių rūšių veiklos apmokestinimo nustatyto dydžio tarifu tvarka

181. Specialios nuostatos, kuriose nenumatomas jų taikymas savo nuožiūra ir pagal kurias, pvz., leidžiama nustatyti fiksuotą pajamų mokesį, gali būti pagrįstos sistemos pobūdžiu ir bendra struktūra, jeigu jose, pvz., atsižvelgiama į tam tikriems sektoriams būdingus specialius apskaitos reikalavimus arba į turtą sudarančios žemės svarbą.
182. Todėl tokios nuostatos nėra atrankios, jeigu įvykdomos šios sąlygos:
- tokia apmokestinimo nustatyto dydžio tarifu tvarka pateisinama poreikiu neužkrauti neproporcingos administracinės naštos tam tikrų rūšių įmonėms dėl jų nedidelio dydžio arba veiklos sektoriaus;
 - apskritai tokia apmokestinimo nustatyto dydžio tarifu tvarka nereiškia, kad toms įmonėms tenka mažesnė mokesčių našta, palyginti su kitomis į jos taikymo sritį neįtrauktomis įmonėmis, ir dėl jos pranašumų nesuteikiama jokiai subjektų, kuriems tvarka taikoma, pakategorei.

5.4.7. Kovos su piktnaudžiavimu taisyklės

183. Kovos su piktnaudžiavimu taisyklės gali būti pateisinamos kaip kovos su mokesčių mokėtojų mokesčių vengimu priemonė ⁽²⁶⁵⁾. Tačiau tokios taisyklės gali būti atrankios, jeigu jose tam tikroms įmonėms ar sandoriams nustatyta nukrypti leidžianti nuostata (kovos su piktnaudžiavimu taisyklių netaikymas), kuri nederėtų su atitinkamas kovos su piktnaudžiavimu taisyklės pagrindžiančia logika ⁽²⁶⁶⁾.

5.4.8. Akcizai

184. Iš esmės sumažintu akcizu įmonėms, atitinkamą produktą naudojančioms kaip žaliavą ar parduodančioms jį rinkoje, gali būti suteiktas atrankusis pranašumas ⁽²⁶⁸⁾.

6. POVEIKIS PREKYBAI IR KONKURENCIJAI

6.1. Bendrieji principai

185. Valstybės parama įmonėms yra valstybės pagalba pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį tik tuo atveju, jeigu ji „palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti“ ir tik kai ji „daro įtaką EEE valstybių tarpusavio prekybai“.

⁽²⁶²⁾ Mažėjančio balanso metodas arba metų skaičiaus metodas, o ne labiausiai paplitęs tiesinis linijinis metodas.

⁽²⁶³⁾ Žr. 2012 m. lapkričio 20 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.34736 dėl ankstyvo tam tikro turto, įgyto pasinaudojant finansine nuoma, nuvertėjimo (OL C 384, 2012 12 13, p. 1).

⁽²⁶⁴⁾ Žr. 2006 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo 2007/256/EB dėl pagalbos sistemos, Prancūzijos skirtos pagal Bendrojo mokesčių kodekso 39 CA straipsnį (Valstybės pagalba C 46/2004 (ex NN 65/2004)) (OL L 112, 2007 4 30, p. 41) 122 konstatuojamąją dalį.

⁽²⁶⁵⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *GIL Insurance*, C-308/01, ECLI:ES:C:2004:252, 65 ir paskesni punktai.

⁽²⁶⁶⁾ Žr. Komisijos sprendimo 2007/256/EB 81 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis.

⁽²⁶⁸⁾ Žr., pvz., 1999 m. vasario 3 d. Komisijos sprendimą 1999/779/EB dėl Austrijos pagalbos, suteiktos vyną ir kitus fermentuotus gėrimus, tiesiogiai parduodamus vartotojams gamybos vietoje, atleidus nuo mokesčio už alkoholinius gėrimus (OL L 305, 1999 11 30, p. 27).

186. Pagalbos sąvokai būdingi du aiškūs ir būtini požymiai. Tačiau praktiškai vertinant valstybės pagalbą šie kriterijai dažnai vertinami kartu, nes paprastai manoma, kad jie yra glaudžiai susiję ⁽²⁶⁹⁾.

6.2. Konkurencijos iškraipymas

187. Valstybės suteikta priemonė laikoma iškraipančia konkurenciją arba galinčia ją iškraipyti, jeigu dėl jos gavėjo konkurencinė padėtis gali pagerėti, palyginti su kitomis įmonėmis, su kuriomis jis konkuruoja ⁽²⁷⁰⁾. Taigi visais praktiniais tikslais paprastai laikoma, kad konkurencija yra iškraipoma pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį, kai tik valstybė suteikia kokias nors įmonei finansinį pranašumą liberalizuotame sektoriuje, kuriame yra arba galėtų būti konkurencija ⁽²⁷¹⁾.
188. Tai, kad valdžios institucijos viešosios paslaugos teikimo užduotį patiki vidaus teikėjui (net jei jos galėjo nevaržomos tą paslaugą patikėti trečiosioms šalims), konkurencijos iškraipymo galimybės savaime nepašalina. Tačiau konkurencijos iškraipymo negali būti, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
- a) paslauga teikiama teisėto monopolio (sukurto laikantis EEE teisės aktų) sąlygomis ⁽²⁷²⁾,
 - b) teisėtu monopoliumi ne tik panaikinama konkurencija rinkoje, bet ir konkurencija dėl rinkos, t. y. panaikinama bet kokia galima konkurencija tapti išimtiniumi atitinkamos paslaugos teikėju ⁽²⁷³⁾,
 - c) paslauga nekonkuruoja su kitomis paslaugomis ir
 - d) jeigu paslaugos teikėjas veikia kitoje konkurencijai atviroje (geografinėje ar produkto) rinkoje, turi būti atmesta kryžminio subsidijavimo galimybė. Tam užtikrinti turi būti tvarkoma atskira apskaita, tinkamai paskirstomos išlaidos ir pajamos ir teisėto monopolio sąlygomis teiktinai paslaugai teikti suteiktas viešasis finansavimas negali būti naudojamas kitai veiklai.
189. Valstybės parama gali iškraipyti konkurenciją, net jei ją įmonei gavėjai nepadedama didinti turimą rinkos dalį ar ją įgyti. Užtenka vien to, kad tokia pagalba jai suteikiama galimybė išlaikyti stipresnę konkurencinę padėtį, nei būtų turėjusi, jeigu ta pagalba nebūtų suteikta. Tokiomis aplinkybėmis, kad pagalba būtų laikoma iškraipančia konkurenciją, paprastai užtenka remtis tuo, kad dėl pagalbos gavėjui suteikiamas pranašumas, nes ja sumažinamos jo išlaidos, kurias jis priešingu atveju būtų turėjęs patirti vykdydamas kasdienę verslo veiklą ⁽²⁷⁴⁾. Pagal valstybės pagalbos apibrėžtį nereikalaujama, kad konkurencijos iškraipymas arba poveikis prekybai būtų didelis ar reikšmingas. Tai, kad pagalbos suma nedidelė arba įmonė gavėja yra nedidelė, konkurencijos iškraipymo ar jo grėsmės galimybės savaime nepašalina ⁽²⁷⁵⁾, tačiau tik tuo atveju, jei tokio iškraipymo tikimybė nėra vien hipotetinė ⁽²⁷⁶⁾.

⁽²⁶⁹⁾ 2000 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alzetta*, sujungtos bylos T-298/97, T-312/97 ir kt., ECLI:ES:T:2000:151, 81 punktas.

⁽²⁷⁰⁾ 1980 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Philip Morris*, 730/79, ECLI:ES:C:1980:209, 11 punktas. 2000 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alzetta*, sujungtos bylos T-298/97, T-312/97 ir kt., ECLI:ES:T:2000:151, 80 punktas.

⁽²⁷¹⁾ 2000 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alzetta*, sujungtos bylos T-298/97, T-312/97 ir kt., ECLI:ES:T:2000:151, 141–147 punktai, 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415.

⁽²⁷²⁾ Teisėtą monopolį egzistuoja tada, kai teikti konkrečią paslaugą pagal teisės aktus arba reguliavimo priemones pavesta išimtiniam teikėjui, o visiems kitiems veiklos vykdytojams yra aiškiai uždrausta teikti tokią paslaugą (net ir galimai likutinei tam tikrų vartotojų grupių paklausai patenkinti). Tačiau vien tai, kad viešosios paslaugos teikimo užduotis pavesta konkrečiai įmonei, nereiškia, kad tokia įmonė turi teisėtą monopolį.

⁽²⁷³⁾ 2014 m. liepos 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, T-295/12, ECLI:ES:T:2014:675, 158 punktas, 2002 m. liepos 7 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos N 356/2002 – Jungtinė Karalystė. Geležinkelių sistema (OL C 232, 2002 9 28, p. 2), 75, 56 ir 77 konstatuojamosios dalys. Pavyzdžiui, jei koncesija suteikiama konkurso būdu, konkurencija dėl rinkos yra.

⁽²⁷⁴⁾ 2005 m. kovo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Heiser*, C-172/03, ECLI:ES:C:2005:130, 55 punktas.

⁽²⁷⁵⁾ 2000 m. rugsėjo 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Confederación Española de Transporte de Mercancías prieš Komisiją*, T-55/99, ECLI:ES:T:2000:223, 89 punktas, 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 81 punktas.

⁽²⁷⁶⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 79 punktas.

6.3. Poveikis prekybai

190. Valstybės parama įmonėms yra valstybės pagalba pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį tik kai ji „daro įtaką [EEE valstybių] tarpusavio prekybai“. Todėl nebūtina nustatyti, kad pagalba daro faktinį poveikį EEE valstybių tarpusavio prekybai, užtenka nustatyti, ar pagalba gali daryti poveikį tokiai prekybai ⁽²⁷⁷⁾. Visų pirma, EEE teismai nusprendė, kad „jeigu valstybės finansinė pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis įmonėmis, konkuruojančiomis [EEE] vidaus prekyboje, manoma, kad minėta pagalba paveikė tokia prekybą“. ⁽²⁷⁸⁾
191. Gali būti laikoma, kad valstybės parama gali daryti poveikį EEE valstybių tarpusavio prekybai net ir tuo atveju, kai jos gavėjas tarpvalstybinėje prekyboje tiesiogiai nedalyvauja. Pavyzdžiui, dėl subsidijos, kuria yra išlaikoma arba didinama vietos pasiūla, kitų EEE valstybių veiklos vykdytojams gali būti sunkiau patekti į rinką ⁽²⁷⁹⁾.
192. Vien tai, kad gaunamos valstybės pagalbos dydis yra santykinai mažas, arba įmonė, gaunanti paramą, yra nedidelė, nereiškia, kad negali būti daroma įtaka EEE valstybių tarpusavio prekybai ⁽²⁸⁰⁾. Poveikį EEE valstybių tarpusavio prekybai gali daryti valstybės subsidija, suteikta tik vietos ar regionines paslaugas teikiančiai ir jokių paslaugų už savo kilmės valstybės ribų neteikiančiai įmonei, jeigu tokias paslaugas galėtų teikti kitų EEE valstybių įmonės (be kita ko, pasinaudodamos išsisteigimo laisve) ir ta galimybė nėra vien hipotetinė. Pavyzdžiui, kai EEE valstybė suteikia kokias nors įmonei valstybės subsidiją transporto paslaugų teikimui, tų paslaugų teikimas dėl tokios subsidijos gali būti išlaikytas arba paskatintas, todėl kitose EEE valstybėse išsisteigusios įmonės turi mažiau galimybių teikti savo transporto paslaugas tos EEE valstybės rinkoje ⁽²⁸¹⁾. Tačiau toks poveikis gali būti mažiau tikėtinas tais atvejais, kai ekonominės veiklos apimtis yra labai nedidelė ir tą, pavyzdžiui, galima matyti iš labai nedidelės apyvartos.
193. Iš esmės poveikis prekybai gali būti padarytas ir tuo atveju, jeigu gavėjas visą savo produkciją arba didžiąją jos dalį eksportuoja už EEE ribų, tačiau tokiais atvejais poveikis yra ne toks greitas ir išvados dėl jo negalima daryti vien iš to, kad rinka yra atvira konkurencijai ⁽²⁸²⁾.
194. Nustatant poveikį prekybai nėra būtina apibrėžti rinkos ar nuodugnai ištirti priemonės poveikio gavėjo ir jo konkurentų konkurencinei padėčiai ⁽²⁸³⁾.
195. Tačiau poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai negali būti vien hipotetinis arba prezumpcinis. Remiantis numatomu priemonės poveikiu, turi būti nustatyta, kodėl priemonė iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją ir gali daryti įtaką EEE valstybių tarpusavio prekybai ⁽²⁸⁴⁾.
196. Keliuose savo sprendimuose Institucija ir Komisija, atsižvelgdamos į konkrečias bylos aplinkybes, priėjo prie išvados, kad priemonė turi išimtinai vietinį poveikį, todėl poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai nedaro. Tose bylose Komisija ir Institucija visų pirma nustatė, kad gavėjas tiekia prekes ar teikia paslaugas nedidelėje EEE valstybės teritorijoje ir veikiausiai nepritrauks klientų iš kitų EEE valstybių, taip pat numatoma, kad priemonė galėtų turėti tik nereikšmingą poveikį tarpvalstybinio investavimo arba išsisteigimo sąlygoms.

⁽²⁷⁷⁾ 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech prieš Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 65 punktas, 2013 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Libert ir kiti*, sujungtos bylos C-197/11 ir C-203/11, ECLI:ES:C:2013:288, 76 punktas.

⁽²⁷⁸⁾ 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech prieš Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 66 punktas, 2013 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Libert ir kiti*, sujungtos bylos C-197/11 ir C-203/11, ECLI:ES:C:2013:288, 77 punktas, 2001 m. balandžio 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Friulia Venezia Giulia*, T-288/97, ECLI:ES:T:2001:115, 41 punktas.

⁽²⁷⁹⁾ 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech prieš Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 67 punktas, 2013 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Libert ir kiti*, sujungtos bylos C-197/11 ir C-203/11, ECLI:ES:C:2013:288, 78 punktas, 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 78 punktas.

⁽²⁸⁰⁾ 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech prieš Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 68 punktas.

⁽²⁸¹⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:ES:C:2003:415, 77 ir 78 punktai.

⁽²⁸²⁾ 1990 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją (Tubemeuse)*, C-142/87, ECLI:ES:C:1990:125, 35 punktas, 2009 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italijos Respubliką ir Wam SpA*, C-124/06 P, ECLI:ES:C:2009:272, 62 punktas.

⁽²⁸³⁾ 1980 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Philip Morris*, 730/79, ECLI:ES:C:1980:209, 2009 m. rugsėjo 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-211/05, ECLI:ES:T:2009:304, 157–160 punktai, 2000 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alzetta*, sujungtos bylos T-298/97, T-312/97 ir kt., ECLI:ES:T:2000:151, 95 punktas.

⁽²⁸⁴⁾ 1995 m. liepos 6 d. Bendrojo Teismo sprendimas

197. Nors neįmanoma tiksliai apibrėžti bendrų šiuos kriterijus atitinkančių priemonių kategorijų, iš anksčiau priimtų sprendimų matyti, kokiais atvejais Komisija ir Institucija, atsižvelgdamos į konkrečias bylos aplinkybes, nusprendė, kad viešoji parama negali paveikti EEE valstybių tarpusavio prekybos. Tokių atvejų pavyzdžiai:
- a) sporto ir laisvalaikio infrastruktūra, skirta daugiausia vietos gyventojams ir veikiausiai nepritraukianti klientų arba investicijų iš kitų EEE valstybių ⁽²⁸⁵⁾,
 - b) kultūros renginiai ir subjektų vykdoma ekonominė veikla ⁽²⁸⁶⁾, veikiausiai nepritraukianti vartotojų arba lankytojų, gavusių panašių pasiūlymų kitose EEE valstybėse ⁽²⁸⁷⁾; Institucija mano, kad EEE valstybių tarpusavio prekybą gali paveikti tik finansavimas, skirtas didelėms ir pripažintoms EEE valstybės kultūros institucijoms ir renginiams, kurie plačiai reklamuojami ir kituose regionuose,
 - c) ligoninės ir kitos sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios įprastas medicininės paslaugas, skirtas vietos gyventojams ir veikiausiai nepritraukiančias klientų arba investicijų iš kitų EEE valstybių ⁽²⁸⁸⁾,
 - d) žiniasklaidos ir (arba) kultūros produktai, dėl kalbinių ir geografinių priežasčių turintys ribotą vietos auditoriją ⁽²⁸⁹⁾,
 - e) konferencijų centras, kuris dėl savo vietos ir galimo pagalbos poveikio kainoms veikiausiai nenuvilios kitų centrų kitose EEE valstybėse lankytojų ⁽²⁹⁰⁾,
 - f) informacinė ir tinklų kūrimo platforma, tiesiogiai skirta nedarbo ir socialinių konfliktų problemoms iš anksto nustatytoje labai mažoje vietos teritorijoje spręsti ⁽²⁹¹⁾,
 - g) maži oro uostai ⁽²⁹²⁾ arba uostai ⁽²⁹³⁾, kurie daugiausia teikia paslaugas vietos naudotojams, todėl jų konkurencija apsiriboja vietos lygmeniu, ir kurių poveikis tarpvalstybinėms investicijoms tikrai nėra didesnis nei nereikšmingas,
 - h) tam tikrų lynų kelių (visų pirma slidininkų keltuvų), esančių menkai išplėtotos infrastruktūros ir riboto turizmo vietovėse, finansavimas. Komisija paaiškino, kad siekiant atskirti įrenginius, kurie padeda vykdyti

⁽²⁸⁵⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus dėl valstybės pagalbos bylose N 258/2000, Laisvalaikio baseinas Dorstene (OL C 172, 2001 6 16, p. 16); C 10/2003 – Nyderlandai. Pelną nesiekiančios pramoginių laivų prielaukos (OL L 34, 2004 2 6, p. 63); SA.37963 – Jungtinė Karalystė. Įtariama valstybės pagalba įmonei Glenmore Lodge (OL C 277, 2015 8 21, p. 3); SA.38208 – Jungtinė Karalystė. Įtariama valstybės pagalba Jungtinės Karalystės golfo klubams, priklausantiems jų nariams (OL C 277, 2015 8 21, p. 4). 2012 m. gruodžio 5 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 459/12/COL dėl pagalbos „Bømlabadet Bygg AS“ „Bømlabadet“ vandens parko statybai Biomlu savivaldybėje (OL C 193, 2013 7 4, p. 9 ir ELPA priedas Nr. 39, 2013 7 4, p. 1).

⁽²⁸⁶⁾ Sąlygos, kuriomis kultūros ar paveldo išsaugojimo veikla yra laikoma ekonominio pobūdžio veikla pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį, nurodytos 2.6 skirsnyje. Kultūros ir paveldo išsaugojimo veiklos, kuri nėra ekonominio pobūdžio, atveju nebūtina įvertinti, ar galimas viešasis finansavimas gali padaryti poveikį prekybai.

⁽²⁸⁷⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus valstybės pagalbos bylose N 630/2003, Vietiniai muziejai Sardinijoje (OL C 275, 2005 11 8, p. 3), SA.34466 – Kipras. Vizualinio meno ir tyrimų centras (OL C 1, 2013 1 4, p. 10), SA.36581 – Graikija. Archeologijos muziejaus statyba Mesaroje (Kreta), (OL C 353, 2013 12 3, p. 4), SA.35909 (2012/N) – Čekija. Turizmo infrastruktūra (NUTS II lygio pietryčių regionas) (OL C 306, 2013 10 22, p. 4), SA.34891 (2012/N) – Lenkija. Valstybės parama „Związek Gmin Fortecznych Twierdzy Przemysł“ (OL C 293, 2013 10 9, p. 1).

⁽²⁸⁸⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus valstybės pagalbos bylose N 543/2001 – Airija. Mokesčių atskaita ligoninėms (OL C 154, 2002 6 28, p. 4), SA.34576 – Portugalija. Jean Piaget Šiaurės rytų vidutinės trukmės ir ilgalaikės nuolatinės priežiūros padalinys (OL C 73, 2013 3 13, p. 1), SA.37432 – Čekija. Viešųjų ligoninių finansavimas Hradec Kralovės regione (OL C 203, 2015 6 19, p. 2), SA.37904 – Vokietija. Įtariama valstybės pagalba Durmersheimo medicinos centrui (OL C 188, 2015 6 5, p. 2), SA.38035 – Vokietija. Įtariama valstybės pagalba specializuotai ortopedinės medicinos ir traumų chirurgijos reabilitacijos klinikai (OL C 188, 2015 6 5, p. 3).

⁽²⁸⁹⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus valstybės pagalbos bylose N 257/2007, subsidijos Baskų krašto teatro spektakliams (OL C 173, 2007 7 26, p. 1), N 458/2004 – *Editorial Andaluza Holding* (OL C 131, 2005 5 28, p. 1), SA.33243 *Jornal de Madeira*, OL C 16, 2013 1 19, p. 1).

⁽²⁹⁰⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimą valstybės pagalbos bylose N 486/2002, Švedija. Kongreso salė Visbyje, (OL C 75, 2003 3 27, p. 2).

⁽²⁹¹⁾ Žr. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos bylose SA.33149 – Vokietija. Įtariama neteisėta valstybės pagalba valstybiniam projektui „Wirtschaftsbür Gaarden“ (Kilis) (OL C 188, 2015 6 5, p. 1).

⁽²⁹²⁾ Žr., Komisijos sprendimą valstybės pagalbos bylose SA.38441 – Jungtinė Karalystė. Silio salų oro maršrutai (OL C 5, 2015 1 9, p. 4).

⁽²⁹³⁾ Žr., pvz., Komisijos sprendimus valstybės pagalbos bylose SA.39403 – Nyderlandai. Investicijos į uostą Lauwersoog (OL C 259, 2015 8 7, p. 4), SA.42219 – Vokietija. Krantinės Schuhmacher Masholmo uoste atnaujinimas (OL C 426, 2015 12 18, p. 5).

veiklą, galinčią pritraukti ne vietos naudotojus (kuri paprastai laikoma turinčia poveikį prekybai), ir su sportu susijusius įrenginius, esančius vietovėse, kuriose infrastruktūra menkai išplėtota, o turizmas ribotas (kuriose viešojo parama gali neturėti poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai), paprastai atsižvelgiama į šiuos veiksnius ⁽²⁹⁴⁾: a) įrenginio vietą (pvz., miestuose arba sujungiantis kaimus); b) veikimo laiką; c) vietos naudotojų vyravimą (dienos abonementų dalis, palyginti su savaitės abonementų dalimi); d) bendrą įrenginių skaičių ir pajėgumą, palyginti su vietoje gyvenančių naudotojų skaičiumi; e) kitus su turizmu susijusius įrenginius šiame regione. Panašūs veiksniai juos atitinkamai patikslinus taip pat galėtų būti svarbūs vertinant kitų rūšių įrenginius.

198. NET jei aplinkybių, kuriomis pagalba yra suteikta, daugeliu atvejų užtenka, kad būtų įrodyta, jog pagalba gali daryti įtaką EEE valstybių tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurenciją ar sukelti grėsmę, kad ji bus iškraipyta, tos aplinkybės turėtų būti tinkamai išdėstytos. Pagalbos schemų atveju paprastai užtenka išnagrinėti konkrečios schemos savybes ⁽²⁹⁵⁾.

7. INFRASTRUKTŪRA. KAI KURIE KONKRETŪS PAAIŠKINIMAI

7.1. Įvadas

199. Šiose gairėse teikiamos rekomendacijos dėl valstybės pagalbos sąvokos taikomos ekonominiams tikslais naudojamos infrastruktūros viešajam finansavimui, kaip ir bet kokiam kitam ekonominei veiklai remti skirtam viešajam finansavimui ⁽²⁹⁶⁾. Tačiau, atsižvelgiant į strateginę viešojo infrastruktūros finansavimo svarbą (ypač siekiant skatinti ekonomikos augimą) ir dažnai su juo susijusius klausimus, tikslinga pateikti konkrečių gairių dėl to, kada teikiant viešąjį finansavimą infrastruktūrai remiama įmonė, suteikiamas pranašumas ir daromas poveikis konkurencijai bei EEE valstybių tarpusavio prekybai.
200. Infrastruktūros projektuose dažnai dalyvauja kelių kategorijų dalyviai ir bet kokia susijusia valstybės pagalba gali būti remiama infrastruktūros objekto statyba (įskaitant išplėtimą ir patobulinimą), eksploatavimas arba naudojimas ⁽²⁹⁷⁾. Todėl šiame skirsnyje naudinga atskirti infrastruktūros objekto statytoją ir (arba) pirmąjį savininką (toliau – **statytojas/savininkas** ⁽²⁹⁸⁾), infrastruktūros **valdytoją** (t. y. įmones, kurios tiesiogiai naudojami infrastruktūrai teikdamos paslaugas galutiniams naudotojams, įskaitant įmones, kurios įsigyja infrastruktūrą iš statytojo/savininko, norėdamos ją naudoti ekonominiams tikslais, arba kurios įsigyja infrastruktūros naudojimo ir eksploatavimo koncesiją arba ją nuomojasi) ir infrastruktūros **galutinius naudotojus**, nors šios funkcijos kai kuriais atvejais sutampa.

7.2. Pagalba statytojui/savininkui

7.2.1. Ekonominė veikla ir neekonominė veikla

201. Daugeliui infrastruktūros objektų skirtam viešajam finansavimui valstybės pagalbos taisyklės tradiciškai nebuvo taikomos, nes tokių objektų statyba ir eksploatavimas buvo laikomi bendrosiomis viešosios politikos priemonėmis, o ne ekonomine veikla ⁽²⁹⁹⁾. Tačiau neseniai dėl keleto priežasčių, pvz., liberalizavimo, privatizavimo, rinkos integracijos ir technologinės pažangos, galimybių infrastruktūrą naudoti komerciniais tikslais padaugėjo.

⁽²⁹⁴⁾ Komisijos komunikatas valstybėms narėms ir kitoms suinteresuotosioms šalims dėl valstybės pagalbos N 376/01, Pagalbos lynų keliams schema, (OL C 172, 2002 7 18, p. 2).

⁽²⁹⁵⁾ Žr., pvz., 1987 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, 248/84, ECLI:ES:C:1987:437, 18 punktą.

⁽²⁹⁶⁾ Viešasis infrastruktūros finansavimas apima visų formų valstybės išteklių teikimą infrastruktūros objektui pastatyti, įsigyti arba eksploatuoti.

⁽²⁹⁷⁾ Šiame skirsnyje nekalbama apie galimą pagalbą infrastruktūros objekto statybos rangovams.

⁽²⁹⁸⁾ Savininkas – tai subjektas, kuriam priklauso galiojančios nuosavybės teisės į infrastruktūrą ir kuriam tenka su ja susijusi ekonominė nauda. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai savininkas perduoda savo nuosavybės teises atskiram subjektui (pvz., uosto direkcijai), valdančiam infrastruktūrą savininko vardu, valstybės pagalbos kontrolės tikslais tas subjektas laikomas pakeičiančiu savininką.

⁽²⁹⁹⁾ Dvidešimt penktoji konkurencijos politikos ataskaita, 1995 m., 175 punktas.

202. Sprendimu *Aéroports de Paris* ⁽³⁰⁰⁾ Bendrasis Teismas pripažino šį pokytį, paaiškindamas, kad oro uosto eksploatavimas turi būti laikomas ekonomine veikla. Vėlesniame sprendime *Leipzig/Halle* ⁽³⁰¹⁾ buvo patvirtinta, kad komercinio oro uosto kilimo ir tūpimo tako statyba yra ekonominė veikla. Nors šios bylos susijusios su konkrečiais oro uostais, EEE teismų nustatyti principai yra bendro aiškinamojo pobūdžio, taigi yra taikytini kitiems statomiems infrastruktūros objektams, neatsiejamai susijusiems su ekonomine veikla ⁽³⁰²⁾.
203. Kita vertus, infrastruktūros, kuri nėra skirta naudoti komerciniais tikslais, finansavimui valstybės pagalbos taisyklės iš esmės netaikomos. Tai gali būti, pavyzdžiui, infrastruktūra, kuri naudojama veikai, kurią valstybė paprastai vykdo vykdydama savo viešuosius įgaliojimus (pvz., kariniai objektai, skrydžių valdymas oro uostuose, švyturiai ir kita bendrosios navigacijos reikmėms skirta įranga, įskaitant viešojo intereso tikslais naudojamą vidaus vandenių, apsaugos nuo potvynių ir nuosėkių valdymo įrangą, taip pat policijos ir muitinės infrastruktūra), arba kuri nenaudojama prekėms ir paslaugoms rinkoje teikti (pvz., nemokami viešieji keliai). Tokia veikla nėra ekonominio pobūdžio, todėl nepatenka į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį, kaip ir, atitinkamai, susijusios infrastruktūros viešasis finansavimas ⁽³⁰³⁾.
204. Jeigu infrastruktūros objekto, iš pradžių naudoto neekonominei veiklai, paskirtis vėliau pakeičiama ir jis pradedamas naudoti ekonominiiais tikslais (pvz., karinis oro uostas pertvarkomas naudoti civiliniais tikslais), atliekant vertinimą pagal valstybės pagalbos taisyklės bus atsižvelgiama tik į patirtas šio infrastruktūros objekto pertvarkymo ekonominio naudojimo tikslais išlaidas ⁽³⁰⁴⁾.
205. Jeigu infrastruktūros objektas naudojamas ir ekonominei, ir neekonominei veiklai, valstybės pagalbos taisyklės bus taikomos tik tai jam pastatyti skirto viešojo finansavimo daliai, kuria padengiamos su ekonomine veikla susijusios išlaidos.
206. Jeigu subjektas vykdo ir ekonominę, ir neekonominę veiklą, EEE valstybės turi užtikrinti, kad viešojo finansavimo, skirto neekonominei veiklai, nebūtų galima panaudoti ekonominei veiklai kryžmiškai subsidijuoti. Tai visų pirma gali būti užtikrinta viešąjį finansavimą teikiant tik neekonominės veiklos grynosioms sąnaudoms (įskaitant kapitalo kainą), nustatomoms remiantis aiškiai atskirta apskaita, padengti.
207. Jeigu mišraus naudojimo atvejais infrastruktūra beveik išimtinai naudojama neekonominei veiklai, Institucijos nuomone, į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį gali nepatekti visas jos finansavimas, jeigu ekonominis naudojimas, t. y. veikla, tiesiogiai susijusi su infrastruktūros eksploatavimu ir būtina tai infrastruktūrai eksploatuoti, arba veikla, neatsiejama nuo pagrindinio neekonominio tos infrastruktūros naudojimo, lieka grynai pagalbinio pobūdžio. Tokiais turėtų būti laikomi atvejai, kai ekonominei veiklai naudojami tie patys išteklių, pvz., medžiagos, įranga, darbo jėga arba pagrindinis kapitalas, kaip ir pirminei neekonominei veiklai. Kalbant apie infrastruktūros pajėgumą, pagalbinės ekonominės veiklos mastas turi likti ribotas ⁽³⁰⁵⁾. Tokios pagalbinės ekonominės veiklos pavyzdys – mokslinių tyrimų organizacija, retkarčiais išnuomojanti savo įrangą ir laboratorijas pramonės partneriams ⁽³⁰⁶⁾. Institucija taip pat mano, kad viešasis finansavimas, skirtas įprastiems patogumams (pvz., restoranams, parduotuvėms ar mokamo stovėjimo aikštelėms) užtikrinti infrastruktūros

⁽³⁰⁰⁾ 2000 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Aéroports de Paris* prieš Komisiją, T-128/98, ECLI:ES:T:2000:290, 125 punktas, patvirtinta apeliacine tvarka 2002 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Aéroports de Paris* prieš Komisiją, C-82/01 P, ECLI:ES:C:2002:617. Taip pat žr. 2008 m. gruodžio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ryanair* prieš Komisiją, T-196/04, ECLI:ES:T:2008:585, 88 punktą.

⁽³⁰¹⁾ 2011 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt ir kiti* prieš Komisiją, sujungtos bylos T-443/08 ir T-455/08, ECLI:ES:T:2011:117, visų pirma 93 ir 94 punktai, patvirtinta apeliacine tvarka 2012 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Mitteldeutsche Flughafen AG ir Flughafen Leipzig-Halle GmbH* prieš Komisiją, C-288/11 P, ECLI:ES:C:2012:821, visų pirma 40–43 ir 47 punktais.

⁽³⁰²⁾ 2012 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Mitteldeutsche Flughafen AG ir Flughafen Leipzig-Halle GmbH* prieš Komisiją, C-288/11 P, ECLI:ES:C:2012:821, 43 ir 44 punktai. 2015 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Eventech* prieš *Parking Adjudicator*, C-518/13, ECLI:ES:C:2015:9, 40 punktas.

⁽³⁰³⁾ 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija* prieš *Italiją*, C-118/85, ECLI:ES:C:1987:283, 7 ir 8 punktai. 1988 m. gegužės 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bodson/Pompes funèbres des régions libérées*, C-30/87, ECLI:ES:C:1988:225, 18 punktas, 2011 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt ir kiti* prieš Komisiją, sujungtos bylos T-443/08 ir T-455/08, ECLI:ES:T:2011:117, 98 punktas.

⁽³⁰⁴⁾ Žr. 2012 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimą 2013/664/ES dėl priemonės SA.23324 – C 25/07 (ex NN 26/07) – Suomija Finavia, Airpro ir Ryanair Tamperės-Pirkkalos oro uoste (OL L 309, 2013 11 19, p. 27), ir valstybės pagalbos SA.35388, – Lenkija. Gdynės-Kosakovo oro uosto steigimas.

⁽³⁰⁵⁾ Šiuo atveju ekonominis infrastruktūros naudojimas gali būti laikomas pagalbinu, jeigu tokie veikai kasmet skiriamas pajėgumas neviršija 20 % viso metinio šios infrastruktūros pajėgumo.

⁽³⁰⁶⁾ Jeigu veikla nebelieka pagalbine, antrinei ekonominei veiklai taip pat gali būti taikomos valstybės pagalbos taisyklės (žr. 2013 m. rugsėjo 12 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Vokietija* prieš Komisiją, T-347/09, ECLI:ES:T:2013:418, dėl gamtos apsaugos organizacijų vykdomos prekybos mediena ir turizmo veiklos).

objektuose, kurie beveik išskirtinai naudojami neekonominei veiklai vykdyti, paprastai neturi poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai, nes tokie įprasti patogumai veikiausiai nepritrauks klientų iš kitų EEE valstybių, o jų finansavimas veikiausiai turės tik nereikšmingą poveikį sprendimams vykdyti tarpvalstybines investicijas arba įsisteigti.

208. Kaip Teisingumo Teismas pripažino Sprendime *Leipzig/Halle*, infrastruktūros arba jos dalies statyba gali būti priskirta valstybės vykdomiems viešiesiems įgaliojimams ⁽³⁰⁷⁾. Tokiu atveju infrastruktūros viešajam finansavimui (arba atitinkamai jo daliai) valstybės pagalbos taisyklės netaikomos.
209. Dėl netikrumo, buvusio prieš priimant Sprendimą *Aéroports de Paris*, valdžios institucijos galėjo teisėtai manyti, kad viešasis infrastruktūros finansavimas, suteiktas prieš priimant tą sprendimą, nėra valstybės pagalba, taigi apie tokias priemones nebuvo būtina pranešti Institucijai. Todėl Institucija, remdamasi valstybės pagalbos taisyklėmis, negali ginčyti tokių finansavimo priemonių, galutinai patvirtintų prieš priimant Sprendimą *Aéroports de Paris* ⁽³⁰⁸⁾. Tai nereiškia, kad vertinant priemonių, kurios nebuvo galutinai patvirtintos prieš Sprendimą *Aéroports de Paris*, finansavimą turi būti daroma prielaida dėl valstybės pagalbos buvimo arba nebuvimo arba teisėtų lūkesčių – tai reikės patikrinti kiekvienu atveju atskirai ⁽³⁰⁹⁾.

7.2.2. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis prekybai

210. Tais pačiais loginiais argumentais, kuriais vadovaudamasi Institucija ir Komisija kai kuriose bylose priėjo prie išvados, kad tam tikros priemonės negalėjo daryti poveikio EEE valstybių tarpusavio prekybai, kaip nurodyta 196 ir 197 punktuose, taip pat gali būti remiamasi skiriant tam tikrą viešąjį finansavimą infrastruktūrai, visų pirma vietos ir savivaldybių infrastruktūrai, net jei ji yra naudojama komerciniais tikslais. Vienas skiriamųjų tokio atvejo požymių yra tas, kad pasiekiamumo zona daugiausia yra vietinė, taip pat yra įrodymų, kad poveikis tarpvalstybinėms investicijoms veikiausiai bus tik nereikšmingas. Pavyzdžiui, vietos laisvalaikio įrenginių, sveikatos priežiūros infrastruktūros, mažų oro uostų arba uostų, daugiausia skirtų vietos naudotojams ir turinčių nereikšmingą poveikį tarpvalstybinėms investicijoms, statyba veikiausiai neturės poveikio prekybai. Kaip įrodymą, kad poveikio prekybai nėra, galima pateikti duomenis, rodančius, kad kitų EEE valstybių subjektai naudojami infrastruktūrai tik ribotai ir kad atitinkamoje rinkoje tarpvalstybinių investicijų yra labai mažai arba kad tos tarpvalstybinės investicijos veikiausiai nebus neigiamai paveiktos.
211. Tam tikromis aplinkybėmis tam tikri infrastruktūros objektai tiesiogiai nekonkuruoja su kitais tos pačios rūšies infrastruktūros objektais arba kitais kitos rūšies infrastruktūros objektais, siūlančiais didelio pakeičiamumo paslaugas, arba tiesiogiai su tokiais paslaugomis ⁽³¹⁰⁾. Tikėtina, kad tiesiogiai tarpusavyje nekonkuruos visuotinės tinklų infrastruktūros objektai ⁽³¹¹⁾, kurie yra natūralios monopolijos, t. y. kuriuos pakartotinai statyti būtų neekonomiška. Be to, kai kuriuose sektoriuose privatus finansavimas infrastruktūros objekto statyboms gali būti nedidelis ⁽³¹²⁾. Institucija paprastai laikosi nuomonės, kad poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai negali būti padarytas arba konkurencija negali būti iškraipyta tais infrastruktūros objekto statybos atvejais, kai kartu tenkinamos šios sąlygos: i) infrastruktūros objektai paprastai neturi tiesiogiai konkuruoti, ii) privatus finansavimas sektoriuje ir atitinkamoje EEE valstybėje yra nedidelis ir iii) infrastruktūros objektas nėra sukurtas norint teikti atrankią paramą konkrečiai įmonei arba sektoriui, o yra naudinga visai visuomenei.

⁽³⁰⁷⁾ 2012 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Mitteldeutsche Flughafen AG ir Flughafen Leipzig-Halle GmbH prieš Komisiją*, C-288/11 P, ECLI:ES:C:2012:821, 47 punktas.

⁽³⁰⁸⁾ 2012 m. spalio 3 d. Komisijos sprendimo 2013/693/ES dėl valstybės pagalbos SA.23600 – C 38/08 (ex NN 53/07) – Vokietija – Miuncheno oro uosto 2 terminalo finansavimas (OL L 319, 2013 11 29, p. 8) 74–81 konstatuojamosios dalys. Komisija 1994 m. aviacijos gairėse nurodė, kad „(pvz., oro uostų, greitkelių, tiltų ir kt.) infrastruktūros kūrimo ir plėtros įgyvendinimas yra bendroji ekonominės politikos priemonė, kurios pagal Sutartyje numatytas valstybės pagalbos taisykles Komisija negali kontroliuoti“ (OL C 350, 1994 12 10, p. 5, 12 punktas). Institucijos valstybės pagalbos gairių skyriuje apie pagalbą aviacijos sektoriui (OL L 124, 1996 5 23, p. 41 ir EEE priedas Nr. 23, 1996 5 23, p. 83) nurodytos Komisijos 1994 m. Aviacijos gairės ir teigiama, kad Institucija taikytų kriterijus, atitinkančius Komisijos gairėse nustatytus kriterijus.

⁽³⁰⁹⁾ Šie paaiškinimai neklaido šiomis aplinkybėmis taikyti sanglaudos politikos taisyklių; rekomendacijos dėl tokio taikymo pateiktos kitais atvejais. Žr., pavyzdžiui, Komisijos aiškinamąją pastabą Fondų koordinavimo komitetui (COCOF): dėl infrastruktūros finansavimo atitikties valstybės pagalbos taisyklėmis patikrinimo žr. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2012/cocof_12_0059_01_en.pdf.

⁽³¹⁰⁾ Pavyzdžiui, komercinių kelių valdytojų siūlomos paslaugos gali konkuruoti su mokamu tiltu arba tuneliu.

⁽³¹¹⁾ Tinklo infrastruktūros atveju skirtingi tinklo elementai papildo vienas kitą, o ne konkuruoja vienas su kitu.

⁽³¹²⁾ Ar rinkos finansavimas tame sektoriuje yra tik nedidelis, turi būti vertinama atitinkamos EEE valstybės, o ne regiono ar vietos, lygmeniu, panašiai kaip ir vertinant, ar EEE valstybėje yra susiformavusi konkreti rinka (žr., pvz., 2015 m. lapkričio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, T-461/13, ECLI:ES:T:2015:891, 44 punktą).

212. Kad visam viešajam konkrečiau projekto finansavimui nebūtų taikomos valstybės pagalbos taisyklės, EEE valstybės turi užtikrinti, kad finansavimo, suteikto infrastruktūros objektui pastatyti 211 punkte nurodytais atvejais, nebūtų galima panaudoti kitai ekonominei veiklai, įskaitant infrastruktūros eksploatavimą, kryžmiškai arba netiesiogiai subsidijuoti. Kryžminio subsidijavimo galimybė gali būti panaikinta užtikrinant, kad infrastruktūros savininkas nevykdytų jokios kitos ekonominės veiklos, arba, jeigu infrastruktūros savininkas vykdo kitą ekonominę veiklą, užtikrinant, kad būtų tvarkoma atskira apskaita, tinkamai paskirstomos išlaidos ir pajamos ir viešasis finansavimas nenaudojamas kitai veiklai. Užtikrinti, kad nebūtų suteikta netiesioginė pagalba, visų pirma infrastruktūros valdytojui, galima pavyzdžiui, surengiant konkursą dėl infrastruktūros eksploatavimo.

7.2.3. Pagalba infrastruktūros objekto statytojui/savininkui. Atskirų sektorių apžvalga

213. Šiame skirsnyje apžvelgiama, kaip Institucija ketina vertinti infrastruktūros finansavimą skirtinguose sektoriuose valstybės pagalbos požiūriu, atsižvelgdama į pagrindinius požymius, kurie šiuo metu paprastai būdingi viešosios infrastruktūros finansavimui skirtinguose sektoriuose, laikydamosi pirmiau nurodytų sąlygų. Šia apžvalga nedaromas poveikis konkrečiau atskirų projektų vertinimo išvadoms, kurios daromos atsižvelgiant į jų ypatumus, į tai, kaip atitinkama EEE valstybė organizavo su infrastruktūros objekto naudojimu susijusių paslaugų teikimą, ir komercinių paslaugų bei EEE susitarimo veikimo raidą. Ja nesiekama pakeisti atskiro vertinimo, ar konkrečiai tam tikros infrastruktūros finansavimo priemonė atitinka visus valstybės pagalbos sąvokos kriterijus. Su konkrečiais sektoriais susijusių išsamesnių paaiškinimų Institucija pateikė atitinkamose gairėse ir sistemose.
214. **Oro uosto infrastruktūrą** sudaro įvairių rūšių infrastruktūros objektai. Remiantis EEE teismų praktika, aišku, kad daugumos oro uosto infrastruktūros objektų⁽³¹³⁾ paskirtis – už užmokestį teikti oro uosto paslaugas oro transporto bendrovėms⁽³¹⁴⁾, o tai laikoma ekonomine veikla, todėl tų objektų finansavimui taikomos valstybės pagalbos taisyklės. Jei infrastruktūros objekto paskirtis – teikti su oro susisiekimu nesusijusias komercines paslaugas kitiems naudotojams, to objekto viešajam finansavimui taip pat taikomos valstybės pagalbos taisyklės⁽³¹⁵⁾. Kadangi oro uostai dažnai konkuruoja tarpusavyje, oro uosto infrastruktūros finansavimas taip pat gali daryti poveikį EEE valstybių tarpusavio prekybai. Tačiau jeigu infrastruktūros objektai yra skirti veiklai, kurią vykdydama viešuosius įgaliojimus turi vykdyti valstybė, tokių objektų viešajam finansavimui valstybės pagalbos taisyklės netaikomos. Tokia neekonominio pobūdžio veikla paprastai laikomas skrydžių valdymas, orlaivių gelbėjimas ir gaisrų gesinimas, policijos ir muitinės veikla, taip pat civilinės aviacijos apsaugos nuo neteisėtų veiksmų veikla.
215. Remiantis Institucijos ir Komisijos sprendimų priėmimo praktika⁽³¹⁶⁾, skiriant viešąjį finansavimą **uosto infrastruktūrai** remiama ekonominė veikla, todėl jam iš principo taikomos valstybės pagalbos taisyklės. Kaip ir oro uostai, uostai gali konkuruoti tarpusavyje, todėl uosto infrastruktūros finansavimas taip pat gali daryti poveikį EEE valstybių tarpusavio prekybai. Tačiau jei investuojama į infrastruktūrą, būtina veikla, kurią vykdydama viešuosius įgaliojimus turi vykdyti valstybė, tokioms investicijoms valstybės pagalbos taisyklės netaikomos. Tokia neekonominio pobūdžio veikla paprastai laikoma jūrų eismo kontrolė, gaisrų gesinimas, policijos ir muitinės veikla.
216. **Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros** paskirtis – teikti telekomunikacijų ryšio paslaugas galutiniams naudotojams. Ryšio paslaugų teikimas už užmokestį galutiniams naudotojams yra ekonominė veikla. Daugeliu atvejų plačiajuosčio ryšio infrastruktūros objektus valdytojai stato be valstybės finansavimo (tai rodo, kad rinkos finansavimas

⁽³¹³⁾ Pavyzdžiui, kilimo ir tūpimo takai ir jų apšvietimo sistemos, terminalai, peronai, riedėjimo takai, centralizuota antžeminių paslaugų infrastruktūra, kaip antai bagažo juostos.

⁽³¹⁴⁾ Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gairių, priimtų sprendimu Nr. 216/14/COL, 31 konstatuojamoji dalis.

⁽³¹⁵⁾ Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gairių, priimtų sprendimu Nr. 216/14/COL, 33 konstatuojamoji dalis.

⁽³¹⁶⁾ 2014 m. kovo 27 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.38302 – Italija. Salerno uostas, 2012 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.30742 (N/2010) – Lietuva. Keleivinių ir krovinių keltų terminalo infrastruktūros įrengimas Klaipėdoje (OL C 121, 2012 4 26, p. 1), 2013 m. liepos 2 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.35418 (2012/N) – Graikija, Pirėjaus uosto plėtra (OL C 256, 2013 9 5, p. 2). 2014 m. vasario 26 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 90/14/COL dėl Husaviko uosto infrastruktūros viešojo finansavimo (OL C 196, 2014 6 26, p. 4 ir EEE priedas Nr. 38, 2014 6 26, p. 1).

yra didelis) ir daugelyje geografinių zonų tarpusavyje konkuruoja keletas skirtingų valdytojų tinklų⁽³¹⁷⁾. Placiajusčio ryšio infrastruktūra yra didelių, tarpusavyje sujungtų ir komerciniais tikslais naudojamų tinklų dalis. Dėl šių priežasčių placiajusčio ryšio infrastruktūros, skirtos ryšio paslaugoms galutiniams naudotojams teikti, viešajam finansavimui valstybės pagalbos taisyklės taikomos taip, kaip nurodyta Valstybės pagalbos taisyklių taikymo placiajusčio ryšio tinklų sparčiam diegimui gairėse⁽³¹⁸⁾. Tačiau ryšio paslaugų teikimas tik valdžios institucijoms yra neekonominė veikla ir viešasis vadinamųjų uždarytų tinklų finansavimas nėra valstybės pagalba⁽³¹⁹⁾.

217. **Energetikos infrastruktūros**⁽³²⁰⁾ paskirtis – už užmokestį teikti energetikos paslaugas, o tai yra ekonominė veikla. Didžiąją dalį energetikos infrastruktūros objektų pastato rinkos dalyviai (tai rodo, kad rinkos finansavimas yra didelis) ir jie finansuojami iš naudotojo tarifų. Taigi, skiriant viešąjį finansavimą energetikos infrastruktūrai remiama ekonominė veikla ir gali būti daromas poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai, todėl tokiam finansavimui iš principo taikomos valstybės pagalbos taisyklės⁽³²¹⁾.
218. Skiriant viešąjį finansavimą **mokslinių tyrimų infrastruktūrai** gali būti remiama ekonominė veikla, todėl jam taikomos valstybės pagalbos taisyklės, jeigu ta infrastruktūra iš tikrųjų yra skirta ekonominei veiklai vykdyti (pvz., nuomoti įrangą arba laboratorijas įmonėms, teikti joms paslaugas ar vykdyti mokslinius tyrimus pagal sutartis). Tačiau jeigu mokslinių tyrimų infrastruktūra naudojama neekonominėi veiklai, kaip antai nepriklausomiems moksliniams tyrimams, kuriais siekiama gerinti žinias ir supratimą, vykdyti, tokios infrastruktūros viešajam finansavimui valstybės pagalbos taisyklės netaikomos. Išsamesnių paaiškinimų, kaip atskirti ekonominę mokslinių tyrimų veiklą nuo neekonominės mokslinių tyrimų veiklos, pateikta Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms gairėse⁽³²²⁾.
219. **Geležinkelių infrastruktūros**⁽³²³⁾ eksploatavimas gali būti ekonominė veikla⁽³²⁴⁾, tačiau geležinkelių infrastruktūros, kuria potencialūs naudotojai gali naudotis vienodomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis, statyba, priešingai nei infrastruktūros eksploatavimas, paprastai atitinka sąlygas, nurodytas 211 punkte, todėl finansuojant tokios infrastruktūros statybą paprastai nedaromas poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai ir konkurencija neiškraipoma. Kad valstybės pagalbos taisyklės nebūtų taikomos visam konkrečiam projektui finansavimui, EEE valstybės taip pat turi užtikrinti, kad būtų įvykdytos 212 punkte nurodytos sąlygos. Tais pačiais principais vadovaujama vertinant investicijas į **geležinkelio tiltus, geležinkelio tunelius ir miesto transporto infrastruktūrą**⁽³²⁵⁾.

⁽³¹⁷⁾ Kaip nurodyta 211 punkte ir 312 išnašoje, ar rinkos finansavimas atitinkamame sektoriuje yra tik nedidelis, turi būti vertinama atitinkamos EEE valstybės, o ne regiono ar vietos, lygmeniu.

⁽³¹⁸⁾ Priimta 2013 m. vasario 20 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 73/13/COL, kuriuo aštuoniasdešimt devintąjį kartą iš dalies keičiamos valstybės pagalbos sritys procesinės ir materialinės taisyklės, įtraukiant naują skyrių apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą placiajusčio ryšio tinklų sparčiam diegimui (OL L 135, 2014 5 8, p. 49 ir EEE priedas Nr. 27, 2014 5 8, p. 1). Gairėse paaiškinti placiajusčio ryšio sektoriaus ypatumai: placiajusčio ryšio tinklu paslaugas gali teikti keletas telekomunikacijų paslaugų teikėjų, todėl tokiu tinklu suteikiama galimybė konkuruoti keliems paslaugų teikėjams.

⁽³¹⁹⁾ Valstybės pagalbos taisyklių taikymo placiajusčio ryšio tinklų sparčiam diegimui gairių 7 konstatuojamoji dalis ir 9 išnaša.

⁽³²⁰⁾ Energetikos infrastruktūra – tai, pvz., elektros energijos, dujų ir naftos perdavimo, skirstymo ir saugojimo infrastruktūra. Išsamiau – žr. apibrėžtį 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėse, priimtose 2014 m. liepos 16 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 301/14/COL, kuriuo devyniasdešimt aštuntąjį kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės priimant naujas 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires [2015/790] (OL L 131, 2015 5 28, p. 1 ir EEE priedas Nr. 30, 2015 5 28, p. 1), 31 konstatuojamąja dalimi.

⁽³²¹⁾ 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių 3.8 skirsnis, 2014 m. liepos 10 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos Nr. SA.36290, Jungtinė Karalystė, Šiaurės Airijos dujotiekio išplėtimas vakarų ir šiaurės vakarų kryptimi.

⁽³²²⁾ Priimta sprendimu Nr. 271/14/COL, 17 ir paskesnės konstatuojamosios dalys.

⁽³²³⁾ Pavyzdžiui, bėgiai ir traukinių stotys.

⁽³²⁴⁾ Šia pastaba nedaromas poveikis vertinimui, ar infrastruktūros valdytojui valstybės suteiktas pranašumas yra valstybės pagalba. Pavyzdžiui, jeigu infrastruktūra eksploatuojama teisėto monopolio sąlygomis ir konkurencija dėl infrastruktūros eksploatavimo rinkos yra panaikinta, infrastruktūros valdytojui valstybės suteiktu pranašumu negali būti iškraipyta konkurencija, todėl toks pranašumas nėra valstybės pagalba. Žr. šių gairių 188 punktą ir 2002 m. liepos 17 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 356/2002 – Jungtinės Karalystės geležinkelių sistema, ir 2013 m. gegužės 2 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.35948 – Čekija. Geležinkelių transporto sąveikumo schemas pratęsimas. Kaip paaiškinta 188 punkte, jeigu savininkas arba valdytojas veikia kitoje liberalizuotoje rinkoje, jis, siekdamas išvengti kryžminio subsidijavimo, turėtų tvarkyti atskirą apskaitą, tinkamai paskirstyti išlaidas ir pajamas ir užtikrinti, kad viešasis finansavimas nebūtų naudojamas kitai veiklai.

⁽³²⁵⁾ Pavyzdžiui, tramvajų arba požeminio viešojo transporto bėgius.

220. Nemokami viešo naudojimo **keliai** yra bendroji infrastruktūra ir jų viešajam finansavimui netaikomos valstybės pagalbos taisyklės, tačiau mokamų kelių eksploatavimas daugeliu atvejų yra ekonominė veikla. Tačiau, kelių infrastruktūros, įskaitant mokamus kelius ⁽³²⁶⁾, statyba, priešingai nei mokamų kelių eksploatavimas, su sąlyga, kad ta kelių infrastruktūra nėra skirta konkrečiam naudotojui, paprastai atitinka sąlygas, nurodytas 211 punkte, todėl finansuojant tokios infrastruktūros statybą paprastai nedaromas poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai ir konkurencija neiškraipoma ⁽³²⁷⁾. Kad valstybės pagalbos taisyklės nebūtų taikomos visam konkrečiam projektui finansavimui, EEE valstybės taip pat turi užtikrinti, kad būtų įvykdytos 212 punkte nurodytos sąlygos. Tais pačiais principais vadovaujamosi vertinant investicijas į **tiltus, tunelius ir vidaus vandenų (pvz., upių ir kanalų) infrastruktūrą**.
221. **Vandens tiekimo ir nuotekų tinklų** ⁽³²⁸⁾ eksploatavimas yra ekonominė veikla, tačiau visuotinio vandens tiekimo ir nuotekų tinklo statyba paprastai atitinka sąlygas, nurodytas 211 punkte, todėl finansuojant tokios infrastruktūros statybą paprastai konkurencija neiškraipoma ir poveikis EEE valstybių tarpusavio prekybai nedaromas. Kad valstybės pagalbos taisyklės nebūtų taikomos visam konkrečiam projektui finansavimui, EEE valstybės taip pat turi užtikrinti, kad būtų įvykdytos 212 punkte nurodytos sąlygos.

7.3. Pagalba valdytojams

222. Jeigu atitinkami visi EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies kriterijai, taikomi infrastruktūros objekto statytojui/savininkui, bus laikoma, kad valstybės pagalba infrastruktūros objekto statytojui/savininkui suteikta, nesvarbu, ar jie infrastruktūrą naudoja tiesiogiai, kad patys tiektų prekes ar teiktų paslaugas, ar suteikia galimybę infrastruktūra naudotis trečiosios šalies valdytojui, kuris teikia paslaugas infrastruktūros galutiniams naudotojams (taip, pavyzdžiui, gali būti tais atvejais, kai oro uosto savininkas suteikia koncesiją teikti paslaugas oro uoste).
223. **Valdytojai**, kurie naudojami infrastruktūra, kuriai teikiama pagalba, kad teiktų paslaugas galutiniams naudotojams, įgyja pranašumą, jeigu naudodamiesi infrastruktūra jie gauna ekonominės naudos, kurios įprastomis rinkos sąlygomis negautų. Tai paprastai pasakytina tais atvejais, kai jų mokamas mokestis už teisę eksploatuoti infrastruktūrą yra mažesnis nei mokestis, kurį jie mokėtų už panašią infrastruktūrą įprastomis rinkos sąlygomis. Paaiškinimų, kaip nustatyti, ar eksploatavimo sąlygos atitinka rinkos sąlygas, pateikta 4.2 skirsnyje. Laikydamosi to skirsnio, Institucija mano, kad ekonominio pranašumo suteikimo valdytojui galimybė gali būti atmesta visų pirma tada, kai koncesija eksploatuoti infrastruktūrą (ar jos dalis) nustatant teigiamą kainą paskiriama visam reikiama 90–96 punktuose nurodytas sąlygas atitinkančio konkurso būdu ⁽³²⁹⁾.
224. Tačiau Institucija primena, kad jeigu EEE valstybė neįvykdo savo pareigos pranešti ir jeigu abejojama pagalbos statytojui/savininkui suderinamumu su EEE susitarimo veikimu, Institucija gali priimti sprendimą, reikalaujantį, kad EEE valstybė sustabdytų priemonės įgyvendinimą ir laikinai susigrąžintų visas išmokėtas lėšas, kol Institucija priims sprendimą dėl priemonės suderinamumo. Be to, nacionalinių teismų teisėjai, gavę konkurentų prašymą, privalo pasielgti taip pat. Be to, jeigu įvertinusi priemonę Institucija priima sprendimą, kuriuo pagalba skelbiama nesuderinama su EEE susitarimo veikimu, ir nurodo ją susigrąžinti, negali būti atmesta poveikio infrastruktūros objekto valdytojui galimybė.

7.4. Pagalba galutiniams naudotojams

225. Jeigu infrastruktūros valdytojas gavo valstybės pagalbą arba jeigu jo ištekliai yra valstybės ištekliai, jis gali suteikti pranašumą infrastruktūros naudotojams (jeigu jie yra įmonės), nebent naudojimo sąlygos atitinka rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų, t. y. galimybė naudotis infrastruktūra naudotojams suteikiama rinkos sąlygomis.

⁽³²⁶⁾ Įskaitant kelius, kuriais prijungiama komerciniais tikslais naudojama žemė (žr. 2014 m. spalio 1 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.36147 – Įtariama su infrastruktūra susijusi pagalba įmonei *Propapier*, ir 2016 m. sausio 8 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.36019 – Kelių infrastruktūros priemonių įgyvendinimas šalia nekilnojamojo turto projekto *Uplace* vykdymo vietas.

⁽³²⁷⁾ Netipiška situacija, kai valstybės pagalbos galimybė negali būti atmesta, būtų, pavyzdžiui, tiltas arba tunelis tarp dviejų EEE valstybių, kuriuo siūlomomis paslaugomis iš esmės pakeičiamos komercinių kelių valdytojų teikiamos paslaugos, arba mokamo kelio, tiesiogiai konkuruojančio su kitu mokamu keliu, statyba (pavyzdžiui, du lygiagrečiai nutiesti mokami keliai, kuriais siūlomos paslaugos yra iš esmės pakeičiamos).

⁽³²⁸⁾ Vandens tiekimo ir nuotekų tinklai apima vandens paskirstymo ir nuotekų perdavimo infrastruktūrą, pvz., vamzdynus.

⁽³²⁹⁾ Žr. 2014 m. spalio 1 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.38478 – Vengrija. Dėro–Geniū (Győr–Gönyű) nacionalinio valstybinio uosto plėtra. Tačiau pranašumo suteikimo infrastruktūros objekto statytojui/savininkui galimybė negali būti atmesta net jei rengiamas konkursas, nes tokiu konkursu tik sumažinama teikiama pagalba.

226. Remiantis 4.2 skirsnyje paaiškintais bendraisiais principais, pranašumo suteikimo naudotojams galimybė tokiais atvejais gali būti atmesta, jeigu infrastruktūros naudojimo mokestis nustatytas visas reikiamas 90–96 punktuose nurodytas sąlygas atitinkančio konkurso būdu.
227. Kaip paaiškinta 4.2 skirsnyje, jeigu tokių konkrečių įrodymų neturima, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, galima įvertinti atsižvelgiant į sąlygas, kuriomis galimybė naudotis panašia infrastruktūra suteikiama panašioms privatiems veiklos vykdytojams panašiomis aplinkybėmis (lyginamoji analizė), jeigu toks palyginimas yra įmanomas.
228. Jeigu nė vienas iš minėtų vertinimo kriterijų negali būti taikomas, ar sandoris atitinka rinkos sąlygas, galima nustatyti remiantis visuotinai pripažinta standartine vertinimo metodika. Institucija mano, kad rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo kriterijų gali tenkinti viešasis finansavimas viešo naudojimo infrastruktūros objektui, kuris nėra skirtas konkrečiam naudotojui (-ams), kai jo naudotojai, remiantis *ex ante* analize, pamažu prisideda prie projekto/valdytojo pelningumo. Taip yra tuo atveju, kai infrastruktūros objekto valdytojas sudaro komercinius susitarimus su atskirais naudotojais, kuriais sudaromos sąlygos padengti visas su tokiais susitarimais susijusias išlaidas, įskaitant pagrįstą pelno maržą, nustatytą remiantis patikima vidutinio laikotarpio prognoze. Atliekant šią analizę, reikėtų atsižvelgti į visas pajamas ir visas numatomas papildomas išlaidas, kurias valdytojas patirs dėl konkretaus naudotojo veiklos ⁽³³⁰⁾.

8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

229. Šiomis gairėmis pakeičiamos šios Institucijos gairės:
- Gairės dėl valstybės pagalbos nuostatų taikymo valstybės įmonėms gamybos pramonės sektoriuje ⁽³³¹⁾;
 - Gairės dėl valstybės pagalbos elementų valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus ⁽³³²⁾;
 - Gairės dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms ⁽³³³⁾.
230. Šiomis gairėmis pakeičiami visi priešingi teiginiai dėl valstybės pagalbos sąvokos, pateikti galiojančiose Institucijos gairėse, išskyrus teiginius, susijusius su konkrečiais sektoriais ir pagrįstus tų sektorių ypatumais.

⁽³³⁰⁾ Žr., pvz., 2014 m. spalio 1 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos SA.36147 – Įtariama su infrastruktūra susijusi pagalba įmonei *Propapier*. Taip pat žr. Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gairių, priimtų sprendimu Nr. 216/14/COL, 61–64 konstatuojamosios dalys.

⁽³³¹⁾ Priimta sprendimu Nr. 4/94/COL, OL L 231, 1994 9 3, p. 1 ir EEE priedu Nr. 32, 1994 9 3, p. 1.

⁽³³²⁾ Priimta sprendimu Nr. 275/99/COL, OL L 137, 2000 6 8, p. 28 ir EEE priedu Nr. 26, 2000 6 8, p. 19.

⁽³³³⁾ Priimta sprendimu Nr. 149/99/COL, OL L 137, 2000 6 8, p. 20 ir EEE priedu Nr. 26, 2000 6 8, p. 10.

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT